

Tuire Leppänen

Pinnallisuudesta hyödyllisyyteen

Tyttöjen koulutus Yhdysvaltain pohjoisosissa 1800-luvun alussa

Yleisen historian pro gradu –tutkielma

Historian ja etnologian laitos

Jyväskylän yliopisto

Tammikuu 2013

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Historian ja etnologian laitos
Tekijä – Author Leppänen, Tuire Kristiina	
Työn nimi – Title Pinnallisuudesta hyödyllisyyteen: Tyttöjen koulutus Yhdysvaltain pohjoisosissa 1800-luvun alussa.	
Oppiaine – Subject Yleinen historia	Työn laji – Level Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year Tammikuu 2013	Sivumäärä – Number of pages 93 + 1 liite (1 sivu)
Tiivistelmä – Abstract <p>Tyttöjen koulutus nousi Yhdysvalloissa 1800-luvun alussa yhdeksi keskeisimmistä keskustelunaiheista. Vuosisadan alussa ryhdyttiin tyttöjen koulutusmahdollisuuksia parantamaan myös käytännössä. Lisäksi ajankohtaan kytkeytyvät naisten rooleihin ja tehtäviin tehdyt tarkennukset, jotka nivoutuvat opetuksen kehitykseen ja aatemaailman sekä talouden muutoksiin.</p> <p>Tutkin tässä työssä tyttöjen koulutusta kyseisellä aikakaudella julkaistujen teosten ja aikakausjulkaisujen pohjalta. Tarkoituksena on selvittää, miten tyttöjen koulutus kehittyi Yhdysvalloissa 1800-luvun alussa ja mitkä seikat vaikuttivat opetuksen sisältöön ja tasoon. Käsittelen hieman myös poikien koulutusjärjestelmää ja yleisen perusopetuksen kehitystä niiltä osin kuin niitä on ollut relevanttia ottaa huomioon. Toisena puolena tutkimuksessani on tutkia, millaisena tyttöjen tulevaisuus nähtiin ja miten heidän saamansa koulutus vaikutti näihin tulevaisuudennäkymiin. Hallitsevina tekijöinä tutkielmassani ovat tyttöjen sukupuoli, siihen liitetyt käsitykset ja sen vaikutukset. Viimeisenä pyrkimyksenäni onkin selvittää, mitä määritteitä tyttöjen sukupuoleen liitettiin ja miten ne osaltaan vaikuttivat tyttöjen opetukseen ja tulevaisuuteen.</p> <p>Metodisina lähtökohtina ovat Joan Scottin ja Yvonne Hirdmanin sukupuoliteoriat, joissa miehiin ja naisiin liitetyt eroavaisuudet muodostavat kahden vastakkaisen sukupuolen hierarkkisen järjestelmän.</p>	
Asiasanat – Keywords Koulutus, tytöt, tyttöseminaari, Yhdysvallat, 1800-luku, äiti, vaimo, opettajatar, gender, sukupuoli.	
Säilytyspaikka – Depository Historian ja etnologian laitos	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1 Johdanto	1
1.1 Tutkimusasetelma	1
1.2 Lähteet ja aiempi tutkimus	6
1.3 Tutkimusmenetelmät	10
2 Koulutuksen lähtökohdat ja kehitys	14
2.1 Tyttöjen opetus	14
2.2 Yleinen perusopetus	22
3 Koulutuksen sisältö	31
3.1 Teoreettista opetusta	31
3.2 Kristillistä moraalikasvatusta	38
3.3 Fyysistä vahvuutta	42
3.4 Naiseuden kulmakivet	50
4 Koulutuksen tavoitteet	57
4.1 Äiti	57
4.2 Kodinhengetär	64
4.3 Opettajatar	69
4.4 Sivullinen	77
5 Päätäntö	82
Lähteet	88
LIITE	94

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusasetelma

*Her education, therefore, comprising the principles on which it is conducted, and the results to which it leads, is a subject of most momentous import. Volumes have been written upon it, and still it is not exhausted. The labours of the most intelligent have been devoted to it, and still an almost boundless field of improvement lies before us.*¹

Koulutuksesta tuli 1700- ja 1800-luvun vaihteessa yksi tärkeimmistä keskustelunaiheista Yhdysvalloissa. Vuonna 1776 annetun itsenäisyysjulistuksen ja sitä seuranneen vapaussodan jälkeen kansakunnan uudet johtajat kuten Thomas Jefferson, Benjamin Franklin, Benjamin Rush ja Noah Webster olivat huolissaan poliittisen järjestelmän vakauttamisesta ja monikulttuuristen, eurooppalaistaustaisten kansalaisten uskollisuudesta. Maan valtasi tasavaltalaisuuden², nationalismin ja patriotismin henki. Koulutuksesta haluttiin väline, jolla kansalaiset valmistettaisiin tasavaltalaiseen kansalaisuuteen ja jolla luotaisiin vapautteen, tasa-arvoon ja protestanttisuuteen pohjautuva amerikkalainen kulttuuri.³

Yhdeksi julkisen keskustelun sivujuonteeksi kohosi tyttöjen koulutuksen tilanne ja asema 1800-luvun alussa. Aihe koettiin varsin tärkeäksi, sillä tyttöjen senhetkiseen opetukseen oltiin tyytymättömiä. Opetus oli liian hajanaista, tunneilla keskityttiin väärin asioihin, ja aivan liian harva tyttö pääsi opiskeluissaan aakkosia pidemmälle.

¹ Gallaudet 1828, 4 Siten hänen koulutuksensa sisältäen periaatteet, joiden pohjalta se toteutetaan, ja tulokset, joihin se johtaa, on kaikkein tärkeimpiä aiheita. Siitä on kirjoitettu kirjoja, ja silti se ei ole ehtynyt. Kaikkein älykkäimpien uurastukset on omistettu sille, ja silti kehittämisen melkein rajaton kenttä levittäytyy edessämme.

² Tasavaltalaisuuden pohjana oli John Locken poliittinen teoria, jonka mukaan kansalaiset muodostavat hallinnon. Jos hallitus rikkoo elämän, vapauden tai omaisuuden luonnollisia oikeuksia, kansalaisilla on oikeus vaihtaa se. Gutek 1992, 70.

³ Spring 2001, 58–59; Webb 2006, 105–107.

Koulutuksen ei enää nähty antavan tarvittavia työkaluja tyttöjen tuleviin rooleihin ja velvollisuuksiin, jotka muokkaantuivat myös vuosisadan vaihteessa.⁴

Pro gradu -tutkielmani tarkoituksena on selvittää, miten tyttöjen koulutus kehittyi Yhdysvalloissa 1800-luvun alussa ja mitkä seikat vaikuttivat opetuksen sisältöön ja tasoon. Tutkin, millaisia kouluja tytöille oli tarjolla ja millaiseksi koulutusjärjestelmä muotoutui vuosisadan alussa. Mitä aikalaiset halusivat tyttäriensä opiskelevan, ja mitä tunteilla käytännössä käytiin läpi? Vertailukohtana toimii poikien koulutusjärjestelmä niiltä osin kuin sitä on ollut relevanttia käsitellä. Lisäksi kartoitan hieman yleisen peruskoulutuksen pääpiirteitä, koska sen kehityskaaret vaikuttivat olennaisesti myös tyttöjen koulutusmahdollisuuksiin, vaikka sukupuoli ei noussutkaan määräävään asemaan keskustelussa.

Toisena puolena tutkimuksessani on ottaa selvää, mitä päämääriä tyttöjen saamalla koulutuksella oli. Minkälaisena heidän tulevaisuutensa nähtiin, ja mihin heitä haluttiin valmistella? Millainen osa koulutuksella oli näissä tulevaisuudennäkymissä? Kiinnitän huomiota myös käytännön puoleen eli siihen, millaisiin tehtäviin ja asemiin naiset todellisuudessa päätyivät. Näiden seikkojen perusteella pystyn lopuksi seuraamaan, miten yhteiskunnan käsitykset naisten rooleista ja tehtävistä muuttuivat tutkimani ajanjakson aikana ja millainen osa tyttöjen koulutuksella oli tässä murroksessa.

Tutkielmani ottaa selkeästi vauhtia sukupuolentutkimuksesta. Tutkiessani niin tyttöjen koulutuksen kehitystä kuin sen päämääriä hallitsevina tekijöinä ovat heidän sukupuolensa, siihen liitetyt käsitykset ja sen vaikutukset. Viimeisenä pyrkimyksenäni onkin selvittää, mitä määritteitä yhteiskunta liitti tyttöjen sukupuoleen ja miten ne osaltaan vaikuttivat tyttöjen opetukseen ja tulevaisuudennäkymiin.

Sukupuolen ohella tyttöjen koulutukseen vaikuttivat myös yhteiskuntaluokka ja rotu. Omassa tutkielmassani keskityn ensisijaisesti valkoihoisiin, yhteiskunnan korkeimpien luokkien tyttäriin, sillä he olivat pääosassa, kun tyttöjen opetusta ryhdyttiin kohentamaan 1800-luvun alussa. Pääsyyinä tähän oli se, että heidän perheillään oli varaa

⁴ Goldberg 2000, 195–196; Collins 2003, 106–108.

ja haluja panostaa tyttöjen koulutukseen. Työläisten ja muiden köyhien perheiden tyttäret saattoivat edelleen lähinnä haaveilla perusopetusta laajemmasta koulutuksesta, vaikka heidänkin tilanteensa parani vuosisadan kuluessa.⁵

Täysin pro graduni ulkopuolelle jäävät afroamerikkalaiset ja alkuperäiskansojen tytöt. Heidän koulutuksensa tasoa ja sisältöä ei määritellyt sukupuoli, vaan heihin liitetyt käsitykset ja odotukset rotuna tai kansana. Esimerkiksi afroamerikkalaisilla tytöillä ja pojilla ajateltiin olevan vain rajalliset älylliset kyvyt. Tähän vetoamalla heitä joko ei koulutettu ollenkaan tai heitä varten perustettiin erillisiä kouluja, joissa opetus ei yltänyt lähellekään yleistä tasoa. Afroamerikkalaisten kouluissa luokat olivat täpötäysiä, katkeroituneet opettajat olivat epäpäteviä, ja opinto-ohjelma oli rajattu. Afroamerikkalaisten lasten koulutukseen liittyvässä keskustelussa yritettiinkin 1800-luvulla kyseenalaistaa koko rodun epätasa-arvoinen koulutus, ei pelkästään tyttöjen koulutus.⁶

Intiaanien koulutuksen päätavoitteena oli amerikkalaistaa heidät. Opetusta tarjottiin 1800-luvun alussa heimojen omissa kouluissa ja uskonnollisten lähetyksien oppilaitoksissa, joita rahoitti Yhdysvaltain valtio. Näiden tilalle nousivat 1800-luvun loppupuolella hallituksen hallinnoimat koulut: reservaattiin perustetut päiväkoulut (reservation day school) ja sisäoppilaitokset (reservation boarding school) sekä reservaatin ulkopuolelle sijoitetut sisäoppilaitokset (off-reservation boarding school). Yhteistä näille kaikille oppilaitoksille oli, että lapsille opetettiin lähinnä englannin kieltä ja kristinoppia, jotta he pystyisivät toimimaan valtayhteisön keskuudessa. Samalla heihin yritettiin istuttaa yksilöllisyyden siemen, jotta he irtautuisivat heimoyhteisyydestään. Poikia ja tyttöjä kohdeltiin samalla tavalla.⁷

Keskityn tutkimuksessani Yhdysvaltain pohjoisosiin, jossa koulutuskeskustelun lähtökohdat ja sen seuraukset olivat pääosin samanlaisia. Eteläisten siirtokuntien, Marylandin⁸, Virginian, Georgian, Etelä-Carolinan ja Pohjois-Carolinan erilainen

⁵ Hamilton 2010, 80.

⁶ Altenbaugh 2003, 95–96.

⁷ Altenbaugh 2003, 58, 138.

⁸ Liite 1: Yhdysvaltain kartta.

taloudellinen, sosiaalinen ja maantieteellinen tilanne vei aluetta omaan suuntaansa jo koloniaalisella ajalla. Etelän talous perustui subtrooppisen ilmaston ja sen suosimien viljelykasvien kuten tupakan, sokerin ja puuvillan takia etupäässä isoihin plantaaseihin, joissa työvoimana käytettiin afroamerikkalaisia orjia. Lisäksi alueella toimi köyhiksi valkoisiksi (poor whites) nimitettyjä pienviljelijöitä, jotka oli työnnetty syrjäseutujen karuille maille. Tämä tilanne kehitti etelään jäykkiä luokkaeroja ja pitkiä välimatkoja.⁹

Koska väestö oli levittäytynyt eteläisissä siirtokunnissa hajanaisemmalle alueelle kuin pohjoisessa, virallisen koulujärjestelmän kehittyminen viivästy. Opetus oli koloniaalisella ajalla pitkälti yksityistä, epävirallista ja harvinaista. Käytännössä opetusta saivat vain isojen plantaasien omistajien lapset, joiden koteihin palkattiin yksityisopettajia. Yksityisopettajien tunneilla kävivät ensisijaisesti pojat, mutta muutamat tytötkin saattoivat päästä osallisiksi opetuksesta. Lisäksi usein varakkaimpien perheiden pojat lähetettiin Englantiin päättämään opintonsa, kunnes 1700-luvulla isompiin kaupunkeihin kuten Williamsburgiin tai Charlestoniin perustettiin omia sisäoppilaitoksia.¹⁰

Köyhien valkoisten lapset oppivat lähinnä käytännön taitoja. Pojat harjoittelivat isiensä kanssa metsästystä, kalastusta ja maanviljelyä. Tytöt taas oppivat äideiltään ompelun, kutomisen ja ruoanlaiton salat. Ajoittain suopea plantaasinomistaja tai jotkin uskonnolliset ryhmät saattoivat perustaa alueelle koulun, mutta pääasiassa opettamisen ajateltiin olevan vanhempien vastuulla. Valkoisen väestön korkea luku- ja kirjoitustaidottomuus hidasti entisestään koulutuksen kehittymistä etelässä myöhempinä vuosina.¹¹

Afroamerikkalaisille orjille tarjottu koulutus puolestaan liittyi ainoastaan heidän tehtäviinsä plantaaseilla. Orjia koulutettiin peltotyöntekijöiksi, karjanhoitajiksi, sepiksi ja palvelijoiksi. Heitä ei yleensä opetettu lukemaan tai kirjoittamaan, sillä orjien virallinen kouluttaminen oli kiellettyä suurimmassa osassa etelää. Kuitenkin jotkut

⁹ Gutek 1992, 67.

¹⁰ Ornstein & Levine 1997, 137; Webb 2006, 84.

¹¹ Gutek 1992, 68.

isännät saattoivat opettaa palvelijoitaan lukemaan, ja muutamat orjat opiskelivat lukemista itsenäisesti.¹²

Koloniaalisen ajan harvat koulutusmuodot säilyivät etelässä pitkälti samanlaisina 1860-luvun sisällissotaan asti. Yleinen julkinen opetus tai tyttöjen koulutus eivät herättäneet alueella 1800-luvun alussa sen suurempaa kiinnostusta toisin kuin pohjoisessa. Koulutusta pidettiin edelleen ylellisyytenä, jota tavoiteltiin itsenäisesti ja omasta päätöksestä. Jos etelävaltioista oli julkista koulutusta, se pohjautui yleensä hyväntekeväisyyteen. Esimerkiksi Etelä-Carolinan vuoden 1811 koululain kohteena olivat orvot ja köyhät lapset.¹³

Jätän pro graduni ulkopuolelle myös Yhdysvaltain läntisen osan, vaikka sen valloitus alkoi jo 1800-luvun alkupuolella. Ensinnäkin länteen muutti alkuvaiheessa vain vähän lapsia. Eräiden arvioiden mukaan heidän osuutensa uudisasukkaista oli vain 20 prosenttia. Toiseksi koulujen perustaminen ja opetuksen järjestäminen eivät nousseet uudisasukkaiden tärkeysjärjestyksessä kovin korkealle. Lapsia tarvittiin työhön, sillä perheillä ei ollut varaa pitää heitä toimeettomina.¹⁴

Koulutuksen vähäisyydestä huolimatta luku- ja kirjoitustaito pysyivät korkeina lännessä. Opetus oli aluksi epävirallista ja vanhempien vastuulla. Vanhemmat opettivat lapsilleen luku- ja kirjoitustaidon perusteet, uskonnon periaatteet ja oikean työasenteen. Virallisempaan suuntaan koulutus muuttui yleensä silloin, kun paikkakunnan väkiluku kasvoi. Tällöin vanhemmat joko perustivat itse kouluja tai vetosivat osavaltioon. Opetuksen kehittämisen esteinä olivat kuitenkin pitkään pula resursseista ja pätevistä opettajista. Pohjoisessa kehitetyt uudistukset niin tyttöjen koulutuksessa kuin perusopetuksessa levisivätkin länteen vasta 1800-luvun puolivälin jälkeen, mikä ei enää kuulu tutkimukseeni aikarajaukseen.¹⁵

¹² Gutek 1992, 68.

¹³ Button & Provenzo, Jr. 1983, 94.

¹⁴ Altenbaugh 2003, 133–135.

¹⁵ Altenbaugh 2003, 136.

Ajallisesti rajaan tutkielmani 1800-luvun ensimmäisiin vuosikymmeniin. Tyttöjen koulutuksesta keskusteltiin jo 1700-luvun loppupuolella, mutta varsinaisesti aihe alkoi herättää mielenkiintoa Yhdysvalloissa vasta 1800-luvun alussa. Vuosisadan alussa myös ryhdyttiin sanoista tekoihin ja tyttöjen koulutusmahdollisuuksia parannettiin käytännössäkin. Samaan aikaan naisten roolit ja tehtävät muuttuivat. Muutos nivoutui opetuksen kehittämiseen ja aatemaailman sekä talouden muutoksiin.¹⁶

Keskustelu tyttöjen koulutuksesta alkoi hiljentyä 1800-luvun puoliväliin mennessä. Vuosisadan alussa vaaditut muutokset oli suurimmaksi osaksi saatu aikaan, ja senhetkiset mielikuvat naisesta ja naiseudesta oli lyöty lukkoon ainakin hetkeksi. Yhteiskunnan huomio alkoi kiinnittyä entistä enemmän koulutuksen yleisiin puutteisiin, joissa sukupuoli ei korostunut enää samalla tavalla kuin 1800-luvun alun keskustelussa. Lisäksi oppineet naiset ja muutamat miehet siirsivät naisiin liittyvää debattia enemmän naisen yleiseen asemaan ja rooliin yhteiskunnassa. Vuosisadan loppupuolella ei enää keskusteltu pelkästään tyttöjen opetuksesta, vaan kyseenalaistettiin koko yhteiskunnallinen rakenne.¹⁷

1.2 Lähteet ja aiempi tutkimus

Alkuperäislähteeni koostuvat Yhdysvalloissa 1800-luvun alussa julkaistuista teoksista ja aikakausjulkaisuista, jotka on skannattu ja siirretty internetiin julkiseen käyttöön¹⁸. Aineistoon kuuluu pääasiassa tyttöjen koulutukseen keskittyviä teoksia, joissa aihetta käsitellään monelta eri kannalta. Kirjoissa puhutaan muun muassa siitä, mitä virheitä tyttöjen koulutuksessa parhaillaan tehdään, mihin asioihin opetuksessa tulisi kirjoittajien mielestä keskittyä ja minkälaisena kirjoittajat näkevät tyttöjen tulevaisuuden. Puolet kirjoittajista on naisia, mikä kuvastaa hyvin aikakauden naisten nousevaa mielenkiintoa aiheeseen ja pyrkimystä vaikuttaa omaan kohtaloonsa.

¹⁶ Hamilton 2010, 79–82; Holcomb 2010, 60–63.

¹⁷ Altenbaugh 2003, 186–192; Holcomb 2010, 71–74.

¹⁸ Teokset löytyvät Googlen Kirjat-palvelusta.

Kirjojen tueksi olen ottanut aineistoon mukaan William Russellin¹⁹ vuosina 1826–1829 toimittaman *American journal of education* -nimisen aikakausjulkaisun. Kerran kuukaudessa ilmestyneessä julkaisussa käsiteltiin koulutusta monipuolisesti. Mukana olleissa artikkeleissa, aiemmin julkaistujen teosten otteissa ja pamfleteissa kerrottiin muun muassa esikouluista, tyttöjen koulutuksesta, opetuksen periaatteiden uusimmista käänteistä ja ulkomaisista opetuskäytännöistä. Lisäksi Russell julkaisi kirja-arvosteluja ja uutisia Yhdysvalloissa perustetuista kouluista.

Alkuperäislähteisiini kuuluu myös muutama teos, joissa koulutusta tarkastellaan yleisellä tasolla Yhdysvalloissa. Teoksissa miespuoliset kirjoittajat kertovat mielipiteitään peruskoulutuksen tilasta ja siitä, miten sitä voitaisiin parantaa. Kirjat eivät periaatteessa liity mitenkään tutkimukseni pääaiheeseen, tyttöjen koulutukseen, mutta ne ovat tärkeää aineistoa, kun sivuan tutkielmassani tutkimusajanjaksoni aikaista perusopetuksen muutosta.

Taustoiltaan aineistoni kirjoittajat ovat melko samanlaisia niiltä osin kuin olen pystynyt asiaa selvittämään²⁰. Heidän perheensä edustavat melkein kaikkia yhteiskuntaluokkia kauppiasta aina ylimpiin seurapiireihin, mutta yhteistä kirjoittajien vanhemmille on ollut, että he ovat kannustaneet lapsiaan opiskelemaan. Useimmat miespuolisista kirjoittajista ovat opiskelleet yliopistotasolla. Naiset taas ovat käyneet tyttöakatemiaita, jotka olivat tyttöjen korkein mahdollinen kouluaste 1700-luvun lopussa.

Kirjoittajien kiinnostuksen tyttöjen koulutukseen ja yleensä opetukseen selittää se, että he ovat suurimmaksi osaksi olleet itse opettajia ainakin jossain elämänsä vaiheessa. William Russell toimi opettajana muun muassa Hopkins Grammar Schoolissa ja Phillips Academyssä. George Barrell Emerson puolestaan johti lancasterilaista akatemiaa ja English Classical School for Boys -nimistä high schoolia Bostonissa

¹⁹ William Russell (1798–1873) oli skotlantilaislähtöinen opettaja ja ahkera kirjoittaja. Russell muutti Yhdysvaltoihin vuonna 1818, kun skotlantilainen ilmasto todettiin hänen terveydelleen liian ankaraksi. Yhdysvalloissa hän johti useita kouluja, perusti opettajankoulutuslaitoksia, toimitti aikakausjulkaisuja ja kirjoitti monia teoksia opettamisesta ja puhetaidosta. Biography Resource Center 2009.

²⁰ Käytän kirjoittajien taustoituksessa kahta lähdettä. Päälähteeni on Amerikka-kirjaston kautta käyttöön saatu Biography Resource Center -niminen tietokanta, josta minulla on tulostettuja biografioita. Toisena lähteenä on sähköisessä muodossa oleva Virtual American Biographies, Book 1: Continental Discovery to 1899.

ennen kuin perusti yksityisen koulun tytöille Bostoniin. Opettajien ohella kirjoittajien joukosta löytyy yksi pappi, Charles Burroughs, kustantajia kuten Frederick Adolphus Packard sekä poliitikko ja New Yorkin kuvernööri William Henry Seward.

Muutamit kirjoittajista ovat hyvin tunnettuja kuten tyttöjen koulutuksen pioneeri Emma Willard sekä William Russell. Loput taas ovat todennäköisesti tuntemattomampia, sillä heitä ei yleensä mainita aiheen yleisteoksissa. Lisäksi muutamit naispuolisista kirjailijoista ja suurin osa Russellin aikakausjulkaisuissa esiintyvistä kirjoittajista jäävät täysin tuntemattomiksi, koska joko heidän taustoistaan ei löydy tietoa tai heidän nimeään ei edes mainita kirjoituksessa. Heidän voidaan kuitenkin olettaa olevan keskimääräistä kouluttautuneempia, koska heillä on ollut aikaa ja resursseja kirjoittaa julkaisukelpoisia tekstejä.

Aineistoa käsiteltäessä kirjoittajien taustan huomioonottaminen on tärkeää, sillä heidän tekstinsä todennäköisesti kuvastavat vain heidän omien ryhmiensä eli ylimpien yhteiskuntaluokkien mielipiteitä. Työläisten ja muiden alempien luokkien näkökulmat näkyvät tutkielmassani lähinnä tutkimuskirjallisuuden kautta. Toisaalta puhuttaessa tyttöjen koulutuksesta kohteena olivat nimenomaan ylimpien luokkien tyttäret. Tämä todennäköisesti johtui sekä aiheesta kirjoittaneiden taustasta että siitä tosiasiasta, että varakkaimmilla perheillä oli rahaa ja haluja panostaa tyttäriensä koulutukseen.

Toinen huomioon otettava seikka tutkimuksessani on, että se pohjautuu joukkoon teoksia, jotka on satuttu digitoimaan. En tiedä, kuinka paljon Yhdysvalloissa todellisuudessa aiheesta kirjoitettiin tutkimallani ajanjaksolla ja millaisia kantoja näissä muissa mahdollisissa kirjoituksissa esitettiin. Hämäriksi jäävät myös syyt, miksi juuri nämä teokset on digitoitu ja miksi joitakin muita kirjoituksia ei ole skannattu ja ladattu internetiin. Uskon kuitenkin, että yhdistämällä alkuperäisaineistoni ja tutkimuskirjallisuuteni pystyn antamaan luotettavan kuvan tyttöjen koulutukseen liittyvistä mielikuvista ja käytänteistä.

Aiemmassa tutkimuksessa tyttöjen koulutus 1800-luvun alun Yhdysvalloissa on jäänyt sivuosaan. Osittain tämä voi johtua siitä, että tutkimani aineisto siirrettiin internetiin

vasta vuosina 2005–2008, joten siihen on voinut olla hankalaa päästä käsiksi. Toiseksi tutkiessaan yhdysvaltalaisia naisia 1800-luvun alussa tutkijoiden huomio tuntuu kiinnittyneen enemmän esimerkiksi naisen aseman yleiseen kehitykseen, jossa koulutus on mahdollisesti vain osa tutkimuskysymystä. Esimerkkejä ovat muun muassa Anne M. Boylanin teos *The origins of women's activism: New York and Boston, 1797–1840* vuodelta 2002 ja Gail Collinsin vuonna 2003 julkaistu kirja *America's women: Four hundred years of dolls, drudges, helpmates, and heroines*.

Varsinaiset tyttöjen koulutukseen keskittyvät kirjat ovat harvassa. Tutkimuskirjallisuudessani tällaisia teoksia on vain muutama kuten June Edwardsin vuonna 2002 julkaistu *Women in American education 1820–1965: The female force and educational reform* ja Mary Kelleyn *Learning to stand & speak: Women, education, and public life in America's republic* vuodelta 2006. Yleisteoksia koulutuksen kehityksestä Yhdysvalloissa koloniaaliselta ajalta aina nykypäivään löytyy sen sijaan useampia kuten L. Dean Webbin vuonna 2006 julkaistu kirja *History of American education: A great American experiment*. Näissä teoksissa tyttöjen opetuksen varhaisimpia käännteitä saatetaan käsitellä laajastikin tai pahimmillaan vain muutaman kappaleen verran.

Hieman enemmän löytyy artikkeleita, joissa aihetta tarkastellaan niin yleisellä tasolla kuin keskittyen johonkin yksityiskohtaan. Esimerkiksi Crista DeLuzion vuonna 2010 toimittamassa teoksessa *Women's rights: People and perspectives* on Andrea Hamiltonin yleisluontoinen artikkeli *School girls and college women: Female education in the 19th and early 20th centuries*. C. L. Butterfield puolestaan keskittyy tyttöjen koulutuksen pioneereihin ja heistä erityisesti Emma Willardiin vuonna 2000 julkaistussa artikkelissaan *Pioneer women educators: Challenges and contributions*.

Aikaisempaa tutkimusta voi sanoa löytyvän kohtalaisen runsaasti, mutta ei ylenpalttisesti. Kirjoituksia, joissa yhdysvaltalaisen tyttöjen koulutusta 1800-luvun alussa käsiteltäisiin samoista näkökulmista ja yhtä laajasti kuin pro gradussani, on niukasti. Tutkielmalleni näyttääkin löytyvän hyvä sija tutkimuskentässä.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Kuten tutkimusaiheestani käy ilmi, tutkielmani on pitkälti naisten historiaa ja sukupuolentutkimusta. Naisten menneisyyden ja heidän asemansa kehittymisen kartoittaminen on suhteellisen uusi tutkimusala historian tutkimuksessa. Naisten asema ja siinä tapahtuneet muutokset herättivät keskustelua jo 1800-luvulla, mutta varsinaiseksi historiallisen tutkimuksen kohteeksi ne muotoutuivat vasta 1960-luvulla nivoituen feminismiin toiseen aaltoon.²¹

Toisen aallon feministien päätavoitteena oli naisten vapautus. Esiäitien menneisyyden tutkiminen antoi heille hyviä työkaluja, sillä he näkivät naisten historian olevan täynnä taloudellista ja seksuaalista riistoa. Tutkimuskohteeksi eivät kelvanneet miesten maailmassa poikkeuksellisen hyvin pärjänneet naiset kuten Englannin Elisabet I, vaan feministit kiinnittivät huomionsa yksinomaan naisten hyväksikäyttöön sekä aktivisteihin, jotka pyrkivät saamaan hyvitystä tästä riistosta. Hypoteesina oli, että naisten historiassa määrävänä tekijänä toimi patriarkaatti, isän ja miehen valta lasten ja vaimon yli.²²

Käsite naisten historia myös nostatti feministien ja muiden naisten itsetuntoa. Naisten historia viittasi siihen, että naisten ja heidän historiansa arvo tunnustettiin historiallisessa tutkimuksessa. Se legitimoiti sekä akateemisen tutkimuksen että ryhmän, johon tutkimus keskittyi. Toiseksi erillinen tutkimuskenttä helpotti historioitsijoiden samaistumista tutkittaviin naisiin sekä auttoi tutkijoita rakentamaan omaa identiteettiään akateemisten tovereidensa ja poliittisten liikkeiden joukossa.²³ Toisaalta naisten historia rajoitti tutkijoita luomalla muusta historian tutkimuksesta selvästi erottuvan naisten maailman ja menneisyyden, joka ei tarjonnut välineitä tilanteen muuttamiseen.²⁴

²¹ Jordanova 2000, 43.

²² Tosh 1991, 8.

²³ Jordanova 2000, 44.

²⁴ Tosh 1991, 179.

1970-luvulla feministitutkijat alkoivatkin väittää, että naisiin liittyvässä historiantutkimuksessa tulisi siirtyä ylistyksestä analyysiin. Tähän päästäisiin vain tutkimalla molempia sukupuolia, jolloin myös ymmärrettäisiin paremmin valta-asemien dynamiikkaa. Sukupuolten historia toisi molemmat sukupuolet ja niiden monimutkaiset suhteet samaan historiankuvaan ja määrittäisi koko historiantutkimusta.²⁵ Tähän käsitykseen nojautuvat myös tutkimukseni metodinen lähtökohta ja sen teoreetikot Joan Scott ja Yvonne Hirdman.

Joan Scottin mukaan sukupuoli (gender) on olennainen osa sosiaalisia suhteita. Sen pohjana ovat naisten ja miesten oletetut erot, joiden kautta rakennetaan miehuutta ja naiseutta liittämällä kumpaankin erilaisia odotuksia, arvoja ja normeja. Näihin odotuksiin, arvoihin ja normeihin ja siten sukupuolieroihin vaikuttavat aika ja paikka. Lopullisena tuloksena on kahden vastakkaisen sukupuolen hierarkkinen, kiinteä, järjestelmä, josta Scottin mielestä pitäisi päästä sukupuolentutkimuksessa irti. Sukupuolilla ei hänestä ole lopullisia, pysyviä määritelmiä. ”Mies” ja ”nainen” ovat tyhjiä ja ylitsevuotavia kategorioita, jotka sisältävät vaihtoehtoisia, kiellettyjä ja tukahdutettuja määritelmiä. Lisäksi tutkimuksessa pitäisi ottaa huomioon se, että yhteiskunnan määrittämiä sukupuolikäsityksiä ei todellisuudessa ole aina seurattu kirjaimellisesti.²⁶

Historioitsijan tehtävänä on Scottin mukaan tutkia tapoja, joilla sukupuolitettuja identiteettejä on rakennettu, ja sitä, miten nämä tavat ovat vaikuttaneet sosiaalisiin suhteisiin ja koko yhteiskuntaan. Lisäksi Scott toteaa, että tutkimuksessa ei pitäisi keskittyä vain sukupuoleen. Sukupuoli pitäisi määritellä ja rakentaa uudelleen liittämällä siihen näkemys poliittisesta ja sosiaalisesta tasa-arvoisuudesta. Tämä näkemys sisältäisi sukupuolen ohella luokan ja rodun.²⁷

Näiltä osin Scottin teoria sopii tutkielmaani. Toisaalta tutkin sitä, miten tyttöjen sukupuolta on rakennettu 1800-luvun alussa, millaisia määrittämiä siihen on liitetty ja minkälaisia vaikutuksia sukupuolen määritteillä on ollut tyttöjen elämässä ja

²⁵ Tosh 1991, 179.

²⁶ Scott 1986, 167–169, 174.

²⁷ Scott 1986, 169, 175.

koulutuksessa sekä yhteiskunnassa. Samalla pyrin ottamaan huomioon sen, että määritelmät ovat olleet vain määritelmiä eivätkä ole välttämättä toteutuneet kaikkialla. Toisaalta jaan Scottin näkemyksen siitä, että pelkkä sukupuoli ei määritellyt tyttöjä ja heidän koulutustaan, vaan prosessi oli monimutkaisempi sisältäessään myös luokan ja rodun.

Toisena puolena Scottin sukupuolen määritelmässä on vallan näkökulma. Scottin mukaan sukupuoli on kenttä, jossa tai jonka avulla ilmaistaan valtasuhteita. Sukupuolen avulla on esimerkiksi hankittu, laillistettu ja kritisoitu poliittista valtaa. Tällöin on Scottin sukupuolen määrittelyn ensimmäisen osan mukaisesti luotu kaksi vastakkaista sukupuolikäsitystä, jotka samalla sekä tuottavat että rakentavat sukupuolten välisiä eroja. Yleensä toinen sukupuolista on johtavassa asemassa, mutta sukupuoli voi olla osa myös tasa-arvoista järjestelmää.²⁸ Scottin valtakäsityksen avulla pääsen tarvittaessa entistä syvemmälle siihen, ketkä todellisuudessa olivat vallan ytimessä yhdysvaltalaisessa 1800-luvun alun yhteiskunnassa.

Yvonne Hirdmanin teorian keskeinen käsite on puolestaan sukupuolijärjestelmä. Sukupuolijärjestelmä on sukupuolten järjestelmällinen rakenne, jonka sisällä on luotu erilaisia sosiaalisia, taloudellisia ja poliittisia sukupuolisopimuksia. Sopimuksilla Hirdman tarkoittaa käytännössä kumpaankin sukupuoleen liitettyjä käsityksiä, joihin vaikuttaa aika. Koko rakennelma pohjautuu kahteen sääntöön: erillään pitämiseen ja hierarkiaan. Erillään pitämisen kautta miehet ja naiset erotetaan kahdeksi erilaiseksi ryhmäksi, joita ei pidä sekoittaa. Hierarkiassa taas mies ja miehuus ovat normi ja naista ja naiseutta ylempänä.²⁹

Hirdmanin teoria tukee hyvin Scottin ajatuksia, sillä teoreetikkojen lähtökohdat sukupuolten rakentumiselle ovat samantapaisia. Erona heillä on se, että Hirdman ei kyseenalaista sukupuolikäsityksiä yhtä voimakkaasti kuin Scott, vaan puhuu vain siitä, kuinka naisten ja miesten välille rakennetaan eroja. Todennäköisesti 1800-luvun alun yhdysvaltalaisetkin pitivät sukupuolten eroja normina, joten sukupuolijärjestelmän käsite on hyvä pitää rinnalla, kun tutkin aikakauden yhteiskuntaa. Toiseksi Hirdmanin

²⁸ Scott 1986, 169–174.

²⁹ Hirdman 1990, 8–9; Hirdman 2003, 84–88.

hierarkiamääritelmä voi yhdessä Scottin valtakäsitteen kanssa olla hyödyllinen, kun selvität yhteiskunnan valta-asetelmia.

2 KOULUTUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA KEHITYS

Tyttöjen koulutus ja sen kehittäminen alkoivat herättää Yhdysvalloissa laajemmin mielenkiintoa 1700- ja 1800-luvun vaihteessa. Opetuksen huono tila ja puutteellisuus saivat monet miehet sekä muutamat naiset tarttumaan kynään ja vaatimaan parannuksia. Jotkut myös ryhtyivät sanoista tekoihin. Samoihin aikoihin myös yleisen koulutusjärjestelmän puute alkoi herättää huomiota yhteiskunnassa. Kaikki valkoihoiset lapset haluttiin saada samaan kouluun varallisuudesta, yhteiskuntaluokasta ja sukupuolesta riippumatta.

2.1 Tyttöjen opetus

Ennen 1800-luvun alkua tyttöjen koulutus ei noussut Yhdysvaltain julkisessa keskustelussa kovinkaan tärkeäksi aiheeksi. Koloniaalisella ajalla 1600-luvulla tyttöjen opettaminen jäi poikien koulutuksen jalkoihin. Tärkeimpänä tavoitteena pidettiin, että tytöt oppisivat kirjaimet pystyäkseen lukemaan Raamattua. Naisia, etenkin ylemmän luokan tyttöjä, ei rohkaistu tavoittelemaan ylenpalttisesti tietoa. Liiallista oppineisuutta pidettiin ennemminkin avioliittomahdollisuuksia vahingoittavana.³⁰

Vastuu koulutuksen järjestämisestä koloniaalisella ajalla oli perheillä ja yhteisöllä etenkin Uuden-Englannin³¹ siirtokunnissa. Keski-Atlantin³² siirtokunnissa myös kirkolla oli tärkeä rooli. Tyypillisin koulumuoto oli kyläkoulu (town school). Koulu oli suunnattu alueen kaikille 6–14-vuotiaille lapsille, mutta yleensä tyttöjen oppitunnit pidettiin ennen tai jälkeen poikien koulupäivän tai kesällä. Lisäksi lukukausimaksu rajoitti köyhimpien osallistumista. Kyläkoulussa lapset oppivat lukemisen, kirjoittamisen ja laskemisen alkeita, katekismuksen oppeja sekä uskonnollisia virsiä.³³ Toinen ajalle ominainen koulumuoto oli naapurin leskirouvan kesäisin pientä korvausta vastaan pitämä koulu (dame school). Koulu oli tarkoitettu alle 8-vuotiaille, eli

³⁰ Collins 2003, 60.

³¹ Uuteen-Englantiin kuuluvat Massachusetts, Rhode Island, Connecticut ja New Hampshire. Liite 1: Yhdysvaltain kartta.

³² Keski-Atlantin alue sisältää New Yorkin, Pennsylvanian, New Jersey ja Delawaren. Liite 1: Yhdysvaltain kartta.

³³ Ornstein & Levine 1997, 133–135.

opetuksen lisäksi tarkoituksena oli tarjota lastenhoitoapua perheen muiden jäsenien ollessa päivät pelloilla töissä. Perusluku- ja kirjoitustaidon sekä uskonnollisen opetuksen lisäksi tytöt harjoittelivat neulomista ja ompelemista.³⁴

Tyttöjen ja alempien luokkien poikien koulutie päättyi yleensä kyläkouluun. Vain harvoilla vanhemmilla oli varaa tai halua palkata tyttärelle yksityisopettaja, ja vielä harvempia tyttöjä hyväksyttiin yksityisiin oppikouluihin (Latin grammar school), joihin eliitin pojat tavallisesti siirtyivät perusopintojen jälkeen 8-vuotiaina. Pääpaino oppikoulussa oli latinan ja kreikan kielissä, joiden lisäksi opinahjossa opiskeltiin matematiikkaa, joitakin tiedeaineita tai nykykieliä. Tyttöjen opinto-ohjelmaan kuului myös naisellisten taitojen kuten neulomisen, laulamisen ja soittamisen harjoittamista. Poikia ja tyttöjä ei opetettu samaan aikaan, vaan tyttöjen tunnit pidettiin yleensä ennen tai jälkeen poikien oppituntien. Oppikoulu kesti 6–7 vuotta, minkä jälkeen pojat saattoivat jatkaa opintojaan collegessa.³⁵

1700-luvun loppupuolella kanta tyttöjen kouluttamista kohtaan alkoi kallistua päinvastaiseen suuntaan Yhdysvalloissa. Yhä useammat ryhtyivät pitämään toivottavana sitä, että tytöt saisivat edes jonkinlaista opetusta, ja erityisesti ylimpien luokkien perheet alkoivat kannustaa tyttäriään jatkamaan opintojaan yli perustaitojen. Tyttöjen lähettäminen kouluihin muuttui sosiaalisesti hyväksyttäväksi, eivätkä varakkaiden perheiden isät saati tulevat aviomiehet enää pitäneet hyvänä, jos nainen ei osannut lukea, kirjoittaa tai keskustella taidokkaasti. Koulutetusta tyttärestä tuli perheen sosiaalisen aseman ja hyvän maun tärkeä merkki.³⁶

Ratkaisun tyttöjen laajempaan koulutustarpeeseen tarjosivat yksityiset akatemit, jotka syrjäyttivät oppikoulun 1700-luvun loppupuolella. Valistusaatteen myötä klassisen lukion pääaineet latina ja kreikka menettivät merkitystään, ja koulutukselta ryhdyttiin vaatimaan käytännöllisempiä tietoja ja taitoja. Akatemit tarjosivat edelleen opetusta latinan ja kreikan kielissä sekä toimivat valmistavina kouluina collegeen, mutta niissä pystyi opiskelemaan myös hyödyllisempiä aineita kuten kirjanpitoa, maanviljelyä,

³⁴ Altenbaugh 2003, 29.

³⁵ Button & Provenzo, Jr. 1983, 17–31; Altenbaugh 2003, 33.

³⁶ Salmon 2000, 152; Hamilton 2010, 79.

merenkulun oppeja ja käsitöitä sekä hankkimaan päättötodistuksen. Kolmas ja harvinaisempi akatemioissa vaikuttanut suuntaus oli opettaa opettamisen perusteita ja periaatteita.³⁷

Aluksi tyttöjä hyväksyttiin perinteisesti pojille suunnattuihin akatemioihin täydennykseksi. Näissä kouluissa tyttöjä opetettiin kuten aiemminkin eri tilassa ja eri aikaan kuin poikia tai kesällä. Pian koulutuskenttään ilmestyivät myös ainoastaan tyttöjä opiskelijoiksi hyväksyvät akatemit.³⁸ Tunnetuimpia ensimmäisiä tyttöakatemiaita olivat Benjamin Rushin perustama Young Ladies' Academy of Philadelphia Pennsylvaniassa ja Sarah Piercen Litchfield Female Academy Connecticutissa, jotka molemmat perustettiin virallisesti vuonna 1792. Young Ladies' Academy of Philadelphia oli tosin toiminut jo kymmenen vuoden ajan.³⁹

Vaikka tyttöjen oppimismahdollisuudet näennäisesti kasvoivat akatemioiden myötä 1700-luvun lopussa, aiheesta keskusteltiin vielä pitkään 1800-luvun alkupuolella. Kaikki eivät olleet tyytyväisiä syntyneisiin tuloksiin. Esimerkiksi newhampshirelainen pappi Charles Burroughs murehtii teoksessaan *An address on female education* sitä, kuinka vähän ”väestön kaikkein tärkeimmän puolen” eli naisten koulutuksen eteen on tehty. Poikien tapaan tyttöjen ei odoteta nousevan oppimisen portailta kovin ylös, vaan he lopettavat koulunkäyntinsä juuri siinä iässä, jolloin he kykenisivät parhaiten oppimaan ja kehittymään. Tyttöjen saaman opetuksen sisältö on rajallista, ja opetustapoja on yhtä useita kuin opettajia. Lopputuloksesta Burroughsilla ei ole mitään hyvää sanottavaa:

At this critical period, with just instruction enough to make them pedantic, and fashionable accomplishments enough to render them vain and conceited, they leave the restraints of discipline and habits of application, to engage in a seductive and

³⁷ Gutek 1992, 297–298.

³⁸ Webb 2006, 119.

³⁹ Jakobsson 2010, 52–53.

*dangerous world; to struggle unprepared with the duties and trials of life.*⁴⁰

Tyttöjen koulutuksen puutteet huomataan myös William Russellin toimittamassa aikakausjulkaisussa *American journal of education*. Toukokuussa 1827 julkaistussa artikkelissa kirjoitetaan, että tyttöjen koulutus on epäsäännöllistä, pinnallista ja puutteellista. Vanhempien tapana on lähettää tyttärensä hetkeksi johonkin ylistettyyn kouluun, ottaa heidät melkein saman tien takaisin kotiin ja panna hetken päästä taas uuteen kouluun. Suurin osa tyttöjen saamasta opetuksesta on mekaanista ulkoa opettelua ilman kosketusta todelliseen maailmaan. Nimettömän kirjoittajan mukaan koulujen pitäisi tiukentaa säädöksiään kouluajoista ja antaa tytöille perinpohjaista ja olennaista tietoa sen sijaan, että nämä toistavat kohta unohtuvia asioita papukaijamaisesti.⁴¹

Tyttöjen koulutuksen onneton tila ei havahduttanut ainoastaan miehiä, vaan myös naiset tarttuivat entistä voimakkaammin aiheeseen 1800-luvun alkuvuosikymmeninä. Rouva Townshend Stith moittii Burroughsin tavoin kirjassaan *Thoughts on female education* sitä, kuinka vähän tyttöjen koulutuksen parantamisen puolesta on sanottu tai kirjoitettu ja kuinka asia on jätetty ”naisen heikon kynän” varaan. Rouva Stithin mukaan nykymallissaan koulutus tekee naisista ajattelemattomia ja pinnallisia olentoja, sillä koulutuksessa keskitytään liikaa ”tulevaan hetkelliseen elämään iloisessa maailmassa”. Kouluaikana tytöt eivät ole oppineet oikeastaan mitään.⁴²

Aikalaisten havainnot ovat monelta osin todenmukaisia. Useimmat ensimmäiset tyttöakatemit olivat väliaikaisia ja lyhytikäisiä⁴³, joten ne tuskin tuottivat kovin pitkäkantoista vaikutusta tyttöjen koulutukseen. Pysyvämmissäkin akatemoissa tyttöjen opiskeluaika kesti korkeintaan kolme vuotta⁴⁴. Opetuksessa painottuivat edelleen naisille tärkeinä pidetyt aiheet kuten taloudenhoito, kirjonta sekä englannin ja ranskan

⁴⁰ Burroughs 1827, 29–31 Tässä kriittisessä vaiheessa kera vain sellaisen ohjeistuksen, joka on riittävä tekemään heistä pikkumaisia, ja muodikkaiden taitojen, jotka ovat riittäviä tekemään heistä turhamaisia ja itserakkaita, he jättävät järjestyksen kahleet ja ahkeruuden tavat osallistuakseen viettelevään ja vaaralliseen maailmaan; kamppailukseen valmistautumattomina elämän velvollisuuksissa ja kokeissa.

⁴¹ *American journal of education* 1827, 267–268.

⁴² Mrs. Stith 1831, 7, 20–22, 29.

⁴³ Button & Provenzo, Jr. 1983, 138.

⁴⁴ Salmon 2000, 153.

kielet⁴⁵, jotka aikalaisten mielestä olivat muuttuneet hyödyttömiksi ja turhiksi. Selvennän tämän muutoksen taustaa lisää luvussa 3.4 Naiseuden kulmakivet.

Toisaalta koulumaailmasta löytyi muutamia poikkeuksiakin. Esimerkiksi Rushin Young Ladies' Academy in Philadelphia -oppilaitoksessa tytöt opiskelivat muun muassa englannin kielioppia, kirjanpitoa, historiaa, astronomiaa ja luonnonfilosofiaa.⁴⁶ Litchfield Female Academyssä opiskeltiin puolestaan etupäässä naisellisia oppiaineita, koska akatemian perustaja Sarah Pierce tiesi, että tyttöjen vanhemmat vaativat sitä. Akateemisia aineita kuitenkin yhdistettiin naisellisiin oppiaineisiin luovalla tavalla. Tytöt esimerkiksi elävöittivät runoutta, raamatullisia kertomuksia ja kasvitieteen oppeja yksityiskohtaisilla kirjontatöillä ja vesivärimaalauksilla.⁴⁷

Vuosisadan edetessä ei tyydytty enää pelkästään kynän voimaan, vaan kelvottomiksi koettujen tyttöakatemioiden rinnalle ryhdyttiin kehittämään uutta koulumuotoa, tyttöseminaaria. Pääosassa tässä työssä olivat naiset, joista yksi tunnetuimpia oli Emma Willard. Willard syntyi vuonna 1787 Uudessa-Englannissa keskiluokkaiseen perheeseen, joka suhtautui tyttöjen opetukseen keskimääräistä suvaitsevammin ja kannustavammin. Tyttöjen koulutuksen puutteet Willard tajusi ensimmäisen kerran vasta, kun johti tyttöakatemioita Middleburyssä, Vermontissa ja tutustui kyläläisiin, jotka eivät suhtautuneet tyttöjen koulutukseen vakavasti. Tyttöjä sai kyläläisten mielestä tutustuttaa perusasioihin, mutta oppimisen pitkä ja perusteellinen tie oli varattu vain miehille. Middleburyssä tuskastuneen Willardin elämän päätehtäväksi muodostui naisten täysien opiskeluoikeuksien turvaaminen.⁴⁸

Willard aloitti työnsä kirjoittamalla New Yorkin lainsäädäntöelimelle suunnatun tekstin *A plan for improving female education*. Hän aloittaa kirjoituksensa siitä, kuinka tyttöjen koulutus on jätetty yksityisten seikkailijoiden armoille, kun pojille samaan aikaan tarjotaan kaikki tarvittava heidän koulunkäyntinsä helpottamiseksi. Nuorten herrasmiesten oppilaitosten perustana on julkinen, virallinen lupa. Koulut ovat pysyviä

⁴⁵ Goldberg 2000, 196.

⁴⁶ Urban & Wagoner, Jr. 2009, 96.

⁴⁷ A History of the Litchfield Female Academy 2012.

⁴⁸ Butterfield 2000, 7–8.

ja tunnettuja, ja niiden säännöt, sisäänpääsykriteerit sekä opintojen laatu, järjestys ja pituus ovat säänneltyjä. Toimintaa tuetaan rahastoilla, joiden varoilla hankitaan kirjastoja, tutkimuslaitteita ja muuta hyödyllistä.⁴⁹

Tyttöjen oppilaitoksissa käytännöt ovat täysin päinvastaisia. Willardin mukaan kenellä tahansa naisella on lupa perustaa tyttökoulu minne tahansa, eikä hän ole tilivelvollinen kenellekään. Koska koulut eivät ole sidoksissa mihinkään julkiseen ryhmään, opettajattarilla on valta tehdä mitä haluavat. Myös vanhemmat oppilaat ja vanhemmat pyrkivät hyötymään mielivaltaisesta tilanteesta ja yrittävät määrätä, mitä tyttöjen pitäisi opetella. Opiskeluajat ovat epäsäännöllisiä, koska oppilaat tulevat ja lähtevät kouluista miten sattuvat. Opettajattaret keskittyvät harjoittamaan naisellisia taitoja, joiden tulokset näkyvät nopeammin kuin mielen kehittämisen hyödyt, koska heidän päätavoitteenaan on saada kouluista voittoa. Todellisuudessa koulut eivät ole niin tuottavia, että niissä olisi edes mahdollista tarjota oppilaille kunnollista opetusta tai hankkia opetuksessa tarvittavia kirjastoja ja tutkimuslaitteita.⁵⁰

Suurimpana syyppäänä tilanteeseen Willard pitää senhetkistä lainsäädäntöä ja sen laatijoita, jotka aliarvioivat naisten tärkeyden yhteiskunnassa ja täten kieltäytyvät säättämästä lakeja tyttöjen opettamisesta. Tarpeellista muutosta ei Willardin mielestä pystytä tekemään yksittäisillä ponnistuksilla, vaan siihen tarvitaan lainsäädännön tukea.⁵¹

Lopuksi Willard luonnostelee oman suunnitelmansa tytöille suunnatusta julkisesta seminaarista. Seminaari tarvitsisi ensinnäkin rakennuksen, jossa olisi opetustilojen ohella tilaa makuusijoille, kirjastolle ja erilaisten välineiden kuten karttojen ja musiikki-instrumenttien säilytykselle. Sopivan opetuksen sisällön määrittäisi pätevä johtokunta. Säännöllisyyden ja yhtenäisyyden saavuttamiseksi seminaarille tulisi laatia lakeja ja sääntöjä, joissa määriteltäisiin esimerkiksi sisäänpääsykriteerit, sopiva käytös koulussa sekä huonosti käyttäytyvien rangaistukset ja hyveellisten ja ahkerien palkinnot. Keskimääräiseksi opiskeluajaksi Willard määrittelee kolme vuotta, mutta opintojen

⁴⁹ Willard 1819, 7–9.

⁵⁰ Willard 1819, 8–12.

⁵¹ Willard 1819, 5, 12–13.

laajuuden mukaan tytöt voisivat olla seminaarissa pidempäänkin. Suositeltava aloitusikä olisi 14 vuotta.⁵²

Willardin kirjoituksen yhtenä tavoitteena oli saada New Yorkin lainsäädäntöelin osallistumaan hänen suunnittelemansa tyttöseminaarin kuluihin. Vaikka monet kaupungin lainsäätäjistä vaikuttivat Willardin ajatuksista, he eivät olleet valmiita maksamaan koulusta. Sen sijaan Troyn kaupungin päättäjät ymmärsivät Willardin idean tarjoamat mahdollisuudet ja lupasivat antaa varoja koulua varten. Troy Female Seminary perustettiin vuonna 1821 New Yorkin osavaltioon. Seminaarista tuli senaikaisten muiden tyttökoulujen malli, ja monet naiset seurasivat Willardin jalanjäljissä. Esimerkiksi Mary Lyon perusti vuonna 1837 Mount Holyoke Female Seminaryn Massachusettsiin ja Catharine Beecher vuonna 1828 Hartford Female Seminaryn Connecticutiin.⁵³

Willardia, Lyonia ja Beecheriä kutsutaan tyttöjen koulutuksen uranuurtajiksi, sillä heillä oli monia yhteisiä ajatuksia, jotka vaikuttivat suuresti julkiseen mielipiteeseen tyttöjen koulutuksesta. Lyon ja Beecher olivat Willardin kanssa samaa mieltä esimerkiksi siitä, että tyttöjen koulutuksen pitäisi olla virallista ja vakiintunutta. Opetuksen tulisi olla järjestelmällistä ja riippumatonta perheiden aatteista ja teoista. Naisten perustamat seminaarit antoivat tärkeän pohjan tyttöjen koulutuksen muodolle ja osoittivat suosiollaan, että tyttöjen toisen asteen koulutukselle oli kysyntää.⁵⁴

Tyttöseminaareilla ja aiemmin syntyneillä tyttöakatemioiden oli haitallisiakin vaikutuksia. Ensinnäkin useimmat akatemit ja seminaarit olivat 1800-luvun alkupuolella edelleen yksityisiä kuten Willardin opinahjo perustajansa alkuperäisistä ajatuksista huolimatta, joten tyttöjen sisäänpääsy riippui vanhempien kyvystä maksaa lukukausimaksuja. Pääosa työväen ja köyhän keskiluokan tyttäristä rajautui heti pois. Toiseksi hyväksymällä oppilaitoksiinsa vain joko tyttöjä tai poikia koulut kasvattivat

⁵² Willard 1819, 17–18, 24–25.

⁵³ Goldberg 2000, 196; Webb 2006, 120–121.

⁵⁴ Altenbaugh 2003, 56–57.

ennakkoluuloja yhteisopetusta vastaan. Kolmanneksi muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta tytöille tarjottu opetusohjelma oli edelleen rajatumpi kuin poikien.⁵⁵

Yleisestä kuvasta poikkeaviakin kouluja syntyi ajan myötä. Esimerkiksi Lyon otti Mount Holyoke Female Seminaryssä käyttöön Willardin alkuperäisen idean julkisesti tuetusta tyttöseminaarista ja sai sen kukoistamaan. Mount Holyoken pohjana olivat omat varat, jotka Lyon oli kerännyt yksityisistä lahjoituksista ja paikallisen hallinnon tuesta. Jotta kulut pysyisivät mahdollisimman alhaisina, oppilaat tekivät itse välttämättömiä kotitaloustöitä.⁵⁶

1800-luvun alkuvuosikymmeninä syntyi myös julkisia toisen asteen kouluja, high schooleja. Ensimmäinen high school perustettiin Bostoniin vuonna 1821 nimellä English Classical School for Boys. Vuonna 1824 koulun nimi muutettiin Boston English High Schooliksi. Bostonin koulu oli niin suuri menestys, että koulutuksen uudistajat rohkaistuivat ehdottamaan kansalaisille ja kaupungin virkamiehille, että tytöille voisi perustaa samanlaisen oppilaitoksen. Tyttöjen high school avattiin vuonna 1826. Suuresta suosiosta huolimatta koulu kuitenkin suljettiin kolmen vuoden jälkeen. Tyttöjen high schooleja avattiin myös New Yorkin kaupunkiin, East Hartfordin, Connecticutiin ja Buffaloon, New Yorkiin 1820-luvun lopussa.

Tyttöseminaarit olivat pääsääntöisesti ylin kouluaste, jonka tytöt pystyivät saavuttamaan ennen sisällissotaa 1860-luvulla. Vain harvat miesten kansoittamat colleget ja yliopistot hyväksyivät naispuolisia opiskelijoita. Ensimmäinen naisille ovensa avannut college oli vuonna 1833 perustettu Oberlin College. Iowa State University puolestaan oli vuonna 1844 ensimmäisiä yliopistoja, jotka sallivat naisten osallistua opetukseensa. Naisten opiskelu collegeissa ja yliopistoissa oli kuitenkin rajoitetumpaa kuin miesten.⁵⁷ Sisällissodan jälkeen tyttöakatemit ja -seminaarit alkoivat menettää jalansijaansa high schooleille ja naisten collegeille. Myös yhä useammat miehiset colleget ja yliopistot alkoivat hyväksyä naisia opiskelijoikseen.⁵⁸

⁵⁵ Webb 2006, 121–122.

⁵⁶ Goldberg 2000, 197–198.

⁵⁷ Hamilton 2010, 86.

⁵⁸ Webb 2006, 122.

2.2 Yleinen perusopetus

1800-luvun alun debatti tyttöjen koulutuksesta painottui selkeästi toisen asteen koulutukseen ja korkeakouluihin. Ajanjaksolla puhuttiin kuitenkin myös perusopetuksesta, mutta tässä keskustelussa sukupuoli ei noussut niin tärkeään osaan kuin yhteiskuntaluokka ja varallisuus. Aikalaisten yleistä peruskoulutusta käsittelevissä kirjoituksissa kuten Frederick Adolphus Packardin *Thoughts on the condition and prospects of popular education in the United States*⁵⁹ ja Benjamin Orrs Peersin *American education: or, Strictures on the nature, necessity, & practicability of a system of national education, suited to the United States*⁶⁰ tyttöjen opettamista ei käsitellä erikseen, vaan pojat ja tytöt vilahtelevat teksteissä melko tasavertaisesti.

Vapaussodasta 1830-luvulle perusopetus Yhdysvalloissa oli epävakaata ja hajanaista. Yhtenäistä peruskoulutusjärjestelmää ei syntynyt, kun väestönkasvun, kaupungistumisen ja teollistumisen myötä eri puolilla maata kehiteltiin omaan tilanteeseen sopivia koulumuotoja. Suurimmat erot löytyvät maaseudun ja kaupunkien välillä. Niissä jo opetuksen lähtökohdat erosivat toisistaan. Lisäksi julkisten ja yksityisten koulujen väliset rajat olivat epämääräisiä, ja perusopetus ja toisen asteen koulutus sekoittuivat helposti. Ainoa yhtenäinen suuntaus aikakaudella oli se, että vastuu koulutuksesta siirtyi entistä vahvemmin vanhemmilta kouluille ja yhteisöille.⁶¹

Maaseudulla, jota suurin osa kansakunnasta asutti läpi 1800-luvun teollistumisesta ja kaupungistumisesta huolimatta, laajennettiin ja muokattiin koloniaaliselta ajalta periytyneitä koulutusmalleja. Tyypillisin koulumuoto oli piirikoulu (district school), joka palveli koko yhteisön lasten tarpeita. Piirikoulut toimivat sekä kesällä että talvella. Kesäisin koulua kävivät 2–10-vuotiaat lapset, jotka eivät olleet vielä tarpeeksi vanhoja työskentelemään pelloilla. Talvisin vanhin oppilas saattoi olla jo yli 20-vuotias. Perusopetuksen ohella koulujen ainoana tavoitteena oli istuttaa lapsiin yhteisön arvoja ja totuttaa heidät elämään tiukasti järjestellyssä yhteiskunnassa.⁶²

⁵⁹ Packard 1836.

⁶⁰ Peers 1838.

⁶¹ Altenbaugh 2003, 72–78.

⁶² Altenbaugh 2003, 72–73.

Piirikouluja johdettiin hyvin paikallisesti. Alueen asukkaat nimittivät opettajat, määrittivät kouluvuoden pituuden, huolehtivat koulutalon kunnossapidosta ja keräsivät veroja koulua varten. Koulutuksen taso riippuikin paljon paikallisten sitoutumisesta, joka oli usein rajallista. Monella paikkakunnalla esimerkiksi verotusta jouduttiin täydentämään lukukausimaksuilla, jotka rajoittivat köyhimpien perheiden lasten osallistumista opetukseen. Usein tällaiset perheet olivat liian ylpeitä lähettämään lapsensa kouluun hyväntekeväisyystapauksina. Muita keinoja ylläpitää kouluja olivat lahjoitukset ja osavaltion tuki.⁶³

Kaupungeissa koulutuksen päätavoitteena oli kasvattaa lapsista moraaliltaan nuhteettomia kansalaisia, joita vakaa, vauras ja hyvin hoidettu yhteiskunta tarvitsi. Suurimmassa vaarassa olivat köyhien ja työväenluokan perheiden lapset, joiden oppimattomien vanhempien kykyyn opettaa jälkeläisilleen sopivia arvoja ei luotettu. Yleisesti uskottiin, että köyhyys ja rikollisuus johtuivat siitä, että varattomilta ja rikollisilta puuttuivat kunnan tavat. Uudet koulumuodot kaupungeissa rajautuivat vastaamaan lähinnä tähän puutteeseen, koska hyvin toimeentulevat keskiluokkaiset vanhemmat pystyivät panemaan lapsiaan jo olemassa oleviin maksullisiin kouluihin ja koska yläluokan perheillä oli varaa palkata yksityisopettajia tai lähettää perillisensä hienoihin sisäoppilaitoksiin.⁶⁴

Varattomien kaupunkilaisperheiden poikien ja tyttöjen pelastamistyöhön turmiolta tarttuivat pääasiassa erilaiset uskonnolliset ryhmät, vapaakouluyhdistykset tai varakkaat hyväntekijät, jotka perustivat kaupunkeihin hyväntekeväisyyskouluja (charity school). Hyväntekeväisyyskouluissa lapset saivat yksinkertaisen perusopetuksen lisäksi moraalista ohjeistusta. Opetusmenetelmänä käytettiin yleisesti englantilaisen kveekarin Joseph Lancasterin vuosisadan vaihteessa kehittelemää valvontajärjestelmää (monitorial system). Valvontajärjestelmässä yksi opettaja saattoi opettaa satoja oppilaita käyttäen apunaan järjestäjiä, jotka käytännössä hoitivat suurimman osan opetustyöstä. Opetusmenetelmästä pidettiin, koska se tarjosi halvan keinon opettaa köyhiä ja koska sen uskottiin istuttavan lapsiin järjestyksen, tottelevaisuuden ja ahkeruuden hyveitä.⁶⁵

⁶³ Button & Provenzo, Jr. 1983, 92–93; Altenbaugh 2003, 72–73.

⁶⁴ Altenbaugh 2003, 75–77.

⁶⁵ Gutek 1992, 76; Webb 2006, 114–115.

Kaikki kaupunkilaislapset eivät kuitenkaan pystyneet osallistumaan päivittäiseen opetukseen, koska he olivat töissä esimerkiksi tehtaissa. Tällaisia lapsia varten syntyi yksi hyväntekeväisyyskoulujen muunnelmista, englantilaisen Robert Raikesin 1700-luvun loppupuolella luoma pyhäkoulu (Sunday school). Nimestään huolimatta alkuperäiset pyhäkoulut eivät keskittyneet pelkästään uskonnolliseen opetukseen tai edes toimineet kirkon alaisuudessa, vaan kouluja perustivat maallikot. Oikean moraalin sisäistämisen ohessa pojat ja tytöt opettelivat lukemisen ja kirjoittamisen alkeita. Pyhäkoulujen suosiota julkisuudessa nosti se, että ne antoivat tehdaslapsille vaihtoehdon kaduilla kuljeskeluun sunnuntaisin.⁶⁶

Tehdasympäristöihin muodostui myös esikouluja (infant school), jotka oli suunnattu 2–7-vuotiaille köyhille lapsille. Esikoulunkin malli tuli Englannista, jossa ensimmäisen esikoulun perusti Robert Owen vuonna 1816 tarjotakseen tehtaassaan työskentelevien naisten lapsille paikan, jossa he voivat olla äitien työpäivien aikana. Esikoulussa tytöt ja pojat opettelivat lukemaan ja kirjoittamaan sekä harjoittivat luonnettaan, koska oletuksena oli, että varhain tehdastyöhön siirtyvät lapset eivät saisi muuta koulutusta.⁶⁷

Erityisesti kaupunkien uudet koulumuodot herättivät 1800-luvun alkuvuosikymmeninä mielenkiintoa ja olivat kiiteltäviä ja kehuja. Esimerkiksi *American journal of educationissa* käsitellään useaan otteeseen esikoulujen ja valvontajärjestelmän perusteita ja niiden hyviä puolia. Vuoden 1828 heinä- ja elokuun numeroissa julkaistiin edellisenä vuonna ilmestynyt pamfletti, jossa lehtisen tuntemattomaksi jäävä tekijä käy läpi kymmeniä esikouluun liittyviä kysymyksiä. Kirjoittajan tarkoituksena on selvittää lukijoille esikoulun toimintaa käytännössä ja kertoa sen hyödyllisistä vaikutuksista vanhempiin, lapsiin ja lopulta yhteiskuntaan laajalti.⁶⁸

Saman vuoden maaliskuussa aikakausjulkaisussa esitellään bostonilaisen komitean raportti kaupungin peruskouluista. Komitean jäsenet kävivät reilun puolen vuoden aikana tarkkailemassa seitsemää eri koulua, joissa kaikissa opetusmenetelmänä oli

⁶⁶ Webb 2006, 115–116.

⁶⁷ Webb 2006, 116.

⁶⁸ American journal of education 1828, 412–415, 454–460.

valvontajärjestelmä. Menetelmästä ei raportin mukaan löydy muuta kuin hyvää sanottavaa. Kouluissa on mallikelpoinen kuri ja järjestys, oppilaat oppivat paremmin ja enemmän kouluaineitaan, ja opettajat tuntevat työtaakkansa keventyneen. Jopa huonompiin oloihin kuten rouva Ditsonin pieneen ja kadun melusta kärsivään kouluhuoneeseen valvontajärjestelmä toi uutta kukoistusta:

*These obstacles have been completely overcome by the energy of the monitorial principle; and the school now exhibits an order and activity, forming a remarkable contrast to the quiet sluggishness of the former method.*⁶⁹

Kritisointi alkoi kuitenkin nopeasti. Philadelphialaisen kustannustoimittajan ja American Sunday School Union -nimisen yhdistyksen toimitussihteerin Frederick Adolphus Packardin mukaan 1830-luvun puolivälissä yleisen opetuksen arvoa ja tehokkuutta yliarvostettiin. Hän väittää kirjassaan, että perusopetusta tarjoavat koulut ovat nykyisessä tilassaan epäonnistuneita yrityksiä. Opetukseen osallistuneista pojista ja tytöistä ei edes yksi kahdestakymmenestä tule koulutetuksi, kuten julkinen turvallisuus ja henkilön oma hyödyllisyys ja onnellisuus vaatisivat. Packardin tuntemista 400–500 nuoresta miehestä vähintään 300 ei osaa lukea saati kirjoittaa kirjettä kunnolla.⁷⁰

Poliitikko ja New Yorkin kuvernööri William Henry Seward pitää kirjoituksessaan *Discourse on education* huolestuttavana sitä, että Yhdysvalloissa ei ole edetty moraalisisessa ja älyllisessä kulttuurissa itsenäistymisen aikana ja että koulutusta on hyljeksitty, vaikka sen kehittämisen välttämättömyys on yleisesti tunnustettu. Syynä Seward pitää sitä, että monet luulevat, että tarvittavat edistysaskeleet on jo otettu. Muiden maiden vapauden ystävien ylistys, kotimaan kansankiihottajien ja huijarien imartelu sekä usko omaan paremmuuteen suhteessa muihin valtioihin eivät yllätä kehittämään oletettua täydellisyyttä.⁷¹

⁶⁹ American journal of education 1828, 135–139 Valvontaperiaatteen voima on voittanut täysin nämä esteet; ja koulu kuvastaa nyt järjestystä ja aktiivisuutta muodostaen huomattavan vastakohtan aiemman menetelmän hiljaiselle hitaudelle.

⁷⁰ Packard 1836, 5–6.

⁷¹ Seward 1837, 5–8.

Moittimista löytyi eritoten kaupunkien hyväntekeväisyyskouluista ja niiden käyttämästä valvontajärjestelmästä. Hyväntekeväisyyskoulut olivat kaupungeissa yleensä ainoita vapaita kouluja, mutta ne hyväksyivät oppilaisiksi vain niitä, joiden vanhemmat olivat julkisesti julistautuneet vaivaisiksi hieman samaan tapaan kuin maaseudun piirikoulujen hyväntekeväisyystapauksissa. Tätä ensinnäkin pidettiin alentavana ja lannistavana. Toiseksi menetelmällä pakotettiin myös sellaisia vanhempia, jotka eivät olleet köyhiä mutta joilla ei ollut varaa maksaa yksityisten koulujen lukukausimaksuja, julistautumaan vaivaisiksi.⁷² Valvontajärjestelmän taas huomattiin sopivan vain isompiin kaupunkiin ja suurille oppilasmäärille eikä se niissäkään toiminut aina täydellisesti. Huomautuksia tuli niin järjestäjien huonosta kurinpidosta kuin liian yksinkertaisesta opetuksesta.⁷³

Maaseudulla ongelmana oli jo mainittujen mahdollisten lukukausimaksujen ohella opetuksen taso. Oppilasmäärät ja opetussuunnitelmat vaihtelivat suuresti piirikouluissa. Talvikuukausina jopa 60–70 monenikäistä lasta saattoi olla ahdettuna enintään 30 oppilaalle tarkoitettuun, pieneen huoneeseen, mikä aiheutti monenlaisia haasteita opettajalle. Toiseksi oppikirjojen hankinta oli vanhempien vastuulla. Joissakin kouluissa käytössä olevia kirjoja saattoi olla yhtä monta kuin oppilaita. Piirikoulut eivät myöskään houkutelleet pätevimpiä opettajia, koska palkka oli niin pieni.⁷⁴

Aikalaisille alkoi syntyä selkeitä mielipiteitä siitä, kuinka perusopetus olisi järjestettävä. *The Journal of Christian Education* -nimisen julkaisun päätoimittajan Benjamin Orrs Peersin mukaan kaikkien maan lapsien tulisi saada samanlaista koulutusta, jonka avulla he pystyvät aikanaan toimimaan itsenäisinä aikuisina ja täyttämään velvollisuutensa. Tähän ei riittänyt senhetkinen, yhteensä enintään 2–3 vuotta kestävä epäsäännöllinen opetus, jonka suurin osa lapsista sai, vaan heidän tulisi käydä koulua keskeytyksettä seitsemän vuoden ajan 7–14-vuotiaina. Lisäksi perusopetuksessa tulisi keskittyä muuhunkin kuin lukemiseen ja kirjoittamiseen. Lapsille annetaan lukutaidon myötä

⁷² Altenbaugh 2003, 76.

⁷³ Webb 2006, 115.

⁷⁴ Webb 2006, 117–118.

avaimet tietoon, mutta missä he lukevat oppiakseen, Peers kysyy. ”It is certainly not at school.”⁷⁵

Packard ottaa tarkemmin kantaa siihen, mitä perusopetuksen tulisi sisältää. Ensinnäkin kaikkien poikien ja tyttöjen tulisi osata lukea ja tavata ennen seitsemän vuoden ikää. Kaupungeissa aakkosten opettamisen hoitaisivat tarkasti säädellyt esikoulut. Maaseudulla asiasta huolehtisivat vanhemmat kotona, paikallinen koulu, kiertelevä opettaja tai viimeisenä vaihtoehtona pyhäkoulu. Varsinaisena kouluaikana keskityttäisiin luetun ymmärtämiseen, kirjoittamiseen taitoon, laskuopin perusteisiin, maantietoon ja jumalanpelkoon. Lisäksi pojille tulisi opettaa Yhdysvaltain historiaa sekä heidän oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan Amerikan kansalaisina.⁷⁶

Kaikille Packardin lisäykset opetusohjelmaan eivät olleet läheskään tarpeeksi. Enoch Cobb Wines luettelee pari vuotta myöhemmin teoksessaan *Hints on a system of popular education* pitkän listan oppiaineita, joita hänen mielestään peruskouluissa pitäisi opettaa. Mukana on muun muassa historiaa, kasvioppia, kemiaa, anatomiaa ja fysiologiaa, vokaalimusiikkia, piirtämistä sekä perustietoa omien mielten voimista ja herkkyyksistä. Epäilijöille, joita aineiden suuri määrä saattaa arveluttaa, Wines toteaa, että hyvin koulutetut ja kokeneet opettajat pystyvät opettamaan enemmän vuodessa kuin näitä huonommat 3–4 vuodessa. Toiseksi oikeanlaisten oppikirjojen avulla suurin osa asioista voidaan opettaa samalla, kun oppilas opettelee lukemaan.⁷⁷

Yhtenä yhteisenä edellytyksenä Peersillä, Packardilla ja Winesilla on se, että hallituksen tulisi vaikutusvallallaan turvata lasten peruskoulutus. Miesten mukaan yleinen koulutus vaikuttaa suuresti yhteiskunnan luonteeseen, hyvinvointiin ja talouteen, joten osavaltioiden velvollisuutena on tarttua asiaan ja laatia lakeja, joiden avulla maan jokainen lapsi saadaan kouluun. Varoja koulujen ylläpitämiseen pitäisi kerätä veroina. Peers esimerkiksi ehdottaa omaisuusveroa, joka yhdessä kohtuullisen lukukausimaksun kanssa tekisi julkisista kouluista niin hyviä, että rikkailla ei olisi syytä perustaa

⁷⁵ Peers 1838, 21–22, 118–129 Eivät ainakaan koulussa.

⁷⁶ Packard 1836, 7–10, 31.

⁷⁷ Wines 1838, 119–121.

yksityiskouluja. Samalla opetuksen hinta pidettäisiin kuitenkin niin alhaisena, että köyhimmätkin voisivat lähettää lapsensa kouluun.⁷⁸

Tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun Yhdysvalloissa puhuttiin vapaasta julkisesta koulutusjärjestelmästä. Jo koloniaalisella ajalla useissa siirtokunnissa oli säädetty lakeja⁷⁹, jotka vaativat kaupunkeja perustamaan peruskouluja lapsille. Säädösten tehokkuus oli kuitenkin äärimmäisen heikkoa. Verojen kerääminen kouluja varten oli epäsuositun, eikä monilla alueilla joko ollut tarpeeksi ihmisiä tukemaan koulua, tai perheet olivat levittäytyneet liian laajalle alueelle.⁸⁰ Opetus jäi aiemmin mainittujen epävirallisten ja lukukausimaksullisten kyläkoulujen varaan.

Seuraavan kerran aihe nousi julkisuuteen itsenäisyysjulistuksen jälkeen, kun kansakunnan uudet johtajat ryhtyivät tahoillaan pohtimaan koulutuksen muutostarpeita. Thomas Jefferson esimerkiksi esitteli vuonna 1779 Virginian lainsäädäntöelimelle lakialoitteensa *Bill for the More General Diffusion of Knowledge*. Jeffersonin suunnitelmassa osavaltioiden piirikunnat olisi jaettu osastoihin, joihin jokaiseen olisi perustettu koulu paikallisten tuella. Kaikki vapaat pojat ja tytöt opiskelisivat koulussa kolme vuotta ilmaiseksi, jolloin he oppisivat lukemaan, kirjoittamaan, laskemaan sekä tuntemaan historiaa. Tytöille ja useimmille pojille julkisesti tuettu koulutie päättyisi tähän, mutta jokaisen koulun paras poikaoppilas voisi jatkaa johonkin valtionapua saavaan toisen asteen sisäoppilaitokseen, joita Jefferson halusi perustaa 20 ympäri osavaltiota. Aika ei kuitenkaan ollut vielä kypsä Jeffersonin lakialoitteelle⁸¹, ja koulujen perustaminen ja kehittäminen jäivät paikallisten tarmokkuuden varaan.

Vasta 1830-luvulla idea vapaasta julkisesta koulusta sai enemmän tuulta siipiensä alle. Useissa eri pohjoisen osavaltioissa kuten Massachusettsissa, New Yorkissa ja Pennsylvaniassa syntyi samanaikaisesti kansakoululiikkeenä (Common School Movement) tunnettu suuntaus, jonka tavoitteena oli tarjota kaikille valkoihoisille

⁷⁸ Packard 1836, 15–16; Peers 1838, 23–24, 107–109; Wines 1838, 30.

⁷⁹ Varhaisimpia ja tunnetuimpia ovat Massachusettsin koulutuslait vuosilta 1642 ja 1647. Webb 2006, 69.

⁸⁰ Button & Provenzo, Jr. 1983, 92–93.

⁸¹ Urban & Wagoner, Jr. 2009, 82.

lapsille sukupuoleen ja yhteiskuntaluokkaan katsomatta ilmainen peruskoulutus. Liike levisi nopeasti ympäri maan.⁸²

Kansakoululiikkeen menestyksen taustalla oli useita poliittisia, sosiaalisia ja taloudellisia tekijöitä, jotka tekivät liikkeestä enemmänkin poliittisen kuin pedagogisen. Eniten kansakoulua tukivat englantia puhuvat keski- ja yläluokkaiset protestantit kuten Horace Mannin, Henry Barnardin ja Calvin Stowen taholta. He näkivät kansakoulun välineenä, jonka avulla ylläpidettäisiin olemassa olevaa sosiaalista järjestystä ja amerikkalaistettaisiin siirtolaisten lapset. Samaan tapaan kuin kansakunnan johtajat 1700-luvun loppupuolella myös kansakoulun puolestapuhujat toivoivat koulun juurruttavan lapsiin yhteisiä arvoja kuten tasavaltaisuuden, kapitalismin ja protestanttisen uskon.⁸³

Työväenluokka puolestaan näki kansakoulun keinona nousta nykyistä ylemmäs sosiaalisilla ja taloudellisilla portaita ilman, että työväenluokkaisten vanhempien tarvitsi julistautua vaivaisiksi saadakseen lapsensa kouluun. Kasvavan teollistumisen ja varallisuuden keskittymisen huolestuttamat työväenyhdistykset pitivät vapaata koulutusta välttämättömänä suojana tehtaiden väärinkäytöksiä ja ylemmän luokan tyranniaa vastaan.⁸⁴ Tehtaiden omistajat taas tarvitsivat entistä enemmän oppinutta ja tehokasta työväkeä, johon kansakoulu oli jo valmiiksi istuttanut täsmällisyyden ja kurin hyveitä.⁸⁵

Sisällöllisesti koulut eivät muuttuneet paljoakaan, vaan kansakouluja perustettiin maaseudun piirikoulujen ja kaupunkien hyväntekeväisyyskoulujen rakentamalle pohjalle. Opetusohjelmat laajenivat hieman esimerkiksi historiaan, maantietoon, musiikkiin ja terveyteen. Varoja koulujen ylläpitoon kerättiin edelleen verottamalla alueen asukkaita, mutta muuten paikallisten valta kouluissa väheni osavaltioiden otteen tiuketessa ja koulujärjestelmän muuttuessa aikaisempaa keskusjohtoisemmaksi.

⁸² Button & Provenzo, Jr. 1983, 84.

⁸³ Altenbaugh 2003, 80–82; Webb 2006, 139.

⁸⁴ Webb 2006 139.

⁸⁵ Altenbaugh 2003, 81.

Osavaltiot laativat lakeja, jotka määrittivät alueen koulupiirit ja kansakoulujen rakenteen, hallinnon ja rahoittamisen paikallisilla veroilla ja osavaltion tuella.⁸⁶

Vaikka kansakoululiike herätti monia suopeita kannanottoja, se nostatti myös epäluuloja ja vastarintaa. Kaupungeissa vastustettiin aluksi yhteisopetusta, koska sen pelättiin sekoittavan Jumalan säätämiä eroja sukupuolten välillä. Toisena syynä vastarintaan oli, että keski- ja yläluokkaisten perheiden tyttäriä piti suojella vahingoittavilta suhteilta köyhien ja siirtolaisten poikiin. Kiistely ei kuitenkaan kestänyt kauan, ja yhteisopetuksen molemminpuoliseen hyötyyn ja tasa-arvoiseen koulutukseen uskovat saivat tytöt ja pojat samaan luokahuoneeseen. Maaseudulla veljien ja sisarten yhteisopetusta oli alusta lähtien pidetty perheen luonnollisen jatkeena. Lisäksi se tuli halvemmaksi kuin erillään opettaminen.⁸⁷

Myös siirtolaisten kansallisuus ja uskonto aiheuttivat ongelmia. Esimerkiksi Irlannin katoliset eivät hyväksyneet ajatusta yhteiskuntaan sulautumisesta valtaväestön ehdoilla saati kansakoulun tuputtamia uskonnollisia arvoja, joten he kehittivät oman koulujärjestelmänsä, roomalaiskatolisen seurakuntakoulun (Roman Catholic parochial school). Kansakoulu jatkoi kuitenkin voittokulkuaan läpi 1800-luvun, loi pohjaa Yhdysvaltain julkiselle koulujärjestelmälle ja antoi yhä useammalle tytölle mahdollisuuden perusopetukseen ja sen kautta korkeampaan koulutukseen.⁸⁸

⁸⁶ Gutek 1992, 77–79, 191–192; Urban & Wagoner, Jr. 2009, 113.

⁸⁷ Altenbaugh 2003, 87–88.

⁸⁸ Altenbaugh 2003, 85.

3 KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

1800-luvun alussa tyttöjen oppiaineiden määrät kasvoivat huomattavasti. Tyttöseminaareissa ryhdyttiin painottamaan erityisesti akateemisia aineita. Myös uskonto ja moraaliopetus sekä liikunta saivat tilaa tyttöjen lukujärjestyksissä. Lisäksi naiselliset taidot säilyivät osana opetusohjelmia huonoon valoon joutumisesta huolimatta. Opetuksessa otettiin entistä tarkemmin huomioon sukupuolten erot ja pidettiin huoli, että tytöille ei opetettu heille hyödyttömiä asioita.

3.1 Teoreettista opetusta

Kun tarkastellaan yhdysvaltalaisen kirjoittajan odotuksia tyttöjen koulutuksen sisällöstä 1800-luvun alussa, heidän tekstiensä takaa löytyy nopeasti näkemys, että opintojen täytyy olla hyödyllisiä ja tuottaa ensisijaisesti etua oppilaalle. Esimerkiksi Emma Willardin tärkeimmät vaatimukset tyttöjen koulutukselle ovat, että opetuksessa harjoitetaan oppilaan luontaisia kykyjä ja että oppilaan todennäköisimmät tehtävät tulevaisuudessa otetaan opintoissa huomioon. Näin koulutuksesta on suurin mahdollinen hyöty ja ilo tytöille itselleen sekä toisille.⁸⁹

Yksi keino lisätä tyttöjen hyödyllisyyttä oli kasvattaa akateemisten aineiden osuutta heidän opinnoissaan. Muun muassa Charles Burroughs ja kuurojen opettamiseen erikoistunut Thomas Hopkins Gallaudet toteavat, että tytöt ovat tällä hetkellä hyödyttömiä maailmalle, koska heidän älyllinen opetuksensa on puutteellista. Tytöille ei opeteta tarpeellisia tietoja, eikä heidän mieliensä eri voimia ja kykyjä kehitetä tai harjoiteta oikeassa laajuudessa. Burroughsin mielestä tytöille pitäisi antaa mahdollisimman kattavaa koulutusta, koska heille on suotu yhtä suuret älylliset kyvyt ja voimat kuin pojille sekä poikia enemmän herkkyyttä ja myötätuntoa.⁹⁰

Samoilla linjoilla Gallaudetin ja Burroughsin kanssa on rouva Townshend Stith, joka esittää kirjoituksessaan yhden todennäköisimmistä syistä siihen, miksi tyttöjen teoreettisen koulutuksen tärkeyteen ei kiinnitetä huomiota. Rouva Stithin mukaan

⁸⁹ Willard 1819, 13.

⁹⁰ Burroughs 1827, 6, 23, 33; Gallaudet 1828, 5.

mielikuva oppineesta tai maskuliinisen mielen omistavasta naisesta ei tuo suurimmalle osalle mieleen mitään rakastettavaa tai viehättävää vaan ennemminkin jotain vastenmielistä ja pedanttista. Tyttörien elegantteja tapoja ja näyttävää luonnetta pidetään tärkeämpänä kuin älyllisen koulutuksen arvokkaita ja pitkäikäisiä oppeja. ”The useful is sacrificed to the agreeable”, rouva Stith toteaa.⁹¹

Hyödyllisten oppiaineiden ja älykkyyden ihannoinnin nousuun tyttöjen opetuksessa ja yleensäkin koulutuksessa vaikuttivat valistuksen aallot. 1700-luvun puolivälissä syntyneen eurooppalaisen aatevirtauksen pohjana oli usko järjen ja tieteen voimaan. Tiede ja tieteellinen ajattelu olivat ottaneet suuria harppauksia 1600-luvulta lähtien ja osoittaneet muun muassa, että luonnossa vallitsevat omat yleiset ja säännölliset lakinsa. Näiden yleisten fysiikan lakien keksiminen vaikutti myös tapaan, jolla tutkittiin ihmistä ja ymmärrettiin sukupuolieroja. Voitiin olettaa, että kaikki fysiikan lakien alaisina olevat ja samaan lajiin kuuluvat ihmiset ovat lähtökohdiltaan tasa-arvoisia.⁹²

Esimerkiksi englantilainen John Locke uskoi, että syntyessään maailmaan ihminen on *tabula rasa*, tyhjä taulu. Käsitukset ulkomaailmasta muodostuisivat täysin havainnoista ja kokemuksista, jotka säännöllisesti toistuvina tuottaisivat tietämystä. Opetuksessa tärkeintä olisi herättää lapsen uteliaisuutta, rohkaista häntä kyselemään ja antaa vastauksia, jotka saisivat aikaan keskustelua. Prosessin edetessä tulisi ottaa aina huomioon lapsen älyllinen taso. Lopulta lapsi olisi valmis astumaan maailmaan vastuullisesti ajattelevana ja toimivana aikuisena. Ihmisten väliset erot syntyivät tämän koulutusprosessin aikana.⁹³

Kasvatukseen paneutuneista valistusajattelijoina sveitsiläis-ranskalainen Jean-Jacques Rousseau ja sveitsiläinen Johann Heinrich Pestalozzi yhtyivät Locken mielipiteeseen siinä, että ihmisen luonteeseen, tietoihin ja taitoihin vaikuttaa eniten ympäristö. Rousseau ja Pestalozzi uskoivat, että ihmiset ovat pohjimmiltaan viattomia, vapaita ja turmeltumattomia. Vasta turmeltunut yhteiskunta ja huono koulutusjärjestelmä pilasivat

⁹¹ Mrs. Stith 1831, 10 Hyödyllisyys uhrataan soveliaisuuden edessä.

⁹² Timm & Sanborn 2007, 22.

⁹³ Parry 2007, 217–219.

ihmisen.⁹⁴ Näin todistettiin, että tytöillä ja pojilla oli ainakin periaatteessa yhtäläiset kyvyt ottaa vastaan opetusta ja että eroavaisuudet kehittyivät vasta koulutuksessa.

Käytännössä idea ei kuitenkaan toiminut. Vaikka valistusajattelijat periaatteessa uskoivat ihmisten tasa-arvoon, yhteiskunnan lähempi tutkiminen osoitti syvää epätasa-arvoisuutta sukupuolten välillä. Naisia pidettiin miehiä alempiarvoisina, mitä selitettiin muun muassa juuri löydetyillä fyysisillä faktoilla kuten erilaisella ruumiinrakenteella, munasarjoilla ja kohdulla.⁹⁵ Lisäksi naisten ajateltiin olevan miehiä lähempänä luontoa, mikä mahdollisti väitteet, että naiset ovat luonnostaan kiihkeitä, tunteellisia ja kykenemättömiä objektiiviseen ajatteluun. Ilman miehen ohjaavaa kättä he olisivat päämäärättömiä ja mahdollisesti turmiollisia. Syntyi yksimielisyys siitä, että ihmiset ovat tasa-arvoisia, mutta miehet ja naiset ovat pohjimmiltaan erilaisia.⁹⁶

Tämän näkökannan allekirjoittivat myös aikalaiset teksteissään. Muun muassa Willard ja rouva Stith olivat tiukasti sitä mieltä, että tyttöjä on akateemisissakin aineissa opetettava sukupuolensa mukaisesti, koska he ovat luontaisesti herkempiä ja koska heidän tulevaisuutensa olisi todennäköisesti erilainen kuin poikien. Esimerkiksi opetuksen laajuudessa ei ollut tarpeellista pyrkiä yhtä korkealle kuin poikien kanssa.⁹⁷ Rouva Stith varoittaakin kirjassaan tasa-arvoisuuden ylpeästä tavoittelusta, koska naisella ei olisi paljon iloa tieteen ”kylmimpien osastojen” hallinnasta:

*The province of woman may lie more properly in those exercises, wherein the intellect is bound up in the affections; and the sensibility of her sex may unfit her for these cold and painful labours of abstracts thought, into which human feeling enters not.*⁹⁸

⁹⁴ Ornstein & Levine 1997, 107–109.

⁹⁵ Laqueur 1990, 149–150; Timm & Sanborn, 22.

⁹⁶ Outram 1995, 83, 95; Timm & Sanborn 2007, 24–25.

⁹⁷ Willard 1819, 8, 13; Mrs. Stith 1831, 8.

⁹⁸ Mrs. Stith, 8 Naisen vastuualue voi asianmukaisemmin sijaita niissä tehtävissä, joissa äly on sidottu kiintymyksen tunteisiin; ja hänen sukupuolensa herkkyyks voi tehdä hänestä sopimattoman näihin teoreettisen ajattelun kylmiin ja kivuliaisiin töihin, joihin inhimillinen tunteellisuus ei astu.

Myös *American journal of education*issa vuonna 1826 julkaistussa pamfletissa, jossa kerrotaan New Yorkiin juuri avatusta tyttöjen high schoolista, halutaan tehdä selväksi, että koulun päämääränä ei ole suunnata tyttöjen huomiota tieteen vaikeatajuisimpiin haaroihin. Sellainen tieto ei ole välttämätöntä eikä tarpeellista tytöille.⁹⁹ Parhaiten aikakauden näkemyksen toteaa ehkä nimikirjaimilla E. N. Q. esiintyvä kirjoittaja muutama vuosi myöhemmin samaisessa julkaisussa: ”But intellectual beauty is the prerogative of woman rather than intellectual force”.¹⁰⁰

Jopa Burroughs, joka kirjansa alkupuolella lupaavasti myöntää, että tytöillä on älyllistä potentiaalia yhtä paljon kuin pojilla, alkaa teoksensa loppuvaiheilla epäröidä. Lukija saa huomata, että kirjoittajan paino on koko ajan ollut sanoilla ”mahdollisimman kattavaa opetusta”. Burroughs alkaa pohtia, kuinka pitkälle tyttöjen koulutus voidaan oikeastaan viedä. Hän toteaa, ettei tarkoituksena ole kumota yhteiskunnan vakiintunutta järjestystä tai ehdottaa mitään epäkäytännöllistä tai hyödytöntä. Tyttöjen koulutuksen laajuutta mietittäessä on otettava huomioon opetuksen käytännöllinen hyödyllisyys, naisten onni ja hyveellisyys sekä yhteiskunnan yleiset edut.¹⁰¹

Joan Scottin ja Yvonne Hirdmanin teorioiden mukaisesti aikakauden kirjoittajat rakensivat osaltaan kahden erilaisen sukupuolen järjestelmää. Tytöt ja pojat erotettiin entistä tarkemmin toisistaan liittämällä tyttöihin tiettyjä normeja kuten rouva Stithin mainitsema herkkyys. Lisäksi Hirdmanin ajatusten mukaisesti pojat ja tytöt aseteltiin hierarkkiseen asetelmaan, jonka kautta tyttöjen pääsy opintojen ylimmille askelille haluttiin estää.¹⁰²

Uusien tyttöseminaarien perustajat pyrkivät vastaamaan aikalaisten toiveisiin parhaan kykynsä mukaan. Tyttöjen koulutuksen pioneerit Willard, Catharine Beecher ja Mary Lyon yhtyivät Burroughsin kantaan, että tytöillä ja pojilla on yhtäläiset älylliset kyvyt. Tähän vedoten seminaareissa painotettiin akateemisia aineita toisin kuin aiemmissa

⁹⁹ *American journal of education* 1826, 277.

¹⁰⁰ *American journal of education* 1828, 162 Mutta naisen etuoikeus on pikemminkin älyllinen kauneus kuin älyllinen voima.

¹⁰¹ Burroughs 1827, 6, 38–39.

¹⁰² Sott 1986, 167; Hirdman 1990, 8–9; Hirdman 2003, 84–88.

tyttöakatemoissa.¹⁰³ Toisaalta täysin ei voitu unohtaa yleistä mielipidettä, jonka mukaan tyttöjen opetuksessa ei kuitenkaan tulisi liioitella. Tämän takia suurimmassa osassa tyttöseminaareja opinto-ohjelma oli edelleen rajatumpi kuin poikien vastaavissa oppilaitoksissa.¹⁰⁴

Yleisimmäksi opetusohjelman malliksi nousi vuonna 1831 perustetun Knoxville Female Academyn koulutusohjelma. Knoxvillessä tytöt opiskelivat ensin valmistavalla luokalla lukemista, kirjoittamista, laskentaa, maantietoa ja historiaa. Kolmivuotisen koulutuksen aikana lukujärjestys sisälsi luonnonfilosofiaa, retoriikkaa, kemiaa, historiaa, astronomiaa, logiikkaa ja siveysoppia. Latina ja kreikka olivat valinnaisia.¹⁰⁵

Laajinta mahdollista opetusta tytöt saivat todennäköisimmin tyttöjen koulutuksen pioneerien oppilaitoksissa, joiden opetusohjelmat seurailivat lähes täysin poikien collegeiden esimerkkiä. Esimerkiksi Willardin ohjelmassa oli Knoxvillen oppiaineiden lisäksi tarjolla ainakin Englannin kirjallisuutta, fysiikkaa, biologiaa, fysiologiaa, nykykieliä ja geologiaa. Lyonin Mount Holyokessa taas oli muun muassa pieni laboratorio tieteellisiä kokeita varten. Lisäksi Lyon järjesti keskustelutunteja, joissa käsiteltiin ajankohtaisia poliittisia ja sosiaalisia kysymyksiä. Tällaiset tyttökoulut olivat kuitenkin harvinaisia Yhdysvalloissa.¹⁰⁶

Pioneerien kehittämien opinto-ohjelmien laajuus tuntuu erikoiselta verrattuna esimerkiksi Willardin kirjoituksiin, joissa hän pitää tyttöjä heikompana sukupuolena ja haluaa rajoittaa tyttöjen koulutusmahdollisuuksia. Todennäköisimmin pioneerit ovat teksteissään pyrkineet siihen, etteivät haastaisi liikaa yhteiskunnan yleisiä käsityksiä. Naisten asema koulutuksessa saataisiin muutettua helpommin pienin askelin. Todellisuudessa he ovat oletettavasti ajatelleet ja toimineet radikaalimmin ja pyrkineet muuttamaan sukupuolijärjestelmää, kuten seminaareissa tarjolla olleista oppiaineista voi päätellä.

¹⁰³ Altenbaugh 2003, 56.

¹⁰⁴ Webb 2006, 122.

¹⁰⁵ Kelley 2006, 86–89.

¹⁰⁶ Goldberg 2000, 196–198.

Aikakauden kirjailijoiden teksteissäkin odotukset tyttöjen opetuksen tarkemmasta sisällöstä ja käsitykset rajoitetusta koulunkäynnistä saattoivat vaihdella suurestikin näennäisestä yksimielisyydestä huolimatta. Esimerkiksi Gallaudet nostaa tärkeimmäksi tavoitteeksi englannin kielen läpikotaisen ja virheettömän oppimisen, vaikka se tarkoittaisi muiden kieliopintojen uhraamista. Gallaudetin mukaan ilman oman äidinkieltä kunnollista tuntemusta tytöt eivät pystyisi kehittämään henkisiä tai moraalisia voimiaan eivätkä ottamaan vastaan minkäänlaista oppia. Englannin kielen oppituntien ohessa tytöt oppisivat luetun ymmärtämistä, kielioppia, ainekirjoitusta sekä ääneen lukemisen ja keskustelun taitoja.¹⁰⁷

Useissa kouluissa työskennellyt ja American Institute of Instruction -nimisen yhdistyksen puheenjohtaja George Barrell Emerson lähestyy aihetta määrittämällä koulutuksen kolmeksi päämääräksi faktojen ja johtopäätösten kartuttamisen, kielen muodostamisen ja kykyjen harjoittamisen. Ensimmäinen tavoite saavutettaisiin tutkimalla luontoa ja tutustumalla sen kautta luonnontieteen eri haaroihin kuten kasvi- ja eläintieteeseen, maantietoon, kemiaan ja anatomiaan. Kielen muodostamisen perustana toimisi latina, joka pohjustaisi englannin, ranskan ja italian opiskelua. Kykyjään tytöt harjoittaisivat päässälaskun, geometrian ja ainekirjoituksen tunneilla.¹⁰⁸

Yhden laajimmista ja samalla hieman ristiriitaisenkin opetusohjelman esittää Emma Willardin sisar, luonnontieteilijä Almira H. Lincoln Phelps kirjassaan *The female student: or, Lectures to young ladies on female education*. Alkeisopetuksen jälkeen Phelps tuntuu arvostavan eritoten englannin kielioppia, maantietoa, historiaa ja matematiikan eri osa-alueita, joille hän on omistanut omat lukunsa. Kielistä huomiota saavat englannin ohella latina, kreikan alkeet ja ranska. Luonnontieteissä tytöt tutustuisivat muun muassa astronomiaan, luonnonfilosofiaan, kemiaan, mineralogiaan ja eläinoppiin. Erityisen sopivina naisille Phelps pitää näkinkenkien tutkimista ja hyönteistiedettä. Lisäksi teoksessa mainitaan puhetaito, kritiikki, ainekirjoitus, logiikka, siveysoppi ja mytologia.¹⁰⁹ Runsaista toiveistaan huolimatta Phelps ei kuitenkaan kritisoi millään tavoin yhteiskunnan yleistä järjestystä, pikemminkin päinvastoin, kuten seuraavassa luvussa huomataan.

¹⁰⁷ Gallaudet 1828, 11–20, 25–32.

¹⁰⁸ Emerson 1831, 14–24.

¹⁰⁹ Phelps 1836, 121–363.

Opetusohjelmien kirjavuus säilyi vuosikymmeniä, sillä 1800-luvun alussa opintosuunnitelman kehittäminen jäi pitkälti opettajien vastuulle. Tilanne muuttui vasta vuosisadan loppupuolella, kun julkinen toisen asteen koulutus kehittyi ja sai enemmän jalansijaa. Ensimmäiset yhtenäiset opetusohjelmat syntyivät seminaarit syrjäyttäviin high schooleihin, kun National Education Association -nimisen ammattiliiton perustama Kymmenen komitea (Committee of Ten) kehitti vuonna 1892 niille neljä erilaista opinto-ohjelmaa: klassiset kielet ja kirjallisuus, latina ja luonnontieteet, nykykielet sekä englanti. Kaikki ohjelmat sisälsivät jonkin verran vieraita kieliä, matematiikkaa, luonnontieteitä, englantia ja historiaa.¹¹⁰

Aikalaisten tekstejä lukiessa saa helposti käsityksen, että tyttöjen koulutuksen uudistuksiin suhtauduttiin pääasiassa kannustavasti. Teoreettisten aineiden rajua lisäystä herätti kuitenkin myös huolestuneisuutta ja vastustusta. *American journal of educationissa* huhtikuussa 1827 julkaistussa artikkelissa ollaan huolissaan siitä, kuinka tyttöjen opintomäärä on lähes kaksinkertaistunut viimeisten vuosien aikana. Tunteettomaksi jäävän kirjoittajan mukaan hänen kouluunsa on vuoden aikana tullut enemmän erilaisia oppiaineita kuin mihin pojat tutustuvat koko nelivuotisen collegensa aikana. Kirjoittajasta kenenkään oppilaan ei pitäisi joutua omaksumaan niin paljon ja niin laajalti erilaisia aineita.¹¹¹

Rouva Stith puolestaan mainitsee huomanneensa, kuinka tyttöjen laajempaa koulutusta vastaan on noussut voimakasta vastustusta. Tyttöjen oppimispyrkimyksiä halveksutaan ja oppineita naisia kutsutaan erilaisilla pilkkanimillä kuten sinisukka (blue, lyhyempi muoto sanasta bluestocking) tai matemaattinen nainen (mathematical lady).¹¹²

Rouva Stithin kuvailema käytös oli ainakin vanhempien mielestä todellinen uhka akateemista koulutusta saaville tytöille. Vanhemmat eivät halunneet, että heidän tyttäriään ryhdyttäisiin kutsumaan sinisukiksi, joiden kuvailtiin olevan mahtailevia, pedantteja ja sydämettömiä. Seminaarien pitäjät kuitenkin rauhoittelivat perheitä.

¹¹⁰ Ornstein & Levine 1997, 150–151.

¹¹¹ *American journal of education* 1827, 219–220.

¹¹² Mrs. Stith 1831, 12.

Tyttöjen naisellisuutta ylläpidettäisiin koulussa, jolloin he koulutuksen päättyessä edustaisivat naisellisen lempeyden ja hienostuneisuuden sekä miehisen oppimisen ja älykkyyden onnistunutta yhdistelmää.¹¹³

Tätä yrittää myös rouva Stith sanoa tekstissään. Hän haluaa lukijoidensa pohtivan, eikö oppineisuus ole vain kaunistukseksi naiselle. Se opettaa hänelle nöyryyttä ja vaatimattomuutta ja estää sortumasta pinnallisuuteen ja mitäänsanomattomuuteen. Todisteita tästä voi etsiä ympäriltään:

*Let any intelligent gentleman, who has seen much of female society, question his own experience, whether he has not found, among the more intellectual women, the best specimens of the polished lady.*¹¹⁴

3.2 Kristillistä moraalikasvatusta

Akateemisten aineiden vähäisyyden ohella tyttöjen koulutuksen toinen puute oli aikaisten mielestä uskonnon ja moraalin uupuminen opinto-ohjelmasta. Muun muassa Charles Burroughs ja *American journal of education*issa kesäkuussa 1827 kirjoittava tuntematon henkilö toteavat, että uskonnollinen ja moraalinen opetus on unohdettu, vaikka asian pitäisi olla päinvastoin:

*Moral culture, embracing all that discipline of the imagination and the heart which forms so large but so neglected a part of it, should be made the one grand object, to which all others must be considered secondary.*¹¹⁵

¹¹³ Kelley 2006, 99–102, 109.

¹¹⁴ Mrs. Stith 1831, 12 Annetaan kenen tahansa älykkään herrasmiehen, joka on perehtynyt naisten maailmaan, tutkia oman kokemuksensa kautta, eikö hän ole löytänyt älykkäämpien naisten joukosta hienostuneen naisen parhaimpia malliesimerkkejä.

¹¹⁵ *American journal of education* 1827, 341; Burroughs 1827, 33 Moraalinen sivistys sisältäen kaiken sen mielikuvituksen kurin ja sydämen, joka muodostaa niin ison mutta niin laiminlyödyn osan siitä, pitäisi tehdä ainoaksi päätarkoitukseksi, johon verrattuna kaikkia muita (aineita) täytyy pitää toisarvoisina.

Samaa mieltä on Abigail Mott. Hänkin on huomannut, kuinka usein hyveen kunnioitus ja paheen välttely lyödään täysin laimin sekä tyttöjen että poikien koulutuksessa. Kukaan ei tunnu enää muistavan, mihin kaikkeen näiden asioiden opettaminen vaikuttaa: ”Since, upon it, in great measure, depends the virtue or vice, the happiness or misery of the world”.¹¹⁶

Toinen nimetön kirjoittaja kirjoittaa muutama kuukausi myöhemmin *American journal of educationissa*, että syynä uskonnollisen ja moraalisen opetuksen puuttumiseen on liiallinen oletaminen. Opettajat ja vanhemmat haluavat tyttöjen olevan moraalisesti sivistyneitä, mutta eivät käytännössä tee paljoakaan lasten luonteiden muodostamisen eteen. Ikään kuin he olettaisivat, että lapset imevät kristinuskon ja moraalin periaatteet ympäristöstään automaattisesti. Toinen ongelma on se, että opettajat yleensä jättävät uskonnon ja moraalin opettamisen yksinomaan vanhempien vastuulle. Kirjoittaja ei halua arvioida tämän ratkaisun seurauksia, mutta rivien välistä voi lukea, että tuloksia ei voi kehua.¹¹⁷

Ainoastaan Almira Phelps vaikuttaa ajattelevan, että moraalikasvatus kuuluisi jättää vanhempien vastuulle. Hän ei kirjoita sanaakaan koulun uskonnonopetuksesta, vaan puhuu vain vanhempien tehtävistä. Vanhempien osana on ohjauksellaan ja esimerkillään vahvistaa ihmisluonteen parempia piirteitä ja kontrolloida niitä, joilla on tapana johtaa pahuuteen. Vahvistettavia ominaisuuksia ovat muun muassa rakkaus ja oikeudentaju. Vältettäviin piirteisiin taas kuuluvat itsekkyyys, mustasukkaisuus ja viha kaikissa muodoissaan.¹¹⁸

Aikalaisten kirjoituksista syntyy selvä mielikuva siitä, että moraalin ja luonteen kehittämisen pohjana oli edelleen vahvasti kristinuskko, vaikka valistusajattelija painotetun järjen nojalla voisi olettaa toisin. Todellisuudessa valistusajattelijat eivät onnistuneet kehittämään yhtään sellaista näkemystä, joka olisi pystynyt täysin korvaamaan uskonnon. Ajattelijoiden enemmistön suhtautumista uskontoon voikin

¹¹⁶ Mott 1827, 34–35 Koska siitä suuressa määrin määräytyy hyve tai pahe, maailman onnellisuus tai onnettomuus.

¹¹⁷ *American journal of education* 1827, 605–606.

¹¹⁸ Phelps 1836, 400, 408–412.

kuvailla sanalla suvaitsevaisuus. Lisäksi ajanjaksolla syntyi osittain valistuksen ansiosta monia uusia uskonnollisia liikkeitä kuten metodismi, pietismi ja deismi.¹¹⁹

Kristinuskon yhteys moraaliin ja luonteen muodostamiseen säilyi läpi 1800-luvun. Moraaliopetus pohjautui kiinteästi kymmeneen käskyyn ja Raamatun tarinoihin. Samalla lapsiin istutettiin velvollisuuden ja tottelevaisuuden siemeniä sekä auktoriteettien kunnioitusta. Oletuksena oli, että kristinuskon oppien kautta lapsista kasvaisi kunnollisia kansalaisia, mikä oli erityisesti kansakunnan uusien johtajien tavoite.¹²⁰

Mitä asioita aikakauden kirjoittajat halusivat tyttöjen uskonnontunneilla käytävän läpi, ei selviä teksteistä. Esimerkiksi Willard toteaa vain lyhyesti, että tytöt totta kai velvoitetaan osallistumaan säännöllisesti uskonnon harjoittamiseen ja että kristinuskon ja siveysoppi ovat luonnollisesti osa tyttöjen opintoja. Lisäksi hän suosittelee, että oppilaat viettäisivät aina osan sunnuntaita kuunnellen luentoa sukupuolelleen ominaisista velvollisuuksista.¹²¹

Hieman enemmän aihetta valottaa *American journal of education*issa vanhempia ja opettajia moittinut kirjoittaja. Kirjoittajasta moraalin peruseriaatteet pitäisi juurruttaa lapsen mieleen jo lapsuudessa, jotta niistä tulisi tapa. Kun aihetta myöhemmällä iällä käydään läpi koulussa, tytöt huomaavat, että heidän toteuttavat jo uskonnon ja moraalin elämänohjeita ja että kyse ei ollut sen vaikeammasta asiasta. Kirjoittaja pitää myös sopivana, että tytöt opiskelisivat uskontoa teoreettisemmaltakin pohjalta, jolloin esimerkiksi syvennyttäisiin johonkin tiettyyn uskonkappaleeseen. Tällainen opetus pitäisi kuitenkin jättää siihen, kun tytöt ovat hieman vanhempia.¹²²

Myöskään tutkimuskirjallisuudessani ei uskonnonopetuksen sisältöä tarkenneta. Uskonto ja moraalikasvatus olivat osa tyttöseminaarien opetusohjelmaa, ja esimerkiksi Mary Lyon painotti uskontoa vahvasti Mount Holyokessa.¹²³ Ainoa seikka, mikä

¹¹⁹ Outram 1995, 33–43.

¹²⁰ Arthur 2008, 84–86.

¹²¹ Willard 1819, 18.

¹²² *American journal of education* 1827, 607.

¹²³ Button & Provenzo, Jr. 1983, 139.

tyttöjen uskonnonopetuksessa ja yleensäkin moraalikasvatuksessa oli selvää ja kaikkien allekirjoittamaa, oli, että opetuksen pohjaksi ei sopinut mikä tahansa kristinuskon suuntaus. Uskonnollisen kasvatuksen tuli perustua yksinomaan protestanttisuuteen.¹²⁴

Esimerkiksi 1830-luvulla syntyneessä kansakoulussa protestanttinen uskonnonopetus oli yksi koulutuksen kivijaloista yhdessä tasavaltalaisuuden ja kapitalismin kanssa, joiden avulla haluttiin ylläpitää sosiaalista järjestystä ja amerikkalaistaa lapset. Protestanttisuuden valta-aseman syynä oli, että se assosioitui yhteiskunnassa tasavaltalaisuuteen, taloudelliseen edistykseen ja hyveeseen. Muut suuntaukset kuten vapaakirkollisuus, episkopaalisuus ja metodismi siivottiin kouluista pois. Tätä eivät kaikki tosin hyväksyneet, kuten luvun 2.2 Yleinen perusopetus lopussa todetaan.¹²⁵

Aikalaisten teksteissäkin protestanttisuutta pidetään itsestäänselvyytenä, jos uskonnonopetuksen pohjaa edes koetaan tärkeäksi selventää. Ainoastaan Burroughs yrittää varovasti kysyä, eikö kristinuskosta löydy uskonnollisten mielipiteiden monipuolisuudesta huolimatta kaikille yhteisiä asioita, joita tytöille voisi opettaa. Tällainen aihe voisi olla esimerkiksi Raamatun historia. Burroughsin mukaan tyttöjä pitäisi uskonnollisesta suuntauksesta riippumatta tutustuttaa Raamatun kaikkiin saloihin kuten sen kirjoittajiin, tarkoitukseen ja ohjenuoriin. Tytöille pitäisi esittää todisteet Raamatun kirjojen autenttisuudesta, uskottavuudesta ja innoittavuudesta. Lisäksi oppilaille tulisi kertoa kirkkohistorian yleisimmistä tapahtumista ja käännteistä.¹²⁶

Burroughs jäi kuitenkin hyvin yksin kantansa kanssa. Protestanttisuus säilyi uskonnonopetuksen lähtökohtana 1800-luvun loppuun asti, kunnes kristinuskon kokonaisuudessaan alkoi väistyä moraalikasvatuksen ja luonteen muodostamisen perustasta.¹²⁷

¹²⁴ Altenbaugh 2003, 81–82.

¹²⁵ Altenbaugh 2003, 80–82.

¹²⁶ Burroughs 1827, 34–35.

¹²⁷ Arthur 2008, 84.

3.3 Fyysistä vahvuutta

Kolmas tärkeä uudistus tyttöjen koulutuksessa oli huomion kiinnittyminen heidän fyysiseen olemukseensa ja sen kehittämiseen. Aihe tosin jäi hieman taka-alalle julkisen keskustelun keskittyessä suurimmaksi osaksi tyttöjen älylliseen ja moraaliseen opetukseen. Esimerkiksi Abigail Mott, Thomas Gallaudet, George Emerson ja rouva Stith eivät mainitse teoksissaan sanallakaan fyysistä koulutusta tai tyttöjen terveyteen liittyviä seikkoja. Jäljelle jääneissä kirjoituksissa aihe kuitenkin koettiin tärkeäksi, ja mielipiteitä esitettiin sitäkin enemmän, erityisesti *American journal of educationissa* vuosina 1826–1828.

Ajanjaksolla painetuissa teksteissä harmitellaan sitä, kuinka välinpitämättömästi tyttöjen fyysiseen puoleen suhtaudutaan. Parents' Friend¹²⁸ -nimisessä teoksessa, jonka otteita julkaistiin *American journal of educationissa* vuonna 1827, Jean-Jacques Rousseau kertoo, kuinka tyttäret joutuvat istumaan kaikki päivät äitiensä kanssa suljetussa huoneessa. Tytöt uskaltavat häidin tuskin nousta ylös tai puhua, saati hyppiä, juosta ja leikkiä.¹²⁹ Teoksen toisessa otteessa Christian August Struve toteaa, että tyttöjä ei pitäisi sulkea tällä tavalla toimeliaisuuden ulkopuolelle:

*It is a material error in physical education to make that ill-founded distinction between the sexes, which condemns young females, almost their cradle, to a sedentary life, by giving them scarcely any other playthings but dolls and tinsel-work or trinkets, while the sprightly boy amuses himself with his noisy drum and other active diversions.*¹³⁰

¹²⁸ Parents' Friend on Philadelphiassa vuonna 1803 julkaistu teos, johon on koottu monien eri henkilöiden kuten John Locken, Jean-Jacques Rousseau ja Francois Fenelonin ajatuksia koulutuksesta. Teos ei varsinaisesti kuulu aikarajaukseeni, ja kirjoittajat ajatusten takana eivät ole amerikkalaisia, mutta teokseen ja siitä William Russellin toimittamaan *American journal of educationiin* valikoituneista katkelmista voidaan tehdä päätelmiä siitä, minkälaisiin periaatteisiin Yhdysvalloissa 1800-luvun alussa tukeuduttiin ja mitä tyttöjen fyysisestä koulutuksesta ajateltiin. Russellin voidaan olettaa valinneen aikakausjulkaisuunsa vain sellaisia otteita, jotka sopivat myös Yhdysvaltoihin kyseisenä aikana. Parents' Friend löytyy digitoituna Google-kirjoista.

¹²⁹ *American journal of education* 1827, 41.

¹³⁰ *American journal of education* 1827, 468 Fyysisen koulutuksen merkittävä virhe on se, että sukupuolten välille tehdään perusteeton ero, joka tuomitsee nuoret naiset melkein kehdoissaan istuvaan

Mielikuvaa vahvistaa tuntematon kirjoittaja, jonka artikkeli julkaistiin samaisessa aikakausjulkaisussa samana vuonna. Hän murehtii sitä, kuinka vain harvat vanhemmat ovat niin kiinnostuneita tyttöjen fyysisestä opetuksesta, että soisivat päivästä edes yhden tunnin näille harjoituksille tai hankkisivat tytöille edes yhden liikuntavälineen. Sama fyysisyyden hylkiminen jatkuu kouluissa, joissa oppiaineita on runsaasti, mutta yhtään liikuntatuntia ei lukujärjestyksissä näy.¹³¹

Tohtori Cooke kirjoittaa vuonna 1828, kuinka ylemmän ja keskiluokan tyttöjen ruumiillista voimaa on vahingoitettu jo monien vuosien ajan nykyisellä muodikkaalla opetuksella. Vanhempien ja opettajien pitäisi avata silmänsä huomatakseen, minkälaisille onnettomuuksille he altistavat yhteiskunnan toisen puolen, kun eivät huolehdi yhdestä tärkeimmistä asioista näiden koulutuksessa.¹³²

Tyttöjen koulutusohjelmaan tai päivittäiseen elämään eivät kuuluneet liikunta eikä fyysinen rasitus 1800-luvulla, koska aikakaudella vallitsi yleinen käsitys, että naisen tulisi olla ruumiillisesti heikko. Fyysistä heikkoutta pidettiin sekä luonnollisena että toivottavana naissukupuolelle. Lääkärit varoittivat, että liiallinen aktiivisuus hermostuttaisi naisia ja kehittäisi erilaisia vaivoja hysteriasta aina ruoansulatushäiriöihin. Toiseksi liikunnan harrastamisen ei koettu olevan tärkeää tyttöjen tulevaisuuden kannalta. Poikia rohkaistiin esimerkiksi pelaamaan pallopelejä, koska ne harjoittivat nopeutta, voimaa, taitoa ja ketteryyttä. Tytöt taas pidettiin poissa pallokentiltä, koska näitä ominaisuuksia ei pidetty olennaisina heille.¹³³

Toisaalta käsitys koski vain pientä osaa kansasta eli tohtori Cooken mainitsemaa keski- ja yläluokkaa. Työväenluokan tyttären eivätkin vaaroja uurastaessaan pitkiä, raskaita tunteja maataloilla, tehtaissa tai palvelijoina. Tämä sallittiin, koska joidenkin naisten oli pakko tehdä fyysistä työtä. Näillä naisilla oli kuitenkin riskinä, että heidän naiseutensa saatettiin koska tahansa kieltää. Jos he

elämään antaen heille tuskin muita leikkivälineitä kuin nukkeja ja hopealankatöitä tai helyjä samaan aikaan, kun reipas poika viihdyttää itseään meluisalla rummullaan ja muilla aktiivisilla huvituksillaan.

¹³¹ American journal of education 1827, 340.

¹³² American journal of education 1828, 208.

¹³³ Twin 1985, 196.

vaativat fyysisestä työstään kunniaa tai palkkaa tai pyrkivät tekemään muita kuin naisille sopivina pidettyjä tehtäviä, heitä syytettiin luonnon ja sosiaalisten normien rikkomisesta. Tähän asenteeseen törmäsivät myös tyttöjen fyysisen koulutuksen kehittäjät.¹³⁴

Fyysisen heikkouden ihannoinnista oli aikakauden kirjoittajien mielestä monenlaista haittaa tytöille. Vanhempien ja koulujen välinpitämättömyyttä *American journal of educationissa* murehtineen nimettömän kirjoittajan mukaan tyttöjen terveyden kehittämisen laiminlyöminen on johtanut siihen, että naisten keho on yhä heikompi voimiltaan ja terveydeltään. Naiset eivät jaksakaan enää tehdä arjen askareitaan, ja heidän mielialansa ovat synkempiä. Vaikutukset ovat laajat perheessä ja koko yhteiskunnassa.¹³⁵

Almira Phelps puolestaan ymmärtää, kuinka helposti kirjallisuuteen ja tieteeseen syventynyt mieli unohtaa kehon tarpeet. Seuraukset tästä unohduksesta eivät kuitenkaan ole mieluisia. Liikkumattomuuteen tottuneita ihmisiä on vaikea saada liikkeelle. Tytöt kärsivät helposti esimerkiksi päänsäryistä, raukeudesta, unettomuudesta ja ruoansulatushäiriöistä, mikä oli täysin päinvastainen näkemys kuin yleinen mielipide, jonka mukaan tytöt kärsivät näistä vaivoista liiallisen aktiivisuutensa takia. Myös tyttöjen älyllinen kehitys kärsii, kun ruumis on heikko. Phelpsinkin mukaan keho on sielun asunto, jonka hyvinvointi riippuu kehon kunnosta.¹³⁶ Samoilla linjoilla on Charles Burroughs:

*The influence of the body on the mind is universally admitted. When the former is healthful and active, the latter becomes susceptible of so much the higher and more successful efforts.*¹³⁷

Kirjoittaessaan tyttöjen heikkouden vaaroista aikakauden kirjoittajat asettuvat ensimmäisen ja ainoan kerran yleistä mielipidettä vastaan. Tyttöjen älyllisestä

¹³⁴ Twin 1985, 196–197.

¹³⁵ American journal of education 1827, 339–340.

¹³⁶ Phelps 1836, 68, 93.

¹³⁷ Burroughs 1827, 36 Kehon vaikutus mieleen on yleisesti tunnustettu. Kun ensin mainittu on terveellinen ja aktiivinen, jälkimmäinen on alttiimpi korkeammille ja tuloksekkaammille ponnisteluille.

kehityksestä puhuttaessa myötäiltiin vielä yhteiskunnan kantaa tyttöjen herkkyydestä, mutta fyysisellä puolella aikalaiset pyrkivät selvästi rakentamaan mielikuvia vahvempaa ja liikkuvampaa naista. Naiselle alkoi muodostua monia ristiriitaisia määritelmiä. Toisaalta hän oli heikko ja herkkä, toisaalta odotettua vahvempi ja älykkäämpi.

Käytännössä amerikkalaiset elivät 1800-luvulla terveempää ja kivuttomampaa elämää kuin koskaan aiemmin. Naiset eivät olleet terveydellisesti sen suuremmassa vaarassa kuin miehet lukuun ottamatta lasten synnytystä. Naisten eliniänodote oli vuoteen 1840 mennessä jopa korkeampi kuin miesten. Lääkäreiden määrä kasvoi neljä kertaa nopeammin kuin väestön vuosisadan ensimmäisellä puoliskolla.¹³⁸

Tosin sairauksiakin riitti ja uusia kehittyi. Suurin osa vastalöydetyistä taudeista vaikutti kuitenkin olevan enemmän psykologisia. Esimerkiksi erityisesti ylimpien luokkien keskuudessa esiintyvä sairaus, hysteria oli oireiltaan niin epämääräinen ja vaihteleva, että useimmat lääkärit pitivät tautia mahdottomana hoitaa. Hysteria aiheutti naisille hermostuneisuutta, masennusta, uupumusta ja yleistä itkuisuutta. Lisäksi eliitin naiset heikensi heidän tapansa olla paikoillaan. Joidenkin arvioiden mukaan neljäsosa keski- ja yläluokan naisista oli vuoteenoma.¹³⁹ Tässä valossa aikalaiden huolet ja pyrkimykset muuttaa tilannetta vaikuttavat oikeutetuilta.

Siitä, millä intensiivisyydellä fyysistä opetusta pitäisi tyttöjen koulutukseen lisätä, esitettiin aikalaiden kirjoituksissa kaksi päinvastaista mielipidettä. Burroughs toistaa aikakauden yleisimmän, valistuksesta pohjansa saavan kannan, joka todettiin jo akateemisen opetuksen puolella. Burroughsin mukaan tytöt ja pojat ovat synnynnäisesti erilaisia, joten tyttöjen harjoitusohjelmaan ei tulisi kuulua poikien rankkoja fyysisiä harjoituksia. Tyttöjen ohjelman tulisi sisältää lähinnä sellaisia harjoituksia, jotka tuottaisivat heille terveen kehon ja vakaat hermot. Burroughs ei kuitenkaan kerro sen tarkemmin, minkälaisia näiden harjoitusten tulisi olla.¹⁴⁰

¹³⁸ Collins 2003, 115–116.

¹³⁹ Collins 2003, 115–116.

¹⁴⁰ Burroughs 1827, 37.

William Russell esittelee *American journal of educationissa* Parents' Friend -teoksesta poimitun John Locken näkemyksen aiheesta. Locken mielestä tyttöjä kasvatetaan liian hellästi. Tyttäriltä ei uskalleta vaatia liian fyysisiä tekoja, koska heidän kauneutensa pelätään kärsivän ulkoilmasta ja rasittavista harjoituksista. Lockesta olisi kuitenkin parempi, mitä enemmän tyttöjen fyysinen opetus lähestyisi kuormittavuudessaan poikien koulutusta. Näin tytöt tulevat terveemmiksi ja vahvemmiksi, mistä on iloa heidän koko loppuelämänsä.¹⁴¹

Yhtä mieltä aikakauden kirjoittajat olivat siitä, että tyttöjen fyysiseen puoleen pitäisi alkaa kiinnittää huomiota mahdollisimman varhain. Parents' Friendissä esitetyissä Locken ja Rousseau'n oteissa kirjoitetaan, että alussa luonto huolehtii omin keinoin lasten kehojen kasvattamisesta ja vahvistamisesta. Vanhempien tehtävänä on antaa lasten liikkua ja olla pakoillaan miten haluavat eikä estää näiden luontaisia taipumuksia. Erityisesti tyttöjen pitäisi antaa juoksennella ja leikkiä ulkona mahdollisimman paljon.¹⁴² Samaa mieltä on nimikirjaimilla E. N. Q. esiintyvä kirjoittaja samaisessa aikakausjulkaisussa vuotta myöhemmin: "Children were made to act".¹⁴³

Koulun alkaessa lasten fyysinen puoli tuli entistä tärkeämmäksi. Nimettömäksi jäävä kirjoittaja toteaa *American journal of educationissa* toukokuussa 1827, että ensimmäiseksi jotain pitäisi tehdä pitkille koulupäiville, joiden aikana lapset saattavat joutua istumaan paikoillaan jopa kuusi tuntia kerrallaan. Toiseksi kouluihin kaivataan kipeästi leikkikenttiä, joissa olisi yksinkertaisia liikuntalaitteita ja nuorten leikkeihin soveltuvia välineitä. Kirjoittajasta enää ei riitä yleinen oletamus, että tytöt ja pojat saavat riittävästi liikuntaa koulumatkoillaan. Hän mainitsee hyväksyvästi myös liikuntakoulut, joita on ryhdytty perustamaan joillekin paikkakunnille.¹⁴⁴

Työille sopivista harrastuksista kertoo tarkemmin Phelps. Hän suosittelee, että tytöt kävisivät joka aamu kävelyllä, jonka aikana he sekä saisivat liikuntaa että pääsisivät nauttimaan kauniista maisemista. Toinen terveyteen positiivisesti vaikuttava harraste on

¹⁴¹ American journal of education 1827, 37.

¹⁴² American journal of education 1827, 37, 42.

¹⁴³ American journal of education 1828, 210 Lapset tehtiin toimimaan.

¹⁴⁴ American journal of education 1827, 289–291.

puutarhanhoito, joka samalla tutustuttaisi oppilaita kukkien ja muun luonnon ihmeellisyyksiin. Suotavia lajeja tytöille ovat esimerkiksi voimistelu ja ratsastus maaseudulla.¹⁴⁵ Parents' Friendin tuntematon toimittaja mainitsee näiden lisäksi vielä hyrrän, hyppynarun, marmorikuulat, leijan lennättämisen ja sulkapallon varhaisen muodon.¹⁴⁶

Tanssi, jota toisaalta pidettiin myös pinnallisena naisellisena taitona¹⁴⁷, mainitaan hyväksyvästi useassa tekstissä. Phelps huomauttaa, että lääkäreiden mielestä tanssi on suositeltava osa tyttöjen fyysistä opetusta. Paras paikka harjoituksille olisi koulu, jossa välttyään tanssiaisiin liitettävistä siveettömistä mielikuvista.¹⁴⁸ Tarkemmin tanssimisen sisällyttämisestä tyttöjen lukujärjestyksiin kertoo nimimerkillä Mother kirjoittava henkilö, jonka *Thoughts on domestic education; the result of experience* -nimisestä teoksesta julkaistiin otteita *American journal of education*issa vuonna 1828. Hänestä tyttöjen pitäisi opetella tanssimista kahdessa erässä: ensin vuoden verran 7–8-vuotiaina ja toisen kerran vuoden tai kaksi 12–14-vuotiaina.¹⁴⁹ Myös Emma Willard kirjoittaa tanssimisen eduista: ”For perhaps in no way, can so much healthy exercise be taken in so short a time”.¹⁵⁰

Tyttöseminaarien pitäjät pyrkivät vastaamaan näihinkin toiveisiin parhaan kykynsä mukaan. Seminaareissa kehiteltiin liikuntaohjelmia, jotka saattoivat sisältää esimerkiksi luistelua, jousiammuntaa, ratsastusta naistensatulassa, uimista ja kroketin pelaamista. Lisäksi aikalaisten toivomat kävely ja tanssiminen kuuluivat yleensä koulujen opetusohjelmiin. Joissakin kouluissa kuten Mount Holyokessa liikunnaksi laskettiin kotitaloustyötkin, mutta tähän näkemykseen eivät kaikki yhtyneet.¹⁵¹

¹⁴⁵ Phelps 1836, 68–70.

¹⁴⁶ *American journal of education* 1827, 469.

¹⁴⁷ Luku 3.4 Naiseuden kulmakivet.

¹⁴⁸ Phelps 1836, 69.

¹⁴⁹ *American journal of education* 1828, 276.

¹⁵⁰ Willard 1819, 23 Millään muulla tavalla ei todennäköisesti voida omaksua niin paljon terveellistä liikuntaa niin lyhyessä ajassa.

¹⁵¹ Lee 1983, 36–37.

Yksi tyttöjen koulutuksen pioneereista, Catharine Beecher, suunnitteli tytöille myös oman voimisteluohtelman (course of calisthenics¹⁵²). Beecherin ohjelmassa tytöt tekivät yksinkertaisia liikkeitä musiikin tahtiin joko luokkahuoneessa tai liikuntasalissa. Tarkoituksena oli tuoda tyttöjen liikkeisiin viehkeyttä sekä antaa hyvää ryhtiä ja terveyttä. Fyysistä opetusta täydennettiin fysiologian 26oppitunnilla. Voimisteluohtelma levisi ympäri maan ja otettiin useissa kouluissa käyttöön tanssin vastikkeeksi.¹⁵³

Tyttöjen liikkumisen kehittämistä hankaloittivat kuitenkin jo mainitut yhteiskunnan asenteet ja aikakauden muoti. Naisten muodin ja sopivaisuussääntöjen mukainen vaatetus ei sallinut heille sellaista liikkumisen vapautta, mikä olisi ollut välttämätöntä voimistelussa ja muussa liikunnassa. Korsetit olivat tiukkoja, ja pitkät hameet viisivät maata. Vaatetus oli myös raskas, sillä tyttöjen päälle puettiin useita kerroksia alusasuja, paitoja ja hameita.¹⁵⁴

Yleinen mielipide naisten liikuntatunteja ja liikkumista kohtaan alkoi lieventyä vasta vuosisadan loppupuolella. Vassar College Poughkeepsissä, New Yorkissa oli vuonna 1868 ensimmäinen collegetasoinen oppilaitos, jossa naisille suunnatut liikuntatunnit olivat osa koulun opetusohjelmaa. Yliopistoihin liikunta tuli 1880–1890-luvulla. Myös vaatteet kevenivät. Naisilla nähtiin muun muassa lyhyitä ja leveitä housuja (bloomers), jotka oli sidottu polvista kiinni. Housuilla oli helpompi esimerkiksi pyöräillä, minkä suosio kasvoi räjähdysmäisesti 1890-luvulla.¹⁵⁵

Sen lisäksi, että aikakaudella kirjoitettiin aiempaa enemmän tyttöjen fyysisestä opetuksesta, yksi kirjoittajista, Phelps, ryhtyi kiinnittämään huomiota tyttöjen muihin terveysasioihin kuten puhtauteen, ruokavalioon ja vaatteisiin. Phelps opastaa kirjassaan, että tyttöjen pitäisi noudattaa ruokavaliossaan kohtuullisuutta ja yksinkertaisuutta. Näännyttämistä hän ei kuitenkaan kannata. Phelpsistä osasyynä nuorten naisten

¹⁵² Suomennan sanan calisthenics voimisteluksi, koska se on sanan nykyinen suomennos ja koska Beecherin kehittämä liikuntalaji oli eräänlaista voimistelua. 1800-luvulla sanat calisthenics, gymnastics ja exercises saattoivat tarkoittaa mitä tahansa liikuntaa, joka ei ollut urheilua tai tanssia.

¹⁵³ Lee 1983, 26–27.

¹⁵⁴ Mechikoff & Estes 1993, 213–214; Park 1993, 107–108.

¹⁵⁵ Lee 1983, 91–94.

heikkouteen ja sairastumisiin on huonossa ravinnossa. Koulutyttöjen suurimpana terveysvaarana ovat juhlien kakut, piirakat, pikkelsit ja makeiset sekä hedelmien, pähkinöiden ja leivonnaisten jatkuva napostelu:

*It is the besetting sin of school-girls, who, feeling the want of the enjoyments of home, seek to make amends for them by seizing on such gratifications as they can command, without reflecting upon the waste of money, health, and mental energy, which they necessarily lead to.*¹⁵⁶

Puhtaudesta puhuessaan Phelps kirjoittaa erityisesti kylpemisestä. Phelpsinkin mukaan peseytyminen on tärkeää sekä siisteydelle että terveydelle. Ilman säännöllistä saippuan ja veden käyttöä iholle jää esimerkiksi suoloja ja hikeä, mikä estää ihoa hengittämästä. Lisäksi monet mielen häiriöt ja hermotaudit johtuvat ihon huonosta hoidosta. Toinen Phelpsinkin mielestä tärkeä seikka on hampaiden peseminen. Naisten tulisi pestä hampaansa joka aamu ennen pukeutumista joko saippualla ja vedellä tai suolaliuoksella.¹⁵⁷

Myös puhdasta vaateetusta vaadittiin. Tyttöjen vaatteiden tulisi olla aina siistejä ja soveliaita alusvaatteista ja yöpuvuista lähtien. ”An untidy girl will scarcely fail of being a sluttish woman”, Phelps toteaa. Vaatteiden tulisi olla myös tilanteeseen sopivia. Esimerkiksi Phelpsinkin ehdottamalla aamukävelyillä pitää huolehtia erityisesti, että jalat pysyvät lämpiminä ja kuivina. Ohuilla lipokkaila ei luontoon kannata lähteä. Lisäksi Phelps varoittaa mekkojen liian tiukkojen nyöritysten vaaroista. Ainoastaan oikein tehty ja pidetty korsetti antaa keholle sen kaipaamaa tukea eikä vahingoita tai tuota epämukavaa oloa.¹⁵⁸

¹⁵⁶ Phelps 1836, 78–79 Se (napostelu) on koulutyttöjen helmasynti, jotka tuntien kodin nautintojen puuttumisen pyrkivät hyvittämään tämän tarrautumalla sellaisiin mielihyviin, joita he pystyvät hallitsemaan, miettimättä rahan, terveyden ja mielen energian haaskaamista, mihin mielihyvät ilman muuta johtavat.

¹⁵⁷ Phelps 1836, 72–76.

¹⁵⁸ Phelps 1836, 71, 80–81, 88–89 Epäsiisti tyttö tuskin epäonnistuu siinä, että hänestä tulee huorahtava nainen.

Monet Phelpsien huomioista ovat todenmukaisia. Aikakaudella ryhdyttiin esimerkiksi kiinnittämään enemmän huomiota puhtauteen ja siisteyteen. Peseytymistä ryhdyttiin pitämään hyvänä ideana, ja useissa varakkaiden perheiden makuuhuoneissa oli vesikannu ja vati vuosisadan puoliväliin mennessä. Lisäksi alettiin suositella hiusten puhtaana pitämistä ja hampaiden pesemistä. Shampoota ei kuitenkaan ollut vielä keksitty, joten hiuksia pestiin vatkatulla kananmunan keltuaisella, kylmällä teellä tai oliiviöljyllä, johon oli sekoitettu kukkia.¹⁵⁹

Myös korsetin vaaroista kirjoitettiin 1800-luvun alussa paljon. Kirkonmiehet, lääkärit ja lehtien päätoimittajat syyttivät korsetteja siitä, että naiset hengästyvät, saavat keskenmenoja ja sairastuvat syöpään. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut korsettien käyttöön, vaan naiset edelleen nyörittivät itsensä niihin muodin mukaisesti. Naisten kapea vyötärö oli merkki joutilaasta luokasta, jossa vaimoista ja tyttäristä pidettiin niin hyvää huolta, että heidän ei tarvinnut hengittää syvään.¹⁶⁰

3.4 Naiseuden kulmakivet

Kun tyttöjen lukujärjestykset täytyivät monista hyödyllisiksi koetuista oppiaineista, jotain piti poistaakin. Kohteeksi valikoituivat naiselliset taidot kuten musiikki, piirtäminen, maalaaminen ja tanssiminen. Näitä hyödyttömäksi muuttuneita aineita pidettiin suurimpana syypäänä siihen, että tyttöjen senhetkinen koulutus oli pinnallista ja puutteellista. Muun muassa Charles Burroughs ja rouva Townshend Stith moittivat jo luvussa 2.1 Tyttöjen opetus sitä, kuinka kouluissa hukataan liikaa aikaa näihin muodikkaisiin taitoihin, jotka eivät ole oikeaa koulutusta ja jotka eivät useinkaan kestä nuoruuden yli. Burroughsin mukaan esimerkiksi monet musiikillisesti lahjakkaat nuoret naiset jättävät soittovälineensä helposti koskemattomiksi, kun kodin arkiaskareet täyttävät heidän päivänsä.¹⁶¹

¹⁵⁹ Collins 2003, 130–131.

¹⁶⁰ Collins 2003, 122–123.

¹⁶¹ Burroughs 1827, 31–32; Mrs. Stith 1831, 20.

Kirjoittajien pääkritiikin kohteena olivat 1700-luvun loppupuolella luodut tyttöakatemit. Harvoja poikkeuksia¹⁶² lukuun ottamatta tyttöakatemoissa opetettiin lähinnä ompelua, maalaamista, kieliä, musiikkia ja tanssia.¹⁶³ Syntyaikanaan koulut vastasivat vielä vanhempien ja yhteiskunnan toiveita. Naisellisia taitoja pidettiin tyttöjen tärkeimpinä kykyinä erityisesti ylimpien luokkien parissa. Esimerkiksi Thomas Jefferson neuvoi, että tyttöjen opetuksessa pitäisi keskittyä ranskaan, tanssimiseen, piirtämiseen, musiikkiin ja kotitaloustöihin. 1800-luvun alussa tilanne kuitenkin kääntyi pääläelleen, ja naiselliset oppiaineet alkoivat menettää merkitystään muiden aineiden noustessa niiden rinnalle ja ohi.¹⁶⁴

Joidenkin kirjoittajien jyrkistä kannoista huolimatta naisellisia oppiaineita ei kuitenkaan tyrmätty kokonaan, vaan niistä löydettiin hyviäkin puolia. Almira Phelpsien mielestä musiikki ja muut elegantit taidot lisäävät elämään viatonta ja tyylikästä iloa. Hän kirjoittaa pitkästi esimerkiksi musiikin monista hyödyistä. Musiikin kautta tytöt pystyisivät purkamaan tunteitaan niin ilossa kuin surussa. Samalla he voisivat viihdyttää ja kehittää itseään.¹⁶⁵

George Emerson toteaa tekstissään, että naiselliset taidot voivat antaa niiden haltijalle ja häntä ympäröiville ihmisille viatonta ja mieltäylentävää nautintoa. Emerson harmittelee erityisesti asiaa, jonka Burroughs ja rouva Stithkin olivat huomanneet, tosin eri näkökulmasta. Naisellisten taitojen hyödyntämiseen käytetään elämässä liian vähän aikaa. Kun nainen on mennyt naimisiin, musiikki, piirtäminen ja muut taidot heitetään surutta laidan yli. Niistä olisi kuitenkin läpi elämän iloa aviomiehelle, perheen lapsille, ystäville sekä yksinäisinä hetkinä naiselle itselleen.¹⁶⁶ Jopa rouva Stith huomauttaa, että toisaalta naisellisia taitoja ei pidä väheksyä:

¹⁶² Young Ladies' Academy of Philadelphia ja Litchfield Female Academy. Luku 2.1 Tyttöjen opetus.

¹⁶³ Goldberg 2000, 196.

¹⁶⁴ Salmon 2000, 152; Urban & Wagoner, Jr. 2009, 96.

¹⁶⁵ Phelps 1836, 365, 372–373.

¹⁶⁶ Emerson 1831, 12–13.

*They are the becoming and appropriate ornaments of woman – providing her with the valuable power of dispensing around her an innocent delight.*¹⁶⁷

Lähipiirin ilahduttamisen ohella naisellisten taitojen toivottiin vaikuttavan tyttöjen luonteiseen ja tapoihin positiivisella tavalla. Esimerkiksi Emma Willard kirjoittaa, kuinka naiselliset taidot lisäävät hienostuneisuutta oppilaiden olemuksiin. Musiikin sopusointuiset sävelet tuovat harmoniaa sieluun, ja maalaaminen sytyttää tyylijatun piilevät kipinät. Tanssiminen puolestaan luo tyttöjen liikkeisiin viehkeyttä, pehmentää luonnetta ja häivyttää mielen vihamielisyyksiä.¹⁶⁸

*American journal of education*issa nimetön kirjoittaja toteaa heinäkuussa 1827 julkaistussa kirjoituksessaan, että käytöstapojen opetus on turhan mekaanista. Lisäksi tapakoulutus keskittyy liikaa oppilaan fyysisen kasvun vaiheisiin sen sijaan, että se huomioisi mielen ja sydämen kehityksen. Tapojen periaatteita ei selitetä, eikä opetuksessa oteta huomioon mielen ja sydämen vaikutuksia. Naisellisten taitojen opettelu auttaisi siinä, että käytöstavat nousisivat sielusta eivätkä olisi pelkkiä ulkoa opeteltuja sääntöjä. Esimerkiksi jo pelkkä runojen lukeminen ajatuksella toisi nuorten naisten ajatuksiin, puheisiin ja tekoihin oikeaa hienostuneisuutta.¹⁶⁹

Hieman varovaisemmin naisellisten taitojen hyötyihin suhtautuu ainoastaan *American journal of education*issa nimimerkillä Mother esiintyvä kirjoittaja. Kirjastaan julkaistussa otteessa hän huomauttaa, että naisellisten taitojen opetuksessa olisi otettava huomioon tytön tulevaisuus. Äitien pitäisi huolellisesti miettiä, onko tyttärellä edessään rikas, vapaa-ajan täyttämä avioliitto vai olisiko neulomistaidoista enemmän hyötyä. Silloin harvoin, kun tulevaisuus näyttää ruusuiselta, musiikki ja muut taidot tuovat sopivaa täydennystä naisen päiviin:

¹⁶⁷ Mrs. Stith 1831, 20 Ne ovat naisen säädyllyisiä ja sopivia koristeita – antaen hänelle arvokasta voimaa jakaa ympärilleen harmitonta iloa.

¹⁶⁸ Willard 1819, 22–24.

¹⁶⁹ American journal of education 1827, 425–427.

*It cannot be too often repeated, that the more resources a woman has for domestic and lonely employment, the more she will love her home, the less she will be disposed to enter into habits of dissipation and extravagance.*¹⁷⁰

Käytännössäkin naiselliset taidot säilyivät osana tyttöjen opetusta. Tyttöjen koulutuksen uudistajat ja tyttöseminaarien perustajat ymmärsivät niiden arvon. Esimerkiksi Willardin esitellessä suunnittelemansa tyttöseminaarin opetusohjelmaa naisellisten taitojen oppitunneilla oli yhä paikkansa opetuksessa.¹⁷¹ Myös vanhemmat odottivat tyttöseminaarien edelleen kasvattavan heidän tyttäristään hienoja naisia, joilla olisi älyllisten kykyjen ohella sopivia sosiaalisia taitoja.¹⁷²

Ongelmana eivät aikalaisten mielestä tuntuneetkaan olevan musiikkiin, piirtämiseen ja muihin taitoihin keskittyvät oppitunnit, vaan se, että niihin käytettiin liikaa aikaa hyödyllisempien aineiden kustannuksella. Kuten käytöstopojen opetukseen tarttunut tuntematon kirjoittaja jatkaa *American journal of education*issa elokuussa 1827 julkaistussa tekstissä:

*If they consume a large part of the day to the exclusion of less elegant acquirements, their tendency is to make the mind weak and worthless.*¹⁷³

Ehkä parhaiten aikakauden kannan kertoo Phelps: ”They are pleasant, as interludes in the great drama of life’s duties”¹⁷⁴. Phelpsistä naisellisille taidoille pitää antaa niille sopiva asema. Taitoja pitäisi ja kannattaisi opiskella niiden monien hyötyjen ja ilojen takia, kunhan opiskelu ei tapahdu muiden opintojen kustannuksella. Tytöt voisivat

¹⁷⁰ American journal of education 1828, 278–279 Ei voi tarpeeksi usein toistaa sitä, että mitä enemmän voimavaroja naisella on kotipainotteiseen ja yksinäiseen toimeen, mitä enemmän hän rakastaa kotiaan, sitä vähemmän hän on taipuvainen astumaan huikentelun ja tuhlaavaisuuden tapoihin.

¹⁷¹ Button & Provenzo, Jr. 1983, 139.

¹⁷² Kelley 2006, 109.

¹⁷³ American journal of education 1827, 483 Jos niihin käytetään iso osa päivästä vähemmän tyylikkaiden taitojen kustannukselle, niillä on tapana tehdä mielestä heikko ja arvoton.

¹⁷⁴ Phelps 1836, 368 Ne ovat mukavia, välinäytöksinä elämän velvollisuuksien suuressa draamassa.

opiskella esimerkiksi musiikkia yhden tai kaksi tuntia päivässä, kunhan se sopii heidän päiväohjelmaansa.¹⁷⁵

Sama todettiin myös tyttöseminaareissa. Vaikka naiselliset taidot edelleen sisällytettiin tyttöjen koulutusohjelmaan, ne eivät olleet enää pääosassa. Joissakin kouluissa musiikki, tanssi, piirtäminen ja muut oppitunnit muuttuivat jopa valinnaisiksi aineiksi, joista perittiin erillinen maksu.¹⁷⁶

Naiselliset taidot tuntuivat nostattavan 1800-luvun alun ihmisissä enimmäkseen positiivisia tuntemuksia, kunhan niille oli ensin osoitettu oma paikkansa. Keskustelussa oli kuitenkin mukana yllälueteltujen musiikin, tanssin, piirtämisen ja muiden oppiaineiden lisäksi vielä yksi aine, joka ylitti tärkeydessä kaikki muut ja jonka hyödyllisyydestä ei käyty samanlaisia väittelyjä kuin muiden naisellisten taitojen kohdalla. Tämä aine oli kotitalousoppi.

Nimimerkillä Mother kirjoittava henkilö toteaa, että taloudenpito on naisten taidoista tärkein. Valitettavasti opetuksessa ei ole vielä tajuttu tätä, ja harvoja tyttöjä perehdytetään säännöllisesti kodin moniin velvollisuuksiin. Tytöt tuomitaan avuttomuuteen, suruun, häpeään ja erehdyksiin, mistä heidät voisi helposti pelastaa.¹⁷⁷

Taloudenpidon periaatteisiin perehtyminen tulisi Motherista aloittaa äidin valvovan silmän alla. Täytettyään 15 vuotta tytär alkaisi tutustua äidin kanssa kodinpidon taloudelliseen puoleen, keittiön ja ruokakomeron sisältöihin ja palvelijoiden ohjaamiseen. Tyttöjen pitäisi vältellä toimia, jotka yleensä kuuluvat palvelijoille, vaikka se tarkoittaisi sitä, että äiti joutuu itse töihin. Vuoden päästä koulutuksen aloituksesta tyttären käsiin voisi jo antaa vastuun koko taloudenpidosta äidin vain neuvoessa silloin tällöin taustalta.¹⁷⁸

¹⁷⁵ Phelps 1836, 368–370.

¹⁷⁶ Kelley 2006, 71.

¹⁷⁷ American journal of education 1828, 343.

¹⁷⁸ American journal of education 1828, 344–345.

Myös Willard pitää kotitalousoppia tärkeänä osana tyttöseminaarien lukujärjestystä. Hän ei kuitenkaan määrittele teoksessaan sen tarkemmin, mitä tyttöjen tulisi opiskella. Willard toteaa vain, että oppilaiden tulisi opetella kotitalousasioita joka aamu tietyn aikaa. Opetusta pitäisi kunniallinen nainen, jolla olisi kokemusta taloudenpidon menetelmistä sekä säädyllisistä vaatteista ja tavoista. Lisäksi Willard kaipaa kotitalousoppiin naisen tehtäviä selittävää teoriaa, jolloin ainetta voisi opiskella aiempaa yhdenmukaisemmin.¹⁷⁹

Abigail Mott lähestyy aihetta kahta edellistä käytännönläheisemmin ja ottaa huomioon sen, että kaikilla ei ole palvelijoita. Hänen listassaan on muun muassa vaatteiden tekemistä ja korjaamista sekä ruoanlaittoa. Tosin Mottkin toteaa, että tyttäriä pitää opettaa kohtelemaan palvelijoita lempeästi ja sopivan kunnioittavasti. Näillä opeilla tytöistä kasvaisi hyödyllisiä, siistejä, järjestelmällisiä ja säästäväisiä naisia.¹⁸⁰

Tyttöseminaareissa aikalaisten kanta otettiin huomioon, ja kotitalousoppi säilyi tärkeänä osana opetusta, vaikka muista naisellisista taidoista saatettiin karsia. Osassa kouluja kotitalousoppia opetettiin kuten muitakin oppiaineita ja toisissa kuten Mary Lyonin Mount Holyokessa tytöt harjoittelivat ainetta tekemällä itse päivittäin välttämättömiä talousaskareita.¹⁸¹ Tyttöjen koulutuksen pioneereista ehkä kaikkein eniten taloustöiden opettamisen kannalla oli Catharine Beecher. Seurattuaan, kuinka hänen aikakautensa naiset menivät naimisiin nuorena, saivat useita lapsia, vanhenivat nopeasti ja kuolivat nuorina, Beecher oli vakuuttunut siitä, että naisille pitää opettaa oikean ravinnon, liikunnan sekä kodin- ja lastenhoidon perusteita.¹⁸²

Beecher yritti ensin tuoda kotitalousoppia Hartfordiin perustamaansa tyttöseminaariin, mutta kitsaiden rahoittajien takia opetukseen ei löytynyt tarvittavia välineitä, tilaa saati aikaa. Paremmiin menestyivät hänen kirjansa, jotka käsittelivät laajasti ja asiantuntevasti muun muassa lastenkasvatusta, ruoanlaittoa, puutarhanhoitoa ja sisustusta. Beecherin

¹⁷⁹ Willard 1819, 20–22.

¹⁸⁰ Mott 1827, 62–64.

¹⁸¹ Goldbrg 2000, 198.

¹⁸² Edwards 2001, 5.

kiinnostavalla tavalla kirjoitetut teokset olivat hyvin suosittuja ja päätyivät useiden amerikkalaisten naisten käsiin.¹⁸³

Puhuttaessa naisellisista taidoista nainen ja naiseus saivat aikakauden ihmisten mielissä yhä uusia määritelmiä. Akateemisten aineiden ja liikunnan puolella oli jo todettu, että nainen oli toisaalta heikko ja herkkä, toisaalta vahva ja älykäs. Kompleksisuudet jatkuvat naisellisissa taidoissa, kun naisen piti olla samaan aikaan sekä viehkeä, keveä ja hienostunut että hyödyllinen ja järkevä. Hänessä tuntuivat yhdistyvän ainakin herkkä seurapiiriperhonen, odottamattoman älyllinen vaimo, tomera perheenemäntä ja moraalinen yhteiskunnan jäsen. Nämä määritelmät vaikuttivat myös naisille ajateltuihin tehtäviin ja velvollisuuksiin.

¹⁸³ Edwards 2001, 3, 6.

4 KOULUTUKSEN TAVOITTEET

Tyttöjen koulutuksella oli monia tavoitteita. Tärkein niistä oli valmistaa tyttöjä heidän tulevaan elämäänsä äiteinä ja vaimoina. Lisäksi naiset toimivat yhä enenevässä määrin opettajattarina ja yhteiskunnallisina kasvattajina. Merkittävistä rooleista ja lisääntyneestä koulutuksesta huolimatta naisen ominaisena piirinä pidettiin kuitenkin kotia. Selvää oli, että julkinen elämä ei ollut heitä varten.

4.1 Äiti

Tyttöjen laajentuneiden opiskelumahdollisuuksien päätarkoituksena oli tehdä naisista aiempaa hyödyllisempiä ja onnellisempia ennen kaikkea kotona. Aikalaisista esimerkiksi rouva Townshend Stith toteaa, että naiselle sopivin alue on kodin piiri:

*To this little empire God and nature seem to have appointed her:
here she moves with dignity and grace; and her chief happiness,
by a law of her being, appears to be centered in a home.*¹⁸⁴

Koloniaalisella ajalla ei naisen paikkaa eikä asemaa osoitettu vielä aivan näin selkeästi, vaikka tehtävät olikin jaettu karkeasti sukupuolten kesken. Miehet työskentelivät yleensä pelloilla naisten keskittyessä kodin askareisiin kuten ruoanlaittoon, siivoamiseen ja vaatteiden ompelemiseen. Tämä jako ei kuitenkaan tarkoittanut, että naiset olisi tuomittu keittiöön. Naisten velvollisuutena oli huolehtia tarvittaessa miestensä velvollisuuksista, oli kyse sitten peltotöistä, renkien ohjaamisesta tai kaupanpidosta. Uusissa-Alankomaissa¹⁸⁵ vaimoilla oli jopa oikeus tehdä itsenäisesti sopimuksia, jolloin he pystyivät perustamaan majataloja, myymään hyödykkeitä markkinoilla sekä joissakin tapauksissa jatkamaan perheen yrittäjä.¹⁸⁶

¹⁸⁴ Mrs. Stith 1831, 16 Tähän pikku valtakuntaan Jumala ja luonto näyttävät asettaneen hänet: täällä hän liikkuu arvokkaasti ja hienostuneesti; ja hänen pääasiallinen onnensa, olemassaolonsa lain perusteella, näyttää keskittyneen kotiin.

¹⁸⁵ Uudet-Alankomaat oli hollantilaisten 1620-luvulla Amerikan itärannikolle perustama siirtokunta. Alue siirtyi 1667 Englannille.

¹⁸⁶ Boydston 1990, 5–15.

Yhdysvaltain vapaussodassa naisten tehtävät laajenivat entisestään ja julkinen asema vahvistui. Ennen sotaa naiset järjestivät ja osallistuivat boikotteihin, valmistivat boikotoituja tuotteita ja kirjoittivat poliittisista tapahtumista. Sotaan he osallistuivat keräämällä varoja ja sotatarvikkeita kuten salpietaria ruutiin, kutomalla sukkaa, ottamalla osaa mielenosoituksiin sekä toimimalla perheen päänä miesten ollessa rintamalla. Jotkut naiset lähtivät myös etulinjaan pitämään huolta ruoanlaitosta, pyykinpesusta sekä sairaiden ja haavoittuneiden hoidosta. Vaikka naisten tehtävät ennen sotaa ja sen aikana pysyivät pääasiassa perinteisissä naisten töissä, heidän julkisuudessa toimimisensa venytti ja haastoi sukupuolten rajoja.¹⁸⁷

Naisten asema alkoi muuttua kotiorientoituneemmaksi 1700- ja 1800-luvun vaihteessa valistuksen ja Yhdysvaltain talouden nousun myötä. Naisten kasvava näkyvyys julkisessa elämässä esimerkiksi salonkien emäntinä oli pelästyttänyt osan valistusajattelijoiden. Kun tieteen keinoin todistettiin, että naiset ja miehet ovat pohjimmiltaan erilaisia, ajattelijoiden oli helppoa jakaa myös sukupuolten vastualueet erilleen. Heidän mielestään naisten oli fyysisten ja henkisten ominaisuuksiensa takia parempi keskittyä vain tehtäviinsä kotipiirissä ja jättää muu miehille.¹⁸⁸

Eniten tässä näkemyksessä turvaututtiin Jean-Jacques Rousseau'n vuonna 1761 julkaistuun romaaniin *Julie, or the New Héloïse*. Kirjassa Rousseau kertoo nuoresta naisesta, joka antaa ensin intohimolle myöten löytäen sekä tyydytystä että ilottomuutta. Lopuksi Julie nai miehen, jota kunnioittaa mutta ei himoitse, ja tajuaa, kuinka mukavaa kotielämä on. Teoksellaan Rousseau viestitti, että tullakseen onnellisiksi naisten täytyy alistua hyvän miehen vallan alle ja keskittyä kotitaloustöihin.¹⁸⁹

Myös väestönkasvun, kaupungistumisen ja teollistumisen aikaansaamat talouden muutokset 1700-luvulla vaikuttivat naisten asemaan. Yhdysvaltain asukasluku kasvoi vuosisadan aikana 300 000:sta 5,3 miljoonaan. Kulutuksen kasvaminen ja tekniikan kehittyminen synnyttivät uutta teollisuutta kaupunkeihin. Teollistuminen puolestaan loi kauppoihin, toimistoihin ja tehtaisiin uusia työpaikkoja, joiden perässä miehet muuttivat

¹⁸⁷ Jakobsson 2010, 42–46.

¹⁸⁸ Timm & Sanborn 2007, 23–25.

¹⁸⁹ Timm & Sanborn 2007, 24.

maaseudulta kaupunkeihin ja elättivät toivoa paremmasta elintasosta. Miesten siirtyessä töihin kodin ulkopuolelle raja kodin ja työn välillä alkoi kasvaa. Lisäksi eroa julkisen ja yksityisen elämän välille nostatti se, että miesten käymät keskustelut uutisista ja politiikasta siirtyivät julkisiin paikkoihin kuten kahviloihin ja tavernoihin, joihin naiset eivät olleet tervetulleita.¹⁹⁰

Miesten viettäessä yhä enemmän aikaa kodin ulkopuolella vastuu kodista jäi naisille. Syntyi ideologia sukupuolten erillisistä alueista (ideology of separate spheres), perustui selvästi valistuksen aatteisiin. Ideologian mukaan Jumala ja luonto ovat varustaneet miehet ja naiset vastakkaisilla ominaisuuksilla, joiden perusteella miehet suuntautuvat julkiseen elämään ja naiset kodin ja perheen pariin. Verrattuna koloniaalisen ajan suhteellisen vapauteen tämä näkemys rajoitti naisten osallistumista yhteiskunnan poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen elämään.¹⁹¹

Aikalaisista naisen tärkein tehtävä kotona oli olla äiti. Esimerkiksi rouva Stith ja George Barrell Emerson kirjoittavat, että naisen ylin kohtalo on tulla äidiksi ja huolehtia lapsista. Naisen tärkeimpänä vastuuna on luoda lapsiensa mieliin, luonteisiin ja sydämiin pohja, jonka vaikutus ulottuu pitkälle lasten tulevaisuuteen.¹⁹² *American journal of education*issa vuonna 1829 julkaistussa Hints to parents -teoksen otteessa mainitaan lisäksi, että nainen on onnellisimmallaan silloin, kun hän hoivaa käsiinsä asetettua pienokaista.¹⁹³ Emerson toteaa teoksessaan:

*Every woman should therefore be educated with reference to these duties. In our country, nearly every one is destined to have the care of the early education of her own children.*¹⁹⁴

Naisten odotettiin pystyvän huolehtimaan lasten älyllisestä, moraalisesta, uskonnollisesta ja fyysisestä kasvatuksesta. Emerson mainitsee, että äitien tehtävänä on

¹⁹⁰ Holcomb 2010, 60–61; Jakobsson 2010, 40.

¹⁹¹ Holcomb 2010, 61–62.

¹⁹² Emerson 1831, 3; Stith 1831, 18.

¹⁹³ *American journal of education* 1829, 54.

¹⁹⁴ Emerson 1831, 11 Jokaista naista pitäisi siksi kouluttaa viittaamalla näihin velvollisuuksiin. Maassamme melkein jokaisen naisen kohtalona on huolehtia lastensa varhaisesta koulutuksesta.

herättää lasten älylliset taidot, ohjata heitä oikeaan suuntaan, tyydyttää uteliaisuutta ja suojata virheellisiltä ennakkoluuloilta¹⁹⁵. Tarkemmin äitien toimista kertoo Abigail Mott. Hänestä äitien pitäisi opettaa lapsensa esimerkiksi tavaamaan heti, kun näillä on edellytykset siihen. Vaikka lapsi oppisi vain kirjaimen tai pari päivässä, aakkoset olisivat nopeasti opitut toisin kuin koulussa. Mottin mukaan joillakin lapsilla saattaa kestää useita kuukausia oppia kirjaimet koulussa, koska heidän mielissään pyörii niin paljon muitakin asioita. Aikaa haaskaantuu turhaan, lapsi turhautuu eikä opi rakastamaan lukemista.¹⁹⁶

Äidin roolista moraalisenä ja uskonnollisena kasvattajana kirjoittaa useampikin aikalainen. Muun muassa Charles Burroughs ja Emerson toteavat, että moraaliset käsitykset, hyveet, tavat ja periaatteet muodostuvat lapsuudessa ja että niiden takana on yksinomaan äidin vaikutus. Äidin tulisi istuttaa lapsiinsa esimerkiksi totuuden rakastamista, ystävällisyyttä ja vaatimattomuutta. Velvollisuuksiinsa paneutunut äiti opettaa lapsia myös tutkimaan omia sielujaan, oivaltamaan heikkoutensa ja tuntemaan Jumalan rakkauden. Jollei äiti hoida näitä tehtäviään, lasten tulevaisuus näyttää melko toivottomalta.¹⁹⁷

Fyysisessä kasvatuksessa äidin osa jää vähemmälle huomiolle. Aikalaisista siitä kirjoittaa ainoastaan Emerson, joka pitää aihetta äidin ensimmäisenä velvollisuutena. Hänestä naisten tulisi tietää muun muassa lasten terveyteen liittyviä seikkoja ja eri sairauksien oireita. Äidit myös vastaavat lasten ruokavaliosta ja fyysisen kehityksen seurannasta. Näiden tehtävien laiminlyönnistä ei ole mukavia seurauksia:

All these and a thousand other causes, which many persons learn from the bitter experience in the course of life, but which few know before they have suffered from their ignorance, may and often do lead to maladies or what are called constitutional

¹⁹⁵ Emerson 1831, 8–9.

¹⁹⁶ Mott 1827, 41–42.

¹⁹⁷ Burroughs 1827, 24; Emerson 1831, 7–10.

*infirmities, sufficient to poison the sweet current of life for years.*¹⁹⁸

Lasten kasvaessa naisten odotettiin pitävän huolen erityisesti tyttäriensä opetuksesta. *American journal of education*issa marraskuussa 1826 julkaistussa artikkelin osassa¹⁹⁹ kerrotaan, että tytöt pysyvät äitiensä hoivassa yleensä aina siihen asti, kun menevät naimisiin. Pojat taas lähtevät äidin helmoista jo 10–12-vuotiaina.²⁰⁰ Mottin sanojen mukaan äitien tulisikin poikien myöhemmässä kasvatuksessa keskittyä lähinnä luonteenpiirteisiin, jotka tekevät näistä kunniallisia ja hyödyllisiä yhteiskunnan jäseniä. Tyttärilleen naisten tulisi puolestaan opettaa erityisesti kotitalouden hoitoa kuten vaatteiden korjaamista ja ruoanlaittoa. Tyttöihin iskostettavista ominaisuuksista keskeisimmiksi Mott nostaa siisteyden, järjestyksen ja taloudellisuuden.²⁰¹

Sitomalla naiset kotiin äidin rooliin ja pitämällä miehet kodin ulkopuolella aikalaiset jatkoivat kahden eri sukupuolen ja niiden välisen kiinteän järjestelmän rakentamista Joan Scottin ja Yvonne Hirdmanin teorioiden²⁰² mukaisesti. Koska naiset olivat pohjimmiltaan niin erilaisia kuin miehet, heille piti löytää oma paikka yhteiskunnassa. Vuosisadan alussa se paikka oli koti ja äitiys.

Nopealla silmäyksellä myös Hirdmanin valtakäsitys toteutuu aikalaiden näkemyksissä naisen paikasta. Hirdmanin hierarkia-määritelmän mukaan mies on normi ja naisen yläpuolella.²⁰³ Pyrkimällä sulkemaan naiset kodin piiriin miehet käytännössä pyörittivät maailmaa ja pystyivät toimimaan yhteiskunnassa naisten yläpuolella. Toisaalta naisille annettiin lastenkasvatuksen kautta omaa voimaa. He loivat perustan lapsilleen, jotka todennäköisesti kuuntelisivat tulevaisuudessa ainakin jonkin verran äitinsä mielipiteitä. Tämä näkökohta oli luultavasti Benjamin Rushinkin mielessä, kun hän 1700-luvun

¹⁹⁸ Emerson 1831, 7 Kaikki nämä ja tuhat muuta syytä, jotka monet oppivat katkerasta kokemuksesta elämän aikana, mutta joita harvat tietävät ennen kuin ovat kärsineet tietämättömyydestään, voivat ja usein johtavat sairauksiin tai niihin, joita kutsutaan synnynnäisiksi sairaalloisuuksiksi, riittäviä myrkyttämään tämänhetkisen ihanan elämän vuosiksi.

¹⁹⁹ Alun perin artikkeli julkaistiin *Christian Monitor* -nimisessä julkaisussa, josta sen editoi *American journal of education*iin tohtori J. M. Keagy.

²⁰⁰ *American journal of education* 1826, 674.

²⁰¹ Mott 1827, 60–63.

²⁰² Sott 1986, 167–169; Hirdman 1990, 8–9; Hirdman 2003, 84–88.

²⁰³ Hirdman 1990, 8–9; Hirdman 2003, 84–88.

lopussa kehitti ajatuksen tasavaltalaisesta äitiydestä (republican motherhood), johon aikalaisten kirjoitukset pohjautuivat.

Tasavaltalainen äiti ratkaisi vastaperustetuissa Yhdysvalloissa kehittyneen ristiriitaisen tilanteen. Toisaalta valistuksen käsitysten ja sukupuolten tehtävien eriytymisen myötä naisia ryhdyttiin työntämään takaisin kodin piiriin ja pois julkisesta elämästä. Samaan aikaan ei naisten vapaussodassa saavuttamia poliittisia eikä sosiaalisia asemia voitu kuitenkaan täysin sivuuttaa. Naisille piti löytää yhteiskunnassa uusia poliittisia ja sosiaalisia rooleja, jotka eivät kuitenkaan vaarantaisi miesten asemaa.²⁰⁴

Tasavaltalaisen äidin roolissa naisen tärkein tehtävä oli kasvattaa lapsistaan isänmaallisia kansalaisia. Hän keskittyi lasten kouluttamiseen ja ohjaamiseen kohti moraalista ja hyveellistä elämää. Poikiaan hän rohkaisi toimimaan kunnan kansalaisten tavoin ja osallistumaan yhteiskunnan toimintaan. Liiallista vaikuttamista poikiensa mielipiteisiin tasavaltalainen äiti kuitenkin vältti eikä esimerkiksi neuvonut miespuolisia sukulaisiaan siinä, ketä näiden tulisi äänestää. Neuvoessaan ja ohjatessaan poikiaan naiset saivat jonkinlaista poliittista tarkoitusta. Samalla tasavaltalainen äitiys piti naiset kotona eikä vaarantanut yhteiskunnassa vallitsevia käsityksiä naisen paikasta.²⁰⁵

Toiseksi äitiyden nousuun naisten elämässä vaikuttivat talouden muutokset. Siirryttyään kodin ulkopuolisiin töihin miehet alkoivat saada rahapalkkaa työstään. Palkalla pystyttiin valmistamisen sijaan yhä enemmän ostamaan kodin tarvikkeita, mikä helpotti naisten työtaakkaa kotona. Aiemmin kotirouvien ajasta kului huomattava osa esimerkiksi saippuan ja vaatteiden tekemiseen.²⁰⁶ Ylimpien luokkien naiset ryhtyivät palkkaamaan myös entistä enemmän apua kotitöihin, mikä vähensi heidän osallisuuttaan varsinaiseen työhön ja teki heistä enemmän emäntiä. Palvelijoiden määrä Yhdysvalloissa oli kasvanut jo huomattavasti 1830-lukuun mennessä. Kotitöiden näin vähentyessä erityisesti ylimpien luokkien naisilla oli käytössään enemmän aikaa kuin

²⁰⁴ Altenbaugh 2003, 54.

²⁰⁵ Kerber 1980, 283.

²⁰⁶ Matthews 1989, 11; Holcomb 2010, 61.

kanssasisarillaan koloniaalisella ajalla, mitä hyödynnettiin muun muassa lasten kasvatuksessa.²⁰⁷

Vaikka äitiys alkoi nousta jo 1700-luvun loppupuolella naisten tärkeimmäksi tulevaisuudenkuvaksi, useassa aikakauden kirjoituksessa harmitellaan sitä, kuinka tyttöjen koulutuksessa ei ole tätä vielä ymmärretty. Esimerkiksi Burroughs kirjoittaa, kuinka kouluttamaton tai näyttävällä ja pinnallisella koulutuksella varustettu äiti vain siirtää luonteensa puutteet lapsilleen. Ymmärtämätön äiti tuottaa lapsista pelkkiä taakkoja yhteiskunnalle. Hyvin koulutettu ja hurskas nainen taas välittää lastensa luonteisiin ainoastaan parhaimpia aineksia.²⁰⁸

Myös *American journal of education*issa toukokuussa 1826 julkaistussa pamfletissa, jossa John T. Irving yhdessä muiden johtokunnan jäsenten kanssa suunnittelee high schoolin avaamista tytöille New Yorkiin, todetaan, että lapsille pahinta on jättää heidät oppimattoman tai turmeltuneen äidin hoteisiin. Tällaisen äidin käsissä tuhlautuu aikaa, ja lapset oppivat pelkkiä huonoja tapoja.²⁰⁹ Ei ihmeäkään, että Mott jopa säälii oman aikansa äitejä, jotka eivät ole saaneet nauttia kunnon koulutuksesta:

*What must be the feelings of that mother, who has unhappily been the instrument of sowing and cultivating in the bosoms of her children, the seeds of pride and ostentation, even in the nursery! for to the nursery may be traced many of the evils which abound.*²¹⁰

Koulutus oli myös tasavaltalaisen äidin pohja. Rush uskoi, että perheet vain hyötyisivät koulutetusta naisesta, koska opetuksen kautta naiset tunnistaisivat ja hyväksyisivät

²⁰⁷ Matthews 1989, 11–12; Boydston 1990, 80–81.

²⁰⁸ Burroughs 1827, 25–26.

²⁰⁹ *American journal of education* 1826, 275.

²¹⁰ Mott 1827, 18 Minkälaiset tuntemukset täytyy olla sillä äidillä, joka on valitettavasti ollut välikappaleena kylvämässä ja kehittämässä lastensa sydämiin ylpeyden ja pröystäilyn siemeniä, jopa lastenhuoneessa! sillä lastenhuoneeseen voidaan jäljittää monet lukuisista pahuuksista.

paikkansa maailmassa. Oppinut nainen asettuisi perheensä palvelukseen ja pystyisi paremmin hoitamaan velvollisuutensa lasten kasvattajana.²¹¹

Tyttöjen aiempaa akateemisempi koulutus ei kuitenkaan vielä 1700-luvun loppupuolella herättänyt sen suurempaa innostusta, ja Rushin perustaman tyttöakatemian kaltaiset oppilaitokset olivat harvinaisia Yhdysvalloissa²¹². Vasta 1800-luvun alussa ensimmäisten tyttöseminaarien syntymisen myötä käsitykset tyttöjen koulutuksesta ja sen roolista äitiyden kehittäjänä alkoivat muuttua. Seminaarien laajat opetusohjelmat laadittiin etupäässä siksi, että niiden avulla tytöistä tehtäisiin parempia äitejä. Esimerkiksi Emma Willardin Troy Female Seminaryn mittavan opintosuunnitelman yhtenä päätarkoituksena oli valmistella tyttöjä äitiyteen ja antaa heille parhaat mahdolliset välineet toteuttaa tehtäväänsä.²¹³

Syy tyttöseminaarien menestykseen tulevien äitien kouluttajana oli oikea ajoitus. Idea tasavaltalaisesta äidistä oli ehtinyt levitä, ja akateemisesti koulutetut naiset hyväksyttiin paremmin yhteiskunnassa. Poikien opetusta lähestyvää koulutusta ei pidetty enää turhana eikä sen uskottu järkyttävän yhteiskunnan järjestystä, vaan tekevän tytöistä pelkästään parempia äitejä.²¹⁴

4.2 Kodinhengetär

Naisella oli äitiyden lisäksi kotipiirissä monia muitakin tehtäviä. George Barrell Emerson kirjoittaa esimerkiksi tyttären vastuista. Emersonista tyttären osa on tytön ensimmäinen ja väistämätön tehtävä, josta hänen runsaat velvollisuutensa saavat alkunsa. Tytär on vanhempiensa seuralainen, ystävä ja tuki, joka avioituessaankin pysyy yleensä lähellä vanhempiensa kotia:

*It is to her that they naturally look for the tender attentions
which will soothe them in their declining years. It is for her to*

²¹¹ Kerber 1980, 228–229; Altenbaugh 2003, 111.

²¹² Luku 2.1 Tyttöjen opetus.

²¹³ Hamilton 2010, 79–81.

²¹⁴ Webb 2006, 121; Hamilton 2010, 79.

*temper the rough winds of adversity, and render brighter the sunshine of prosperity. She is their comforter, physician and nurse.*²¹⁵

Tyttären roolia seurasi yleensä vaimon osa, jota monet aikalaisista pitivät äitiyden ohella yhtenä naisen tärkeimmistä tehtävistä. Muun muassa Abigail Mott ja rouva Townshend Stith toteavat, että luodessaan naisen Jumala tarkoitti hänet miehen kumppaniksi ja apulaiseksi. Naisen tehtävä on omistautua aviomiehen yksityiselle onnelle, lievittää miehensä väsyneitä ajatuksia sekä pehmentää ja hioa tämän luonnetta. Kirjoittajista näiden velvollisuuksien tärkeys korostuu erityisesti nyt, kun miesten huolet, pelot ja tehtävät maailmassa ovat moninkertaistuneet.²¹⁶

Myös Charles Burroughs kuvailee naista miehen ystäväksi ja kumppaniksi, jonka osana on edellä mainittujen lisäksi neuvoa miestä ongelmassa ja kasvattaa tätä ihmisenä. Tässä tehtävässä erityisen tärkeää on keskustelemisen taito. Burroughsin mukaan taitavilla ja älykkäillä keskustelutaidoilla varustettu nainen voi ohjata aviomiehensä turvaan lukuisten vaarojen keskeltä, laajentaa tämän moraalisuutta, parannella tyylitajua ja rikastuttaa kielitaitoa. Lisäksi Burroughs mainitsee, kuinka nainen ei tyydy vain perheeseensä sisäistäessään neuvojan roolinsa:

*The moral power of woman extends not merely over children, but affects immediately and directly the tastes, habits and pursuits of all her friends and companions.*²¹⁷

Kaikkien kotipiirissä esiintyvien rooliensa kautta naiset pystyivät aikalaisen mielestä vaikuttamaan koko yhteiskuntaan. Muun muassa *American journal of educationissa* julkaistussa pamfletissa, jossa suunnitellaan tyttöjen high schoolin avaamista New Yorkiin, todetaan, että hyvin säännellyt perheet muodostavat säädellyn yhteiskunnan.

²¹⁵ Emerson 1831, 4–5 Hänestä he luonnostaan hakevat helmiä tunteita, jotka rauhoittavat heitä elämän loppupuolella. Hänen tehtävänä on keventää epäonnen rajuja tuulia ja tehdä kirkkaammaksi kukoistuksen auringonpaiste. Hän on heidän lohduttajansa, lääkärinsä ja hoitajansa.

²¹⁶ Mott 1827, 9–10; Mrs. Stith 1831, 9–10.

²¹⁷ Burroughs 1827, 18–21, 26, 40 Naisen moraalinen voima ei ulotu vain lapsiin, vaan vaikuttaa heti ja suoraan hänen kaikkien ystäviensä ja seuralaistensa makuihin, tapoihin ja harrastuksiin.

Yksityisestä elämästä löytyvät lähteet niin järjestykseen ja helliin tunteisiin kuin irstauteen ja korrupioon.²¹⁸ Myös Mott mainitsee, kuinka valtion turvallisuus ja onnellisuus riippuvat naisten mielen hienostuneisuudesta.²¹⁹

Erityisesti naisten ajateltiin vaikuttavan yhteiskuntaan lastensa kautta. Esimerkiksi Emma Willard muistuttaa Mottin tavoin, että valtion hyvinvointi riippuu sen kansalaisten luonteesta. Luonteet taas muodostuvat äitien vaikutuksista, joten äitien kautta valtio pystyy kontrolloimaan tulevien kansalaistensa luonteenlaatua.²²⁰ Toisaalta naisten vaikutusta miehiinsä ja sitä kautta yhteiskuntaan ei myöskään unohdettu kuten rouva Stith kirjoittaa. Hänestä oppineet naiset saavat miehet häpeämään omaa tietämättömyyttään ja etsimään keinoja, jotta he saavuttaisivat naisten korkeampia ominaisuuksia. Esimerkkiä antavat ensin ylimpien luokkien miehet, joiden kautta sivistyneisyys valuu kohti yhteiskunnan köyhempiä ryhmiä.²²¹

Naisen paikka kotona vahvistui edelleen. Nainen ei ollut ainoastaan äiti vaan myös tytär, sisar, vaimo ja ystävätär, jonka tehtävät liittyivät pelkästään kodin piiriin. Jotta naiset tyytyisivät asemaansa ja pysyisivät siinä, heille annettiin hieman valtaa eri rooliensa kautta. Naisten haluttiin ajattelevan, että he pystyivät vaikuttamaan maailmaan, vaikka istuivatkin vain kotona.

Aikalaisten ajatusten pohjalta löytyy taas idea tasavaltalaisesta äidistä, jonka merkitystä vahvistettiin liittämällä siihen ajatus naisesta yhteiskunnallisena kasvattajana. Kasvattaessaan lapsistaan, erityisesti pojistaan, moraalisia ja kunnollisia kansalaisia naisten ajateltiin samalla vaikuttavan epäsuorasti koko yhteiskuntaan. Naisen vahva vaikutus lapsiin antoi äideille ylimmän vastuun uuden valtion tulevista kansalaisista ja koko yhteiskunnan suunnasta.²²²

Naisen tehtäviä ja asemaa kotona vahvistamaan tasavaltalaisen äidin rinnalle ja tilalle kehitettiin 1800-luvun alussa ajatus todellisesta naiseudesta (true womanhood).

²¹⁸ American journal of education 1826, 276.

²¹⁹ Mott 1827, 13.

²²⁰ Willard 1819, 16.

²²¹ Mrs. Stith 1831, 19–20.

²²² Kerber 1980, 229.

Todellinen naiseus pohjautui neljään piirteeseen: hurskauteen, siveyteen, alistuneisuuteen ja koti-elämälle keskittymiseen. Näiden ominaisuuksien pohjalta oletettiin, että nainen on moraalisesti korkeammalla tasolla kuin mies ja että hänen vallassaan on ohjauksellaan ja esimerkillään levittää hyveellistä vaikutustaan aviomieheensä, veljiinsä ja poikiinsa ja siten koko yhteiskuntaan.²²³

Vaikka aikalaisten teksteissä painotetaan naisten tehtäviä kotona, yksi olennainen osa-alue jää kuitenkin vähemmälle huomiolle. Kirjoittajat kertovatt niukasti varsinaisista kotitaloustöistä, vaikka aihetta pidettiin tärkeänä puhuttaessa tyttöjen koulutuksen yksityiskohdista²²⁴. Esimerkiksi Mott ja Burroughs mainitsevat vain, että naisen tärkeimpiä ominaisuuksia ovat taloudellisuus, järjestelmällisyys ja ahkeruus ja että naisen velvollisuus on pitää huolta siitä, että perhe elää tulojensa mukaan.²²⁵

Ainoastaan kaksi aikalaista paneutuu aiheeseen hieman syvemmin: Emerson ja tuntematon kirjoittaja, jonka artikkeli julkaistiin *American journal of educationissa* marraskuussa 1828. Kirjoittajat luettelevat useita tehtäviä, joita naisten tulisi taitaa. Nainen esimerkiksi huolehtii laskuista vaivattomasti ja tietää, miten toimia kauppiaiden kanssa. Kotinsa hän pitää siistinä ja järjestyksessä, eivätkä hänen kätensä ole koskaan toimettomat, vaan hiljaiset tunnit täyttyvät ompelusten ja kutimien äärellä. Tarvittaessa hän tietää ruoanlaiton perusteet. Kokenut emäntä osaa myös sijoitella palvelijansa sopiviin tehtäviin sekä neuvoa näitä ongelmissa ja murheissa.²²⁶

Kotitöiden näkymättömyyteen aikalaisten teksteissä oli todennäköisesti kaksi syytä. Ensinnäkin emännän ja palvelijan väliset erot alkoivat kasvaa, kun ylemmillä luokilla oli 1800-luvulla varaa palkata apulaisia entistä enemmän kotitöihin. Ylimpien luokkien rouvien ei enää odotettu osallistuvan kodin vähäpätöisten töiden kuten siivoamisen ja pyykinpesun hoitamiseen, vaan heidän velvollisuudekseen tuli katsoa, että palvelijat hoitivat tehtävänsä kunnollisesti.²²⁷ Tästä muutoksesta näkyy viitteitä Emersonin ja tuntemattoman kirjoittajan teksteissä, vaikka todellisuudessa lähes kaikki naiset

²²³ Holcomb 2010, 62–63.

²²⁴ Luku 3.4.

²²⁵ Burroughs 1827, 19; Mott 1827, 14.

²²⁶ American journal of education 1828, 648–650; Emerson 1831, 5–6.

²²⁷ Goldberg 2000, 190.

edelleen esimerkiksi tekivät ruokaa ja osallistuivat siivoukseen. Ainoastaan harvoilla, erittäin varakkaiden perheiden vaimoilla oli varaa olla toimettomia.²²⁸

Toiseksi teollistumisen tuoma taloudellinen muutos muutti käsityksiä naisten kotitöistä. Käteisen merkitys alkoi kasvaa yhteiskunnassa. Rahalla ostettiin kodin tarvikkeita sekä maksettiin aiemmin itse tehtyjen tavaroiden valmistamisesta ja erilaisista palveluista. Samalla miesten palkkatyön arvo kohosi, koska se oli ainoa työ, joka tuotti yhteiskunnassa rahaa. Naisten palkaton kotityö taas muuttui yhä näkymättömämmäksi ja hyödyttömämmäksi yhteiskunnan kannalta.²²⁹

Aivan kuten äitiyteenkin valmistamisessa myös muissa naisen kotirooleissa pohjana oli oikeanlainen koulutus. Esimerkiksi rouva Stith toteaa, että kouluttamattomasta naisesta tulee ennen pitkää pelkkä mekaaninen palvelija tai välinpitämätön tyhjätoimittaja. Hänen taitonsa taantuvat ja hän ajautuu kevytmielisyyteen ja huikenteluun. Tämä epäkohta vaikuttaa laajalti yhteiskuntaan eikä sitä ole helppo korjata enää myöhemmässä vaiheessa:

But frivolous women render frivolity fashionable; and men of superior attainments, discouraged and disgusted by the state of society, either accommodate themselves to it – with a secret contempt for those whom they thus humble themselves to please – or they retire from those circles which they were calculated to adorn.²³⁰

Burroughs on rouva Stithin kanssa samoilla linjoilla siinä, että kouluttamattomasta naisesta ei ole iloa perheelle saati yhteiskunnalle. Burroughs kirjoittaa muun muassa tietämättömyyden vaikutuksista seuraelämään. Heikolla mielellä varustettu nainen osaa keskustella vain tyhjänpäiväisyyksistä, hänen tapansa ovat teennäisiä ja hän rakastaa

²²⁸ Boydston 1990, 41.

²²⁹ Boydston 1990, 44–50.

²³⁰ Mrs. Stith 1831, 16, 19 Mutta huikentelevaiset naiset tekevät kevytmielisyydestä muodikasta; korkeampien taitojen miehet, yhteiskunnan tilanteen lannistamat ja sitä inhoavat, joko mukautuvat siihen – halveksien salaa niitä, joita he näin ollen nöyryvät miellyttämään – tai he vetäytyvät niistä piireistä, joita heidän suunniteltiin komistavan.

imartelua. Tällainen nainen laskee keskustelun taitoa, rohkaisee ympärillä oleviaan miehiä kevytmielisyyteen ja hullutuksiin sekä heikentää ympäristönsä järkevyyttä ja hyveellisyyttä. ”Knowledge alone can stop such evils”, Burroughs toteaa.²³¹

Emma Willard pitää tyttöjen kevytmieliseen esiintymiseen suurimpana syyppäänä miehiä, joiden tulisi olla naisten synnynnäisiä huoltajia, veljiä, isiä ja hallitsijoita. Miehet ovat evänneet tytöiltä koulutuksen, joten näistä on kasvanut hemmoteltuja lapsia, jotka levittävät yhteiskunnan vaurautta tuuliin ja halveksivat hyödyllistä työtä. ”Not the strongest ties of nature – not even maternal love can restrain them!, Willard kirjoittaa.²³²

Willardin ja muiden tyttöjen koulutuksen pioneerien perustamat tyttöseminaarit pyrkivät äitiyden ohella ottamaan huomioon tyttöjen muutkin tulevat roolit. Seminaarien laajojen koulutusohjelmien tarkoituksena oli valmistaa tyttöjä kokonaisvaltaisesti heidän tehtäviinsä ja velvollisuuksiinsa perheenemäntinä ja yhteiskunnan moraalisisina vartijoina. Esimerkiksi Catharine Beecher kirjoitti vuonna 1841 teoksessaan *A treatise on domestic economy for the use of young women*, että miehen asianmukainen koulutus hyödyttää yksilön hyvinvointia. Naisen opettaminen taas turvaa koko perheen edut.²³³

4.3 Opettajatar

Vaikka tyttöjen opetuksessa painotettiin heidän tulevaa elämäänsä äiteinä ja vaimoina, lisääntynyt koulutus avasi naisille myös uuden ammatin: opettajattaren toimen. Aikalaiset olivat jo todenneet, että naisen korkein kohtalo oli tulla äidiksi ja hoivata lapsia. Esimerkiksi Emma Willard kirjoittaa, että luonto tarkoitti lastenhoidon naisten käsiin. Tästä oli luonnollista jatkaa päätelmään, että lasten koulutuskin pitäisi antaa naisten käsiin:

²³¹ Burroughs 1827, 27 Tieto yksin voi pysäyttää sellaiset pahuudet.

²³² Willard 1819, 31 Eivät luonnon vahvimmat siteet – ei edes äidillinen rakkaus voi hillitä heitä!

²³³ Hamilton 2010, 81.

*There are many females of ability, to whom the business of instructing children is highly acceptable, and, who would devote all their faculties to their occupation.*²³⁴

Samaa mieltä on yleisemmällä tasolla Yhdysvaltain koulutustilanteesta kirjoittanut William Henry Seward, joka teoksensa loppupuolella ottaa kantaa myös tyttöjen opetukseen ja tulevaisuudennäkymiin. Sewardista Jumala on tarkoittanut, että naisten tulisi vastata lasten opetuksesta. Naiset ovat nuorten synnynnäisiä kaitsijoita, ja heillä on aikaa syventyä tiedon hankkimiseen sekä sen levittämiseen, koska heidän ei tarvitse keskittyä elämän syviin huoliin.²³⁵

Almira Phelps kysyykin, miksi hänen sukupuolensa pitäisi tyytyä elämään joutilaana, hyödyttömänä maailmalle ja taakkana itselleen samaan aikaan, kun pojat päteväytyvät johonkin ammattiin ja löytävät elämälleen tarkoituksen. Jouten elävää miestä pidettäisiin automaattisesti hyödyttömänä laiskurina, mutta naisille ei anneta edes mahdollisuutta tehdä mitään merkityksellistä. Näiden argumenttien jälkeen Phelps on helppo yhtyä kahteen edelliseen kirjoittajaan:

*The profession of teaching is, then, one which is open to those of our sex who are disposed to gain for themselves an honorable standing and support, to be useful to the world, and to cultivate the talents which God has given them.*²³⁶

Opettajattaren ammatti vaikuttaa ensisilmäyksellä antavan naisille keinon päästä pois kotoa ja saada asemaa julkisessa elämässä, mikä tuntuu ristiriitaiselta verrattuna naisen yleiseen asemaan yhteiskunnassa. Käytännössä näin ei kuitenkaan ollut. Pohja aikalaisten näkemykselle saatiin korostamalla naisten uutta roolia ensisijaisena vanhempana ja yhteiskunnallisena kasvattajana sekä laajentamalla heidän

²³⁴ Willard 1819, 28 On monia kyvykkäitä naisia, joille työ lasten opetuksessa on erittäin sopivaa ja jotka omistaisivat kaikki taitonsa työhönsä.

²³⁵ Seward 1837, 22.

²³⁶ Phelps 1836, 420 Opettamisen ammatti on, siis, yksi (työ), joka on auki sukupuollemme niille edustajille, jotka ovat halukkaita hankkimaan itselleen kunniallisen aseman ja tuen, olemaan hyödyllisiä maailmalle ja kehittämään taitoja, jotka Jumala on antanut heille.

vastuualuettaan sukupuolten erillisten alueiden ideologian sisällä. Toimiessaan opettajattarina naisten ei ajateltu astuvan julkiseen elämään eikä uhkaavan yhteiskunnan järjestystä. Luokkahuone nähtiin ennemminkin perheen luonnollisena jatkeena, jossa lapset vain siirrettiin äidin huomasta opettajattaren hoiviin. Opettajien työstä tehtiin osa yksityistä elämänpiiriä, mikä samalla vahvisti perinteisiä sukupuolirooleja.²³⁷

Opettämisen idea ei kuitenkaan ollut aivan uusi, sillä naiset olivat toimineet opettajina jo aiemminkin. Koloniaalisella ajalla naiset esimerkiksi pitivät kotonaan kouluja (dame school)²³⁸, joissa he opettivat pientä korvausta vastaan lapsille perustaitoja. Naisten ei tosin odotettu opettavan lapsille muuta kuin aakkoset, yksinkertaista oikeinkirjoitusta, jonkin verran laskemista ja uskonnon perusteita.²³⁹ Päävastuu koulutuksesta lankesi paikallisissa kyläkouluissa ja oppikouluissa opettaville miehille.²⁴⁰

Käännös päävastaiseen suuntaan tapahtui 1800-luvun alussa tyttöseminaarien myötä. Sen lisäksi, että seminaareissa korostettiin tyttöjen tulevia rooleja äiteinä ja vaimoina, tyttöjen koulutuksen pioneerien toisena päätarkoituksena oli kouluttaa oppilaistaan kyvykkäitä opettajia. Esimerkiksi Willardin perustamassa Troy Female Seminaryssa opettajuutta painotettiin, ja jokainen valmistunut sai allekirjoitetun todistuksen, jossa vahvistettiin oppilaan pätevyys toimia opettajana.²⁴¹

Opettajan ammattiin kannustamiseen löytyy aikalaisten kirjoituksista monia syitä. Ensinnäkin naisten luonteenlaatu on mitä sopivin lasten opettamiseen kuten Seward toteaa. Sewardin mukaan naisilla on nopea käsityskyky sekä sopivasti kärsivällisyyttä ja lempeyttä opetustyöhön. Lisäksi heillä on hienostunut maku ja korkea moraalit. Seward uskookin, että nuoret ottaisivat opetusta innokkaammin vastaan naisilta kuin miehiltä.²⁴²

²³⁷ Altenbaugh 2003, 112–113.

²³⁸ Luku 2.1 Tyttöjen opetus.

²³⁹ Fraser 2007, 19–20.

²⁴⁰ Ornstein & Levine 1997, 135.

²⁴¹ Webb 2006, 158.

²⁴² Seward 1837, 22.

Myös Willard kuvailee naisia miehiä sopivammiksi opettajiksi, koska nämä ovat kärsivällisempiä, luovempia ja hellempää. Lisäksi Willard huomauttaa, että naiset olisivat miehiä pysyvämpiä ja halvempia opettajia. Hänen mukaansa miehet pitävät opettajan työtä lähinnä väliaikaisena pysäkinä, jonka he hylkäävät heti, kun löytävät parempaa. Naisille opettajattaren toimi olisi heidän uransa huippu, joten he eivät edes harkitsisi jättävänsä työtään saman tien. Naisilla olisi myös varaa tehdä opetustyötä pienemmällä palkalla kuin miehet.²⁴³

Opettajan työstä olisi hyötyä naiselle itselleenkin kuten Phelps kirjoittaa. Phelpsistä opettajattaren ura antaa naisille mahdollisuuden vaikuttaa omaan kohtaloonsa ja välttää esimerkiksi taloudellisen turvallisuuden takia solmittu avioliitto. Kunniallisesta ja hyödyllisestä työstä olisi iloa myös epäonnen hetkellä, jos nainen vain ottaa työn vastaan. Phelps kertoo esimerkin yläluokkaisesta naisesta, jonka isä menetti omaisuutensa ja maineensa. Kun nainen oli elänyt jonkin aikaa muiden armeliaisuudesta, naiselle tarjottiin opettajattaren tointa. Naisen vastaus ei saa Phelpsiltä ymmärrystä:

*Her answer was, that she should be happy to accept the offer, but, that by so doing, she should lose her place in society! and this while she was living a useless life, wholly dependent upon charity!*²⁴⁴

Näiden perustelujen jälkeen kaikkien aiheesta kirjoittaneiden aikaisten oli helppo yhtyä Willardin hyvin tiivistämään kantaan. Lasten opetus pitäisi antaa tällä hetkellä yhteiskunnallisesti hyödyttömien naisten käsiin ja ottaa se vastaavasti pois miehiltä, joita valtio tarvitsee niin monella muulla tavalla.²⁴⁵ Sewardin mukaan tämän kieltäminen vahingoittaa koko yhteiskuntaa:

²⁴³ Willard 1819, 28.

²⁴⁴ Phelps 1836, 418–419 Hänen vastauksensa oli, että hän ottaisi tarjouksen mielellään vastaan, mutta tekemällä niin hän menettäisi asemansa seurapiireissä! ja tämä samaan aikaan kun hän eli hyödyttöni elämää, täysin riippuvaisena hyväntekeväisyydestä!

²⁴⁵ Willard 1819, 27–28.

*It is not, as is generally supposed, the female sex alone who suffer by this exclusion from their proper sphere. Whatever is lost to the other sex, of the advantages of their nurture and cultivation, is an additional loss to our common race.*²⁴⁶

Aikalaisten perusteluissa ja ajatuksissa näkyi taas ristiriitaisuuksia. Esimerkiksi Willard toisaalta piti tyttöjä herkkinä ja halusi kasvattaa heistä kunnan äitejä. Käytännössä hän kuitenkin tarjosi tytöille koulussaan samanlaista opinto-ohjelmaa, joka oli pojilla käytössä, ja kannusti tyttöjä ryhtymään opettajattariksi. Ajatuksentasolla opettajattaren toimen ajateltiin toki olevan osa kodin piiriä, mutta todellisuudessa sen täytyi antaa ainakin jonkinlaista vapautta naisille. Tämän tiesi varmasti Willardkin.

Käytännössä naisten pestuamista opettajiksi perusteltiin erityisesti heidän halpuudellaan ja pysyvyydellään. Naisille maksettiin automaattisesti pienempää palkkaa kuin miehille. Massachusettsissa 1800-luvun alussa miespuolinen opettaja ansaitsi kuukaudessa keskimäärin 10–12 dollaria, kun nainen sai tyytyä pahimmillaan neljään dollariin. Niukemman palkan taustalla oli oletus siitä, että naisilla ei ollut perhettä elätettävänä. Todellisuudessa opettajattaren palkalla saattoivat elää hänen lisäksi leskeksi jäänyt äiti ja pienemmät sisarukset.²⁴⁷

Naisten myös oletettiin pysyvän toimessaan pidempään kuin senhetkiset opettajat: kokemattomat nuoret miehet, jotka luopuivat opettamisesta heti, kun löysivät paremman työpaikan. Käytännössä naiset kuitenkin opettivat kouluissa keskimääräisesti vähemmän aikaa kuin miehet. 1900-luvun alkuun mennessä opettajattarien työvuosien keskiarvo oli neljä, kun heidän miespuoliset kollegansa ylsivät seitsemään vuoteen. Yleisin syy eroamiseen tai erottamiseen oli avioituminen, sillä opettajattaret miellettiin naimattomiksi. Lyhyempi työura pienensi entisestään naisten ansioita.²⁴⁸

²⁴⁶ Seward 1837, 23 Tästä heille soveliaan alueen ulkopuolelle sulkemisesta ei, kuten yleisesti oletetaan, kärsi vain naissukupuoli. Mitä tahansa menetetään toisessa sukupuolella, heidän hoivansa ja hienostuneisuutensa suomissa eduissa, on lisätappio kansallemme.

²⁴⁷ Altenbaugh 2003, 115.

²⁴⁸ Spring 2001, 139; Altenbaugh 2003, 115.

Naisten kolmantena etuna oli se, että heitä pidettiin miehiä parempina opettajina. Heillä ajateltiin olevan synnynnäisiä lastenkasvatustaitoja ja puhtaampi moraalitiete. Lisäksi naisilla olisi enemmän aikaa paneutua uuteen tehtäväänsä, koska heidän mieltänsä eivät vaivanneet maalliset huolet samalla lailla kuin miehiä. Keskittymiseen vaikuttaisi myös se, että naisilla ei ollut mahdollisuutta hankkia mitään muuta ammattia. Yleisenä uskomuksena oli, että näiden seikkojen ansiosta naiset kouluttaisivat lapsista kunnan kansalaisia.²⁴⁹

Naisia myös tarvittiin koulumaailmassa. Pieni palkka ja yhteiskunnallisesti arvostetummat työt vähensivät miesten mielenkiintoa ammattia kohtaan. Lisäksi kansakoulun syntyessä koulut lisääntyivät huomattavasti, eikä miehiä riittänyt täyttämään kaikkia opettajien paikkoja.²⁵⁰ Ala naisistui nopeasti. Vuoteen 1870 mennessä jo 59 prosenttia Yhdysvaltain kaikista opettajista oli naisia. Väkirikkaassa pohjoisessa naisten osuus opettajakunnassa oli melkein kolme neljäsosaa, ja luku vain kasvoi vuosisadan loppuun mennessä.²⁵¹

Vaikka opettajan työ alkoi nousta yhteiskunnassa yhä hyväksytyimmäksi ja suositummaksi, siihen, miten tyttöjä tulisi valmistaa uuteen uraansa, aikalaisten teksteistä ei löydy vastausta. Esimerkiksi Willard toteaa vain, että nykyisissä opetustavoissa ja opiskeltavissa aineissa on parantamisen varaa. Vastaus näihin epäkohtiin olisi tyttöseminaareissa koulutetut yksilöt, jotka siirtäisivät oppimaansa eteenpäin ja vaikuttaisivat uusiin oppilaisiin. Siitä, miten tyttöjä käytännössä harjoitettaisiin tähän tehtävään, hän ei kirjoita sanaakaan.²⁵² Todennäköisesti Willard ei halunnut painottaa liikaa opettajuutta, jotta hänen tekstinsä lukijat eivät pelästyisi ja alkaisi epäillä Willardin tarkoituksia. Vuonna 1819 mielikuvat naisesta olivat vasta muuttumassa, ja Willard oli ensimmäisiä aikalaisia, jotka kirjoittivat muustakin kuin siitä, että tytöistä pitäisi kasvattaa kunnan äitejä ja vaimoja.

²⁴⁹ Spring 2001, 138.

²⁵⁰ Hamilton 2010, 83; Altenbaugh 2003, 114.

²⁵¹ Fraser 2007, 41.

²⁵² Willard 1819, 28–29.

Willard oli kuitenkin ajatellut asiaa, ja perustaessaan Troyn hän kehitti kolmivaiheisen järjestelmän, jonka tarkoituksena oli valmistaa tyttöjä opettajan työhön. Ensin Willard selitti kurssin aiheen niin että tytöt ymmärtäisivät sen. Seuraavaksi hän pyysi oppilaita toistamaan oppimansa, jotta näkisi, muistavatko nämä vielä sen. Lopuksi tyttöjen piti keskustella aiheesta keskenään ja osoittaa, että he olivat ymmärtäneet sen. Näin Willard muodosti ja selitti pedagogiikkaansa oppilailleen samaan aikaan, kun opetti näille esimerkiksi matematiikkaa tai luonnontieteitä. Edistyessään opinnoissaan vanhemmat oppilaat alkoivat myös opettaa muita, jolloin he yhtäkkiä huomasivat olevansa opettajia.²⁵³

Troy oli ensimmäinen yhdysvaltalainen oppilaitos, jossa pedagogiikan perusteita pohdittiin ja kokeiltiin tietoisesti. Aiemmin opettajakunta oli kasvanut lähinnä sattuman kautta, sillä poikien kansoittamissa akatemioissa ja collegeissa pedagogiikkaa ei huomioitu ollenkaan. Troyn esimerkkiä seurattiin muissa tyttöseminaareissa, kunnes Catharine Beecher kehitti Willardin ideaa pidemmälle. Beecher muokkasi 1830-luvulla johtamansa Hartford Female Seminaryn opetusohjelmaa niin, että koulusta tuli ensimmäinen todellinen opettajankoulutuslaitos. Kun Hartford alkoi tuntua liian pieneltä Beecherin tavoitteille, hän erosi ja perusti vuonna 1833 Cincinnatiin Western Female Institutin. Instituutin tarkoituksena oli toimia mallina yksityisellä rahoituksella toimivalle opettajankoulutusjärjestelmälle.²⁵⁴

Tyttöseminaarien rinnalle alkoi 1830-luvulla nousta myös julkisia opettajankoulutuslaitoksia (normal school). Ensimmäiset laitokset perustettiin Massachusettsin ja New Yorkin osavaltioon. Opinnot kestivät yleensä vuoden tai kaksi, ja ne sisälsivät eri oppiaineita, opetuksen metodeja, mielen filosofiaa ja luokkahuoneen hallintaa. Opetus tapahtui yhteisopetuksena, vaikka pääosa opiskelijoista olikin naisia. Laitoksen yhteydessä saattoi olla myös mallikoulu, jossa opiskelijat harjoittelivat opettamista. Toisena vaihtoehtona oli, että opiskelijat kävivät naapurikoulussa opettamassa.²⁵⁵

²⁵³ Fraser 2007, 32.

²⁵⁴ Fraser 2007, 31–32, 36–37.

²⁵⁵ Webb 2006, 158–159.

Toinen seikka, mistä aikalaisten tekstin vaikenevat, ovat opettajattaren ammatin huonot puolet. Asiaan todennäköisesti vaikutti se, että he näkivät vain opettajuuden hyvät puolet. Verrattuna muihin naisiin opettajattaret saivat parempaa palkkaa, heillä oli mukavimmat työ- ja elinolot sekä yhteiskunnallisesti korkea asema. Heillä oli myös korkeampi koulutus, mahdollisuus matkustella sekä taloudellinen itsenäisyys, mikä mahdollisti avioliiton lykkäämisen.²⁵⁶

Kolikolla oli kuitenkin kääntöpuolensa. Kuten ylempänä todettiin, naisten ansiot olivat huomattavasti miesten tuloja pienemmät²⁵⁷. Toiseksi opettajattaren ura rajoitti naisten elämää. Alan naisistuminen ja sulkeminen yksityiseen elämänpiiriin vähensi sen arvostusta. Naisilla oli myös vähän ylenemismahdollisuuksia. He toimivat yleensä luokanopettajina erityisesti alemmilla tasoilla, kun miehet täyttivät rehtoreiden, hallinnon ja ylempien asteiden opettajien paikat. Kouluissa vallitsi samanlainen järjestys kuin muuallakin yhteiskunnassa: miehet olivat naisia korkeammassa asemassa ja johdossa.²⁵⁸ Opettajattaren ammatin avautuminen naisille olikin hyvin ristiriitainen tilanne. Toisaalta se vapautti, toisaalta kahlehti.

Aikalaiset eivät myöskään kirjoita mitään naisten muista ammateista. Hiljaisesti kaikki tuntuvat yhtyvän George Barrell Emersonin kantaan, että naisille on olemassa vain yksi ainoa ammatti:

*In the present constitution of society, it is the only profession which is open to women; for this then let ample preparation be made.*²⁵⁹

Vaikeneminen naisten muista ammateista on taas yksi esimerkki siitä, keille aikakauden kirjoittajat ovat tekstinsä laatineet: ylimpien luokkien edustajille, jotka pitivät opettajattaren ammattia ainoana kunniallisena toimena, jos naisen piti hankkia työpaikka. Käytännössä suurimmalle osalle naisista opettajattaren ura oli kuitenkin vain

²⁵⁶ Altenbaugh 2003, 114.

²⁵⁷ Altenbaugh 2003, 115.

²⁵⁸ Hamilton 2010, 83; Altenbaugh 2003, 114.

²⁵⁹ Emerson 1831, 14 Yhteiskunnan nykyisessä rakenteessa se (opettaminen) on ainoa ammatti, joka on auki naisille; tämän takia siis antaa suuren valmistelujen tulla tehdyiksi.

kaukainen unelma, eikä eläminen pelkästään miehen varassa ollut myöskään mahdollista. Nämä naiset jatkoivat perinteisiä tehtäviään maataloilla, astuivat tehtaiden ovista sisään ja työskentelivät ylimpien luokkien palvelijoina. Muutama harva onnekas toimi esimerkiksi kätilönä.²⁶⁰

Sukupuolensa rasitteista naiset eivät tosin päässeet eroon työmaailmassakaan, vaikka periaatteessa toimivat miesten julkisella alueella. Heidän työtehtävänsä sijoittuivat melkein poikkeuksetta naisellisille alueille kuten vaatteiden, hattujen ja kenkien valmistukseen tai siivoamiseen ja pyykkäämiseen. Lisäksi heidän palkkansa olivat pienempiä kuin miesten. Pelkästään naisen tuloilla perhettä ei elätetty, ja tilannetta vaikeutti vielä se, että useimmat tehtaiden omistajat leikkasivat hintoja, viivyttelivät palkanmaksussa ja yrittivät muutenkin huijata naispuolisia alaisiaan.²⁶¹

Myös suhtautuminen palkkatöitä tekeviin naisiin oli epäluuloista. Työssäkäyviä naisia pidettiin luonnottomina, koska heidän paikkansa ajateltiin olevan kotipiirissä. Miehet väittivät, että naiset vievät itsekkäästi heidän työnsä, vaikka pystyisivät elämään mukavasti kotona. Ennen kaikkea työtä tekevien naisten ajateltiin romuttavan yhden miehuuden uusimmista ja tärkeimmistä määritelmistä: miehen aseman perheen ainoana elättäjänä.²⁶²

4.4 Sivullinen

Monipuolistuneen koulutuksen ansiosta tytöt saivat monenlaisia tehtäviä ja tapoja toimia yhteiskunnassa. Yhdeltä yhteiskunnan osa-alueelta heidät kuitenkin suljettiin yhä tiukemmin pois. Aikalaisten mielestä naisilla ei ollut mitään asiaa julkiseen elämään. Muun muassa E. N. Q. -nimikirjaimilla esiintyvä kirjoittaja toteaa *American journal of educationissa* maaliskuussa 1828: “Women were not destined for public life, for intercourse and struggle with a great many persons”.²⁶³

²⁶⁰ Goldberg 2000, 187–193.

²⁶¹ Goldberg 2000, 189–190.

²⁶² Boydston 1990, 154–155.

²⁶³ American journal of education 1828, 163 Naisia ei ole tarkoitettu julkiseen elämään, kanssakäymiseen ja ponnisteluun todella monien ihmisten kanssa.

Samaa mieltä ovat Charles Burroughs ja Almira Phelps. Burroughs kirjoittaa, että naisen polku ei suuntaudu kohti julkista elämää. Tyttöjen opetuksen tarkoituksena on välittää heille yleistietoa, ei valmistaa tyttöjä vapaisiin ammatteihin tai korkeisiin yhteiskunnallisiin tai poliittisiin asemiin.²⁶⁴ Phelps puolestaan pitää älyttöminä oletuksia, että tytöt lisääntyneen koulutuksen myötä unohtaisivat varsinaiset tehtävänsä:

*Would such knowledge be likely to cause them to forsake the path of duty, and to seek a sphere of action, which, from knowing the constitution of society, and especially the nature of their own obligations, they perceive does not belong to them? There is an absurdity in such suppositions.*²⁶⁵

Kuten jo aiemmin on mainittu, taustalla olivat valistuksen ja sukupuolten erillisten alueiden ideologian synnyttämät käsitykset, joiden mukaan julkinen elämä kuului ainoastaan miehille. Naisten toimimista yhteiskunnan julkisella puolella rajoitettiin tekemällä heidät riippuvaisiksi miehistä ja estämällä heidän osallistumisensa poliittiseen elämään. Naiset esimerkiksi eivät voineet äänestää tai toimia julkisessa virassa. Heidän oikeuttaan omaisuuteen rajoitettiin voimakkaasti lain keinoin. Naisille auki olevat ammatit olivat pääosin vähäpätöisiä. Julkisessa elämässä naiset joutuivat tyytymään passiiviseen rooliin, kun miehistä tehtiin todellisia toimijoita.²⁶⁶

Phelps joutuu kuitenkin samaan hengenvetoon myöntämään, että muutamat naiset ovat jo hylänneet ominaisen luonteensa ja asemansa ja astuneet sukupuolten rajan yli julkisuuteen. Varoittavina esimerkkeinä toimivat Mary Wollstonecraft ja Frances Wright, joita ei Phelpsinkin mukaan pidä enää tunnustaa naisiksi, koska he ovat julkisuushakuisuudessaan ja kunnianhimosuudessaan hylänneet naisellisen hienostuneisuuden sekä kodin ilot ja velvoitteet:

²⁶⁴ Burroughs 1827, 39.

²⁶⁵ Phelps 1836, 47 Saisiko sellainen tieto heidät hylkäämään velvollisuuden polun ja etsimään toiminnan aluetta, minkä tietäen yhteiskunnan rakenteen ja erityisesti heidän omien velvollisuuksiensa luonteen he käsittävät heille kuulumattomaksi? Sellaiset oletukset ovat naurettavia.

²⁶⁶ Salmon 2000, 176; Holcomb 2010, 61–62.

*They are monsters, a kind of lusus naturae, who have amused the world, to the great injury of that sex whom they have pretended to defend.*²⁶⁷

Irlannissa vuonna 1759 syntynyttä Mary Wollstonecraftia pidetään modernin feminismin yhtenä ensimmäisistä edustajista. Tunnetuimmassa teoksessaan, vuonna 1792 julkaistussa *A vindication of the rights of woman* Wollstonecraft vaati tytöille ja pojille tasa-arvoista koulutusta ja yhdenvertaisia odotuksia myöhemmässä elämässä. Kirjoittajan toivomassa yhteiskunnassa sukupuolen sijaan yksilön kyvyt määrittelisivät hänen ammattinsa ja kohtelunsa. Omana aikanaan Wollstonecraftin ajatukset poikkesivat radikaalisti aikakauden yleisistä käsityksistä.²⁶⁸

Vuonna 1795 syntynyt Frances tai Fanny Wright oli puolestaan skotlantilaislähtöinen kirjoittaja, luennoitsija ja julkinen puhuja. Wright oli jo nuorena erityisen kiinnostunut Yhdysvalloista, sillä maa edusti hänelle poisää Euroopan poliittisesta ja kulttuurisesta pysähtyneisyydestä. Ensimmäisen kerran hän vieraili Yhdysvalloissa vuosina 1818–1820. Matkasta syntyi kirjoittajan tunnetuin teos, vuonna 1821 julkaistu *Views of society and manners in America*. Seuraavina vuosina Wright palasi useasti Yhdysvaltoihin, kiersi maata ja piti erittäin suosittuja luentoja muun muassa orjuuden lopettamisesta, naisten oikeuksista ja tasa-arvoisesta koulutuksesta. Kaikki eivät kuitenkaan suhtautuneet Wrightin julkisiin esiintymisiin suojeasti. Erityisesti papisto ja lehdistö hyökkäsivät rajusti Wrightin kimppuun nimitellen häntä luonnottomaksi naiseksi ja naishirviöksi.²⁶⁹

Phelps'n karsastusta naisia kohtaan ei tarvitsekaan ihmetellä. Yllättävämpi seikka sen sijaan on se, että Phelps ei mainitse teoksessaan yhdysvaltalaisia tyttöjen koulutuksen pioneereja kuten Emma Willardia ja Catharine Beecheriä eikä niputa heitä samaan luonnonoikkujen kastiin Wollstonecraftin ja Wrightin kanssa. Tiukasti tarkasteltuna myös pioneerit kokeilivat sukupuolensa rajoja vaatimalla tytöille laajempaa koulutusta,

²⁶⁷ Phelps 1836, 47–48 He ovat hirviöitä, eräänlaisia luonnonoikkuja, jotka ovat huvittaneet maailmaa aiheuttaen suurta vahinkoa sille sukupuolelle, jota ovat teeskennelleet puolustavansa.

²⁶⁸ Button & Provenzo, Jr. 1983, 136–137; Blackwell Encyclopaedia of Political Thought 1996, 550.

²⁶⁹ Connors 1999, 34–41.

kirjoittamalla aiheesta ja perustamalla omia kouluja, joita he johtivat ilman miehistä tukea. Lisäksi esimerkiksi Willard kiersi ympäri Yhdysvaltoja ja puhui parempien koulujen ja opettajankoulutuslaitoksien puolesta. Tämä tosin tapahtui vasta sen jälkeen, kun Willard oli jäänyt eläkkeelle vuonna 1838, joten Phelps ei voinut tietää asiasta ennen kirjansa julkaisua.²⁷⁰

Todennäköisin syy pioneerien puuttumiseen Phelpsien tekstistä on Willardin ja muiden suhtautuminen tyttöjen tuleviin tehtäviin. Yhdysvaltalaiset tyttöjen mittavan koulutuksen puolestapuhujat eivät Wollstonecraftin ja Wrightin tavoin haastaneet sukupuolijärjestelmää, vaan myöntelivät ainakin kirjoituksissaan yhteiskunnan yleisiä käsityksiä naisen paikasta. Esimerkiksi Beecher oli tiukasti sitä mieltä, että kodinhoito on naisen todellinen työ ja että koulutuksen tehtävä on valmistaa tyttöjä heidän velvollisuuksiinsa äiteinä ja opettajina.²⁷¹

Toiseksi Phelpsiltä ja muilta aikakauden kirjoittajilta näyttää unohtuneen se, että naiset olivat jo löytäneet muutamia keinoja toimia julkisuudessa rajoituksista huolimatta. He nousivat tärkeiksi toimijoiksi esimerkiksi uskonnollisessa elämässä toisen suuren herätyksen (The Second Great Awakening) aikana 1800-luvun alussa. Vaikka naisia ei päästetty kirkossa johtaviin asemiin, he pystyivät vaikuttamaan merkittävästi jumalanpalveluksien sisältöön, kirkon menettelytapoihin ja varojen käyttöön. Naisille saatettiin antaa myös omia virkoja ja maksaa jopa palkkaa. Naisten vallan perimmäisenä syynä oli heidän dominoiva asemansa kirkkokansassa, minkä takia miespuolisten pappien oli pakko ottaa heidän kantojaan huomioon.²⁷²

Kirkossa toimimisen kautta naiset saivat pohjan perustaa monenlaisia tuki- ja hyväntekeväisyysjärjestöjä, joista tuli vuosien myötä huomattavia sosiaalisia vaikuttajia. Järjestöt muun muassa auttoivat köyhiä perheitä, perustivat orpokoteja ja keräsivät rahaa lähetystyötä varten. Toimiessaan erilaisissa järjestöissä ja yhdistyksissä yksittäiset naiset saattoivat saada merkittävää valtaa ja keinoja toimia yhteiskunnan julkisella puolella. Toisaalta naisten hyväntekeväisyystyötä saatettiin pitää taas yhtenä äidin ja

²⁷⁰ Butterfield 2000, 8.

²⁷¹ Webb 2006, 121.

²⁷² Salmon 2000, 174–175.

yhteiskunnallisen kasvattajan roolin laajenuksena. Toisten auttaminen ja elämän pehmeällä puolella toimiminen sopivat erinomaisesti naisten perinteisten tehtävien joukkoon.²⁷³

Kirkko vaikutti naisiin toisellakin tavalla. Se tarkoituksellisesti nosti naisten sosiaalista asemaa yhteiskunnassa saadakseen naispuolisten seuraajiensa täyden tuen toimilleen. Papit opettivat naisille, että kristinuskon kautta nämä voisivat nousta melko tasa-arvoiseen asemaan miesten rinnalle. He väittivät, että miesten kasvava arvostus naisia kohtaan johtui vain kristinuskon opetuksista. Pian papisto sai huomata, että naiset olivat kuunnelleet heitä hieman liiankin tarkkaan.²⁷⁴

Phelpsin ja muiden aikalaisten käsitykset naisen paikasta olivat vallalla oman aikansa. Laajentunut koulutus, kirkon opetusten tuoma itsevarmuus omasta asemasta ja hyväntekeväisyystyön antamat työkalut alkoivat kuitenkin vaikuttaa niin että naiset ryhtyivät 1800-luvun edetessä vaatimaan poliittisia ja muita oikeuksia. Kului vain muutama vuosikymmen Phelpsin kirjoituksen julkaisemisesta, kun ensimmäiset naiset jo väittivät, että moraalisisina olentoina heillä oli oikeus toimia yhteiskunnan kaikilla tasoilla. Phelpsin ja muiden kaavailema kotielämä ei tyydyttänyt enää heitä, eikä paluuta entiseen ollut. Naiset olivat miesten avulla löytäneet äänensä ja voiman käyttää sitä.²⁷⁵

²⁷³ Salmon 2000, 176–178.

²⁷⁴ Salmon 2000, 174.

²⁷⁵ Salmon 2000, 178.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tyttöjen koulutus oli Yhdysvalloissa 1800-luvun alussa murroksessa. Vuosisadan alkuun mennessä tytöille oli lähinnä opetettu perusluku- ja kirjoitustaito sekä uskonnon periaatteet. Jotkut harvat saattoivat päästä 1700-luvun lopussa syntyneisiin tyttöakatemioiden, mutta näiden koulujen naisellisiin taitoihin keskittyneet opetusohjelmat eivät tyydyttäneet enää aikalaisia. Tyttöjen opetukselta kaivattiin paljon enemmän kuin tanssitaitea ja kauniita kirjoitustaitoja. Lisäksi akatemioiden ongelmana oli, että niiden opetus oli epävirallista, väliaikaista ja lyhytkestoista.

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastelin, miten tyttöjen koulutus kehittyi kyseisellä aikakaudella Yhdysvalloissa ja mitkä seikat vaikuttivat tähän kehitykseen. Pyrin aikakauden tekstien pohjalta selvittämään, mitä aikalaiset halusivat tyttäriin opetettavan. Samalla tutkin, millaisena aikalaiset näkivät tyttöjen tulevaisuuden ja millainen osa koulutuksella oli näissä tulevaisuudennäkymissä. Hallitsevina tekijöinä olivat tyttöjen sukupuoli, siihen liitetyt käsitykset ja sen vaikutukset. Viimeisenä tavoitteenani oli selvittää, mitä määritteitä aikalaiset liittivät tyttöjen sukupuoleen ja miten he näkivät niiden vaikuttavan tyttöjen opetukseen ja tulevaisuuteen.

Tutkimukseni perustuukin lähinnä aikalaisen omiin ajatuksiin, toiveisiin ja käsityksiin, mikä on hyvä ottaa huomioon. Se, mitä tytöt käytännössä opiskelivat ja millaiseksi heidän tulevaisuutensa todellisuudessa muotoutui, rakentuu pääasiassa tutkimuskirjallisuuden kautta. Toiseksi on hyvä muistaa, että aineistoni on suhteellisen pieni ja pohjautuu joukkoon sattumanvaraisesti digitoituja teoksia. Voin kirjoittaa ja tehdä päätelmiä vain siitä, mitä juuri nämä aikalaiset aiheesta ajattelivat. Todennäköisesti Yhdysvalloista löytyisi laajempaa ja monipuolisempaa aineistoa, mutta sen etsimiseen ei tässä työssä ole ollut mahdollisuuksia.

Aikalaisen kirjoituksissa ryhdyttiin 1800-luvun alussa vaatimaan muutosta tyttöjen surkeaan opetukseen. Tavoitteena oli saada tytöille aiempaa laajempaa, hyödyllisempää ja pysyvämpää opetusta. Teksteissä puhuttiin akateemisten aineiden tuntuvista lisäyksistä, uskonnon ja moraalin tärkeydestä ja liikuntatuntien kartuttamisesta. Myös

naiselliset taidot pitivät pintansa negatiivisesta maineestaan huolimatta, kunhan ne eivät vieneet aikaa tärkeämmiksi koetuilta oppiaineilta.

Vastaukseksi aikalaisten toiveisiin ja vaatimuksiin kehitettiin tyttöseminaareja, joiden perustamisessa kunnostautuivat varsinkin naiset. Seminaarien tarkoituksena oli avartaa, yhtenäistää ja virallistaa tyttöjen opetusta sekä kasvattaa tyttöjen hyödyllisyyttä yhteiskunnassa. Opetusohjelmia laajennettiin, ja painotus vaihtui naisellisista taidoista akateemisiin aineisiin. Lisäksi uskonnon ja moraalikasvatuksen sekä liikunnan osuutta lisättiin. Myös naiselliset taidot säilyivät opetuksessa, vaikka niiden osuutta vähennettiin ja painopistettä muutettiin. Seminaarit näyttivät vastaavan täydellisesti aikalaisten toiveita ja parantavan tyttöjen koulutustilannetta merkittävästi.

Todellisuudessa aivan näin ei ollut. Seminaarit olivat akatemioiden tapaan yksityisiä ja maksullisia, mikä rajoitti alempien yhteiskuntaluokkien tyttöjen osallistumista opetukseen. He saivat tyytyä 1830-luvulla syntyneen kansakoulun perusopetukseen, mikä sinällään paransi omalta osaltaan tyttöjen mahdollisuuksia oppia edes lukemista, kirjoittamista ja muita perusasioita.

Myös opetusohjelmissä olivat omat ongelmansa. Tyttöjen opetusta vietiin lähemmäs poikien opetusta, mutta samalla tyttöjen ja poikien opetus haluttiin pitää entistä tarkemmin erillään. Tytöille sai ja tuli opettaa entistä teoreettisempia asioita, mutta heidän opetuksensa ei saanut olla poikien koulutuksen tasoista. Tämän allekirjoittivat sekä aikalaiset teksteissään että pääosa seminaarien pitäjistä. Syynä oli se, että valistuksesta alkunsa saaneen käsityksen mukaisesti tyttöjen ajateltiin eroavan pojista olennaisesti sekä henkisesti että fyysisesti. Heillä ei arveltu olevan kykyjä ottaa vastaan poikien koulutusta. Lisäksi liian syvällistä opetusta ei pidetty tyttöjen tulevaisuudelle tarpeellisina.

Aikalaisten ja yhteiskunnan mieliin piirtyi tietynlainen kuva 1800-luvun alun koulutytöstä. Tämä oli valkoihoinen ja kuului joko varakkaaseen keskiluokkaan tai hienostuneeseen yläluokkaan. Tytöllä oli sen verran älyllisiä kykyjä tai jopa yhtä paljon kuin vastaavanlaisella pojalla, että hänelle voitiin opettaa teoreettisten aineiden

perusteita. Samaan aikaan hän oli kuitenkin niin herkkä ja oman sukupuolensa vanki, että opetusta ei voinut täysin rinnastaa poikien koulutukseen. Naiselliset taidot olivat edelleen tärkeitä hänelle, vaikka painotus oli siirtynyt pianonsoitosta kotitaloustöihin. Tytön luonteenpiirteisiin kuuluivat viehkeys, hienostuneisuus, vaatimattomuus, taloudellisuus, hyödyllisyys ja järkevyyt. Hän osasi tarvittaessa ajatella omilla aivoillaan, mutta tunsikin ja tiesikin oman paikkansa yhteiskunnassa.

Mielikuvaa tietynlaisesta koulutyöstä toistettiin aikalaisten teksteissä ja perustetuissa kouluissa harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta. Tyttöjen koulutuksen pioneerit Emma Willard, Mary Lyon ja Catharine Beecher myötäilivät kirjoituksissaan yhteiskunnan mielipiteitä, mutta käytännössä heidän oppilaitoksiensa opetusohjelmat pystyi rinnastamaan täysin poikien collegejen koulutusohjelmiin. Heidän sanojensa ja tekojensa välillä on selvä ristiriita. Oletettavasti pioneerit eivät halunneet teksteissään haastaa liikaa yleisiä sukupuolikäsityksiä, jotta heidän toimintansa ei vaikeutuisi. Kouluissaan he toimivat kuitenkin omien käsitystensä mukaisesti ja pyrkivät vaikuttamaan tyttöihin suoraan.

Liikunta oli toinen asia, jossa erilaiset näkemykset saattoivat törmätä. Yleisen kannan mukaan tytöt miellettiin fyysisesti heikoiksi, mikä aiheutti monia ongelmia heidän terveydelleen ja olemukselleen. Osa tutkimusaineistoni kirjoittajista puolestaan pyrki teksteissään muokkaamaan tätä mielikuvaa ja nostamaan liikuntaa tyttöjen opetusohjelmiin. Tyttöseminaareissa liikuntaa harrastettiin, mutta usein se sai hieman epätavallisia muotoja. Joissakin kouluissa esimerkiksi kotitaloustöitä pidettiin liikuntana. Tyttöjen fyysinen herkkyys säilyi normina aikalaisten vastakkaisista pyrkimyksistä huolimatta.

Tyttöihin ja heidän opetukseensa liitettyjen mielikuvien muokkaantumisen ohella laajentuneella koulutuksella oli kauaskantoisia vaikutuksia tyttöjen tulevaisuudennäkymiin ja siihen, millaisiksi naisiksi heidän oletettiin kasvavan. Aikalaisten mielestä opetuksen yksi tärkeimmistä tavoitteista oli tehdä tytöistä entistä parempia äitejä ja vaimoja. He saivat opiskella akateemisia aineita, jotta pystyisivät luomaan lapsilleen parasta mahdollista tietopohjaa ennen koulun alkamista. Uskonto ja

moraali kuuluivat opetusohjelmaan, jotta naiset voisivat hioa miestensä, ystävättäriensä ja koko yhteiskunnan luonnetta. Liikuntaa he tarvitsivat jaksakseen tehtävissään. Naiselliset taidot taas toivat sopivaa viihdykettä elämään. Nämä käsitykset olivat myös tyttöseminaarien pohjana, kun niiden opetussuunnitelmia laadittiin.

Toinen koulutuksen tärkeä päämäärä oli aikalaisten mukaan naisten kouluminen opettajiksi. Naiset olivat synnynnäisiä hoivaajia, joten lasten koulutus olisi luontainen jatkumo heidän tehtävälleen. Heillä oli opettamiseen mitä sopivin luonteenlaatu, korkea moraali ja aikaa sisäistää ammatin vaatimukset. Naiset olivat aikalaisista myös halvempia ja pysyvämpiä opettajia kuin miehet. Käytännössä naisten opettajuutta puollettiin erityisesti heidän halpuutensa ja oletetun pysyvyytensä takia. Lisäksi naisia tarvittiin luokkahuoneisiin, kun koulujen määrä lisääntyi huomattavasti kansakoulun myötä.

Tyttöjen koulutuksen pioneereilla oli näiden seikkojen ohella oletettavasti omat syynsä kannattaa opettajuutta. Opettajattarina tytöt pystyivät välttelemään pakkoavioliittoa ja hankkimaan mahdollisesti hieman omaa rahaa, jos palkka ei kulunut perheen elättämiseen. Opettajuus toi vapautta ja omaa määräysvaltaa itsestä. Tosin julkisesti pioneerit korostivat, että tyttöjen oikea paikka on kotona, samaan tapaan kuin myötäilivät tyttöjen rajoitettua opetusohjelmaa.

Alusta lähtien oli selvää, että tyttöjen aikaisempaa laajemman opetuksen tarkoituksena ei ollut valmistaa tyttöjä julkiseen elämään. Naiset pikemminkin suljettiin entistä tiukemmin kotiin äidin ja vaimon rooleissaan. Opettajattaren osa taas sai oikeutuksensa siitä, että koulu sisällytettiin kodin piiriin. Luokkahuonetta pidettiin kodin luonnollisena jatkeena, jossa lapset vain siirrettiin äidin helmoista opettajattaren huomaan. Samalla perinteiset sukupuoliroolit vahvistuivat entisestään.

Tässäkin näkökannassa pitää kuitenkin ottaa huomioon se, että kuvaillessaan tyttöjen tulevia tehtäviä aikalaiset ja yhteiskunta näkivät mielessään keski- tai yläluokan tyttären, jonka ei sopinut toimia kodin piirin ulkopuolella ja jolle opettajattaren työ oli ainoa kunniallinen ammatti, jos hänen sellainen täytyi hankkia. Alempien luokkien tytöt

tekivät koko ajan töitä elämän julkisella puolella maataloilla, tehtaissa ja palvelijoina. Tosin hekään eivät päässeet työssään eroon sukupuoliroolistaan, vaan tekivät enimmäkseen naisellisia töitä miesten ansioita pienemmällä palkalla. Lisäksi heihin suhtauduttiin epäluuloisesti.

Aikalaiset eivät myöskään kirjoita teksteissään ylimpien luokkien hyväntekeväisyystehtävistä eivätkä muista toimista esimerkiksi kirkon piirissä. Vaikka hyväntekeväisyystyöt voidaan laskea äidin ja yhteiskunnallisen kasvattajan roolin laajennukseksi, käytännössä se antoi naisille mahdollisuuden toimia julkisuudessa ja vaikuttaa maailmaan. Toiseksi kristinusko nosti naisia tasa-arvoiseen asemaan miesten rinnalle, mitä papit rohkaisivat saadakseen naisten tuen toimilleen.

Kaiken kaikkiaan tyttöjen uusilla koulutusmahdollisuuksilla oli monia sekä myönteisiä että haitallisia vaikutuksia. Heidän mahdollisuutensa opiskella laajenivat, vaikka nämä mahdollisuudet koskivat aluksi vain pientä osaa kansasta. Toisaalta koulutusta saavien tyttöjen opiskelua rajoitettiin edelleen muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, koska heitä pidettiin heikompana sukupuolena.

Koulutuksen varjolla ja sen seurauksena tytöt kahlittiin entistä tiukemmin kodin piiriin ja miesten alaisuuteen. Samalla heille kuitenkin annettiin moraalin ylläpitäjänä ja älyllisinä olentoina epäsuoraa valtaa vaikuttaa poikiinsa, veljiinsä, isiinsä, miehiinsä ja koko yhteiskuntaan. Myös opettajattaren ammatti ja hyväntekeväisyystyöt avasivat maailmaa naisille, vaikka näitä toimia yritettiin sitoa kodin piiriin ja vaikka nainen oli miestä heikommassa asemassa työmaailmassakin.

Osa näistä vaikutuksista näkyy yhteiskunnassa edelleen. Nainen mielletään helposti heikommaksi ja herkemmäksi sukupuoleksi. Hän jää yleisemmin lasten kanssa kotiin, koska sitä pidetään yhteiskunnallisena normina ja koska muu ratkaisu ei taloudellisesti ole mahdollista. Naisen euro on yhä vain 80 senttiä. Näihin seikkoihin ja moniin muihin alkoivat myös 1800-luvun alun yhdysvaltalaiset naiset herätä koulutuksensa ansiosta. Vuosisadan edetessä he oppivat yhä enemmän itsestään, miehistä, yhteiskunnasta ja maailmasta. Koulutetut naiset eivät enää tyytyneet asemaansa kotona, vaan alkoivat

vaatia oikeudenmukaisempaa ja tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa, jonka rakentaminen jatkuu edelleen

LÄHTEET

Alkuperäislähteet

American journal of education, vol. 1 (1826). Toim. William Russell. Boston, MA: Wait, Greene and Co. (Google-kirjat)

American journal of education, vol. 2 (1827). Toim. William Russell. Boston, MA: Wait, Greene and Co. (Google-kirjat)

American journal of education, vol. 3 (1828). Toim. William Russell. Boston, MA: S. G. Goodrich. (Google-kirjat)

American journal of education, vol. 4 (1829). Toim. William Russell. Boston, MA: Carter & Hendee. (Google-kirjat)

Burroughs, Charles (1827), An address on female education: delivered in Portsmouth, New-Hampshire, October 26, 1827. Portsmouth, NH: Childs and March. (Google-kirjat)

Emerson, George Barrell (1831), A lecture on the education of females: delivered before the American Institute of Instruction, August, 1831. Boston, MA: Hilliard, Gray, Little and Wilkins. (Google-kirjat)

Gallaudet, Thomas Hopkins (1828), An address on female education: delivered, Nov. 21st, 1827, at the opening of the edifice erected for the accommodation of the Hartford female seminary. Hartford, CT: H. & F.J. Huntington. (Google-kirjat)

Mott, Abigail (1827), Observations on the importance of female education and maternal instruction with their beneficial influence on society, designed to be used as a class book. Second edition to which is added an appendix containing brief hints to parents, on the subject of education, and hints to young people on the duties of civil life by James Mott. New York, NY: Mahlon Day. (Google-kirjat)

Packard, Frederick Adolphus (1836), Thoughts on the condition and prospects of popular education in the United States. Philadelphia, PA: A. Waldie. (Google-kirjat)

Peers, Benjamin Orrs (1838), American education: or, Strictures on the nature, necessity, & practicability of a system of national education, suited to the United States. New York NY: John S. Taylor. (Google-kirjat)

Phelps, Almira H. Lincoln (1836), The female student: or, Lectures to young ladies on female education. For the use of mothers, teachers, and pupils. New York, NY: Leavitt, Lord & Co. (Google-kirjat)

Seward, William Henry (1837), Discourse on education: delivered at Westfield, July 26, 1837. Albany NY, Hoffman & White. (Google-kirjat)

Mrs. Stith, Townshend (1831), Thoughts on female education. Philadelphia, PA: Clark & Raser. (Google-kirjat)

Willard, Emma (1819), An address to the public, particularly to the legislature of New York, proposing a plan for improving female education. Middlebury, VT: J.W. Copeland. (Google-kirjat)

Wines, Enoch Cobb (1838), Hints on a system of popular education: addressed to R. S. Field, esq. chairman of the Committee on education in the Legislature of New Jersey; and to the Rev. A. B. Dod, professor of mathematics in the College of New Jersey. Philadelphia PA: Hogan & Thompson. (Google-kirjat)

Tutkimuskirjallisuus

A History of the Litchfield Female Academy. Sivuston ylläpitäjä: Litchfield Historical Society. <http://www.litchfieldhistoricalsociety.org/history/academy.php>. Viitattu 22.3.2012.

Altenbaugh, Richard J. (2003), *The American people and their education. A social history*. Upper Saddle River, NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.

Arthur, James (2008), "Traditional approaches to character education in Britain and America". Teoksessa Larry P. Nucci ja Darcia Narvaez (toim.), *Handbook of moral and character education*. New York: Routledge, 80–98.

Blackwell Encyclopaedia of Political Thought (1996). Toim. David Miller. Oxford: Blackwell.

Boydston, Jeanne (1994), *Home and work housework, wages, and the ideology of labor in the early republic*. New York: Oxford University Press.

Butterfield C. L. (2000), "Pioneer women educators: Challenges and contributions". <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED444167.pdf>. Viitattu 28.3.2012.

Button, H. Warren & Provenzo, Eugene F. Jr (1983), *History of education and culture in America*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Collins, Gail (2003), *America's women: Four hundred years of dolls, drudges, helpmates, and heroines*. New York: William Morrow.

Goldberg, Michael (2000), "Breaking new ground: 1800–1848". Teoksessa Nancy F. Cott (toim.), *No small courage: A history of women in the United States*. New York: Oxford University Press, 179–236.

Connors, Robert J. (1999), "Frances Wright: First female civic rhetor in America". *College English*, Vol. 62, No. 1, 30-57. (JSTOR, JY).

Edwards, June (2001), *Women in American education: The female force & educational reform*. Westport, CT: Greenwood Press. (Ebrary, JY).

- Fraser, James W. (2007), *Preparing America's teachers: A history*. New York: Teachers College Press.
- Gutek, Gerald L. (1992), *Education and schooling in America*. Boston: Allyn and Bacon.
- Hamilton, Andrea (2010), "School girls and college women: Female education in the 19th and early 20th centuries". Teoksessa Crista DeLuzio (toim.), *Women's rights: People and perspectives*. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, 79–92.
- Hirdman, Yvonne (1990), *The gender system: Theoretical reflections on the social subordination of women*. Uppsala: Maktutredningen.
- Hirdman, Yvonne (2003), *Genus – om det stabilas föränderliga former*. Malmö: Liber.
- Holcomb, Julie (2010), "Women reformers and radicals in antebellum America". Teoksessa Crista DeLuzio (toim.), *Women's rights: People and perspectives*. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, 57–78.
- Jakobsson, Pia Katarina (2010), "Daughters of liberty: Women and the American Revolution". Teoksessa Crista DeLuzio (toim.), *Women's rights: People and perspectives*. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, 35–56.
- Jordanova, Ludmilla (2000), *History in practice*. Lontoo: Arnold.
- Kelley, Mary (2006), *Learning to stand & speak: Women, education, and public life in America's republic*. Chapel Hill, NH: University of North Carolina Press.
- Kerber, Linda K. (1980), *Women of the republic intellect and ideology in revolutionary America*. New York: Norton.

Laqueur, Thomas (1990), *Making sex: Body and gender from the Greeks to Freud*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Lee, Mabel (1983), *A history of physical education and sports in the U.S.A.* New York: John Wiley & Sons.

Matthews, Glenna (1989), *Just a housewife: The rise and fall of domesticity in America*. Cary, NC: Oxford University Press. (Ebrary, JY).

Mechikoff, Robert & Estes, Steven (1993), *A history and philosophy of sport and physical education: From the ancient Greeks to the present*. Madison, WI: Brown & Benchmark.

Ornstein, Allan C. & Levine, Daniel U. (1997), *Foundations of education*. Boston: Houghton Mifflin.

Outram, Dorinda (1997), *The Enlightenment*. Cambridge: Cambridge University Press.

Park, Roberta J. (1993), “‘Embodied selves’: The rise and development of concern for physical education, active games and recreation for American women, 1776–1865”. Teoksessa Nancy F. Cott (toim.), *History of women in the United States: Historical articles on women’s lives and activities. 12 Education*. München: K. G. Saur.

Parry, Geraint (2007), “Education and the reproduction of the Enlightenment”. Teoksessa Martin Fitzpatrick (toim.), *The Enlightenment world*. London: Routledge, 217-232.

Salmon, Marylynn (2000), “The limits of independence: 1760–1800”. Teoksessa Nancy F. Cott (toim.), *No small courage: A history of women in the United States*. New York: Oxford University Press, 109–178.

Scott, Joan Wallach (1986), "Gender: A useful category of historical analysis". *The American Historical Review*, vol. 91, no. 5, 1053-1075. (JSTOR, JY).

Spring, Joel (2001), *American school, 1642-2000*. Boston: McGraw-Hill.

Timm, Annette F. & Sanborn, Joshua A. (2007), *Gender, sex and the shaping of modern Europe: A history from the French Revolution to the present day*. Oxford: Berg.

Tosh, John (1991), *The pursuit of history: Aims, methods and new directions in the study of modern history* 2nd edition. Lontoo: Longman.

Twin, Stephanie L (1985), "Women and sport". Teoksessa Donald Spivey (toim.), *Sport in America: New historical perspectives*. Westport, CT: Greenwood Press.

Urban, Wayne J. & Wagoner, Jennings L. Jr. (2009), *American education: A history*. New York: Routledge.

Webb, L. Dean (2006), *History of American education: A great American experiment*. Upper Saddle River, NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.

Muut lähteet

Biography Resource Center (2009). Farmington Hills, MI: Gale, <http://galenet.galegroup.com/servlet/BioRC>, tulostettu 25.11.2009.

Virtual American Biographies, Book 1: Continental Discovery to 1899. Sivuston ylläpitäjä: Stanley L. Klos. <http://www.famousamericans.net/>, viitattu 08.11.2012.

LIITE 1: Yhdysvaltain kartta



Lähde: http://www.muthamil.com/2009/images/U.S._Territorial_Acquisitions.png, viitattu 10.11.2012.